

Dienstorders en Mededelingen van het Staatsbedrijf der PTT

In deze bijlage is een aantal in de Dienstorders en Mededeelingen verschenen artikelen opgenomen, die betrekking hebben op stempels, postverzending, maatregelen en soortgelijke zaken. Daarbij is een selectie gemaakt, waarbij de betreffende Dienstorder of Mededeeling aanwijzingen of aanknopingspunten kan bevatten om verder onderzoek te kunnen doen. Gebruik is gemaakt van onder andere de serie Dienstorders en Mededeelingen die te raadplegen zijn in de Bibliotheek van de Koninklijke Nederlandse Bond van Filatelistenverenigingen.

Aankondigingen in Dienstorders en Mededeelingen

In **dienstorder No 292 van 28 juni 1906** werd de invoering van het typenraderstempel aangekondigd: 'De dagtekeningstempels voor de post- en hulppostkantoren zullen geleidelijk worden ,vervangen door z.g. typenraderstempels, namelijk stempels, waarbij de uur-, dag-, maand- en jaarkarakters op draaibare radertjes langs eene gemeenschappelijke as zijn aangebracht, zoodat bij dergelijke stempels geen losse karakters worden verstrekt.

De radertjes worden samengehouden en versteld door eene stift. Aan het uiteinde van die stift is een knopje bevestigd, waarmede de stift uit den stempel kan worden losgedraaid.

Nadat de radertjes in den juisten stand zijn geplaatst, wordt de stift weder in den stempel gebracht en vastgedraaid.

De stempels behooien minstens eens per dag met terpentijn of petroleum te worden gereinigd; hiervoor zijn stempelpoetsborstels bij het Hoofdbestuur verkrijgbaar. Ook voor het reinigen van de overige naam- en dagtekeningstempels zijn die borstels te bezigen.

Elke raderstempel is aan de onderzijde voorzien van een volgnummer, bij welk nummer de stempel in voorkomende gevallen, als bij vervanging of herstelling, behoort te worden aangeduid.

Het aanbrengen van de volgnummers heeft hoofdzakelijk ten doel, de Directeuren in staat te stellen om, meer dan tot dusverre op het gebruik van de stempels regelmatig toezicht te kunnen uitoefenen.

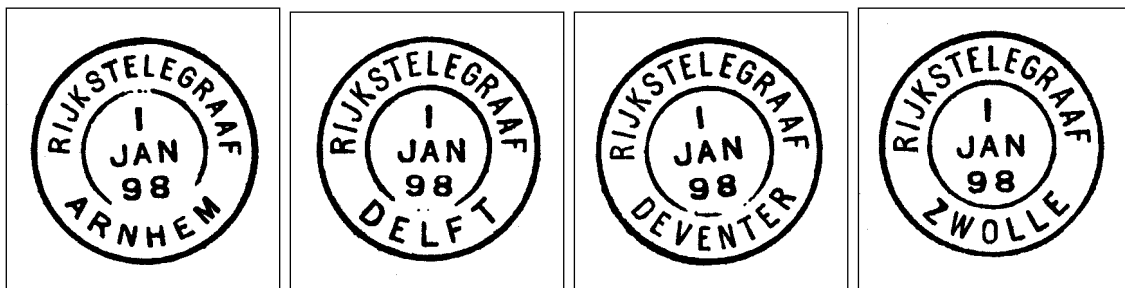
Thans is, bij menigvuldige klachten over stempeling, op kantoren waar meerdere beambten gelijktijdig met stempeling zijn belast, in den regel niet na te gaan, door wien de afdrucken zijn gesteld. Bij oordeelkundige werkverdeling geven de volgnummers op de stempels in vele gevallen het middel aan de hand om te kunnen vaststellen, door welken beambte een stuk is gestempeld.'

Dienstorder No 109 van 7 maart 1907: De gravure van de typenraderstempels is fijner dan die van de stempels van oud model. Bij gebruik van eerstgenoemde stempels is daarom in het bijzonder te letten op behoorlijke bevochtiging van de stempelkussens, ten einde duidelijke afdrucken te verkrijgen.

Dienstorder No 241 van 30 mei 1907: De dagtekeningstempels, op de telegraafkantoren in gebruik zullen, bij noodig gebleken vernieuwing of uitbreiding, worden vervangen door typenraderstempels.

Zij verschillen van die, voor den dienst der posterijen, alleen door afwezigheid van het typenrad voor de aanduiding van de uren, terwijl een volgnummer, als overbodig, daarop niet voorkomt.

Omtrent het gebruik en onderhoud van die stempels wordt verwezen naar dienstorder 292, van 1906.

Voorbeelden van stempels van de Telegraafkantoren.

Dienstorder No 296 van 27 juni 1907: Ten einde het verkrijgen van duidelijke stempelafdrucken te bevorderen, zullen binnenkort stempelreinigingstoestellen aan de post- en bijkantoren worden toegezonden. Elk toestel gaat vergezeld van eene afbeelding met gebruiksaanwijzing.

Dienstorder No 632 van 19 december 1907: Bij het reinigen van de typenraderstempels wordt niet op alle kantoren geregeld nagegaan, of, na reiniging, al de raderen gemakkelijk om de gemeenschappelijke as kunnen worden bewogen. Meer bepaaldelijk is zulks het geval met de beide raderen, waarop de jaarcijfers zijn aangebracht. Eenige malen is het daardoor reeds voorgekomen, dat deze raderen door opgedroogden inkt zoodanig waren aaneengekorst, dat opzending van den stempel ter herstelling noodig bleek.

Er worde hierop met zorg gelet; *met het oog op de aanstaande jaarswisseling worde tijdig een onderzoek naar den toestand van de raderen ingesteld.*

Indien de heften van de stempels loslaten, is dit waarschijnlijk aan het roesten van het ijzerwerk toe te schrijven. Door het aanbrengen van een papieren of vilten ringetje tusschen het heft en den kop van den stempel kan dit gebrek worden voorkomen.

Dienstorder No B.25 van 17 januari 1908: De aangifteformulieren wegens ongevallen, bedoeld bij art. 875, 2e lid, der V.P., worden niet immer door de kantoren. terstond na de inlevering voorzien van een afdruk van den dagteekeningstempel en met de eerstvolgende gelegenheid aan het bestuur der Rijksverzekeringbank gezonden.

Alhoewel eventueel meerdere formulieren onder één omslag kunnen worden samengevoegd, mag dit niet leiden tot vertraging in de afzending van een of meer bij het vertrek van eene postgelegenheid naar Amsterdam aanwezige ongevals-aangiften.

De aandacht wordt er voorts op gevestigd, dat de in duplo ingeleverde formulieren beide van den afdruk van den dagteekeningstempel behooren te worden voorzien.

Stipte opvolging van de ter zake gegeven voorschriften wordt dringend aanbevolen.

Dienstorder No B.351 van 14 augustus 1908: Er komen nog meermalen klachten in, dat stempelfdrukken worden geplaatst op de schriftelijke mededeelingen aan de voorzijde van briefkaarten, waardoor deze gedeeltelijk onleesbaar worden gemaakt.

Aan de ambtenaren wordt daarom N° 389 van de dienstorders van 1906 in herinnering gebracht.

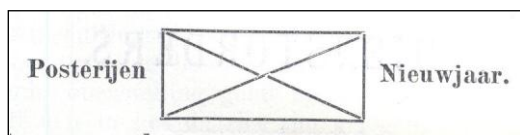
Dienstorder No B.255 van 17 december 1909: In verband met het voornemen om wijziging te brengen in de bepalingen betreffende vroegtijdige verzending van stukken bij de jaarswisseling, zal het publiek ditmaal worden uitgenoodigd om die stukken op 27, 28 en 29 December ter post te bezorgen.

Alle me kruisstrepen gemerkte stukken, welke *tot en met 30 December* de kantoren worden ontvangen, zijn afzonderlijk te houden. Zij worden met zorgvuldige inachtneming van de volgorde van aankomst voor de bestelling gereed gemaakt en van 1 Januari af in de bestellingen opgenomen, waarbij zij voorrang genieten boven de kaartjes, enz., welke na 30 December worden aangebracht. Mede om bij het publiek het vertrouwen te vestigen dat de stukken, welke reeds op 27, 28 en 29 December ter post zijn bezorgd en bestemd zijn om op 1 Januari te worden uitgereikt, inderdaad van dien dag af zoo spoedig mogelijk zullen worden besteld, worde niets verzuimd om de gemerkte stukken, die tot en met 30 December op de kantoren worden ontvangen, vóór 1 Januari in gereedheid te brengen. Tijdig worde door een deel van het vaste personeel der bestellers, zoo noodig met vervanging door hulppersoneel een aanvang met de sorteering gemaakt.

Er worde gestreng voor gewaakt, dat vóór 1 Januari geen stuk, van elkaar snijdende lijnen voorzien, in de bestelling wordt opgenomen. Dit geldt mede voor de op 31 December ontvangen gemerkte stukken.

Aan het bestellend personeel, in het bijzonder ook aan het hulppersoneel, worde uitdrukkelijk gelast, zich hiernaar te gedragen.

Aan de directeurs wordt voorts opgedragen om tusschen 20 en 25 December e.k. in de plaatselijke bladen kosteloos, voor zooveel de uitgevers daartoe bereid zijn, eene mededeeling te doen opnemen als hieronder is aangegeven:

Met het oog op den grooten toevloed van poststukken bij de jaarswisseling wordt het publiek verzocht, brieven, briefkaarten en gedrukte stukken, als prentkaarten, visitekaartjes en circulaires, welke men bij voorkeur op 1 Januari wenscht te doen bestellen, te voorzien van twee elkaar schuin snijdende strepen, getrokken over de geheele adreszijde, en die stukken reeds op 27, 28 of 29 December ter post te bezorgen.

Zij kunnen dan tijdig voor de bestelling worden gereedgemaakt, blijven tot 1 Januari op de kantoren van bestemming bewaard en worden zooveel mogelijk op dien dag in de bestellingen opgenomen.

Dienstorder No 278 van 30 december 1909: Bij de behandeling van de adviezen der hulppostkantoren behooren de ambtenaren der hoofdkantoren er op toe te zien, dat de datum en het jaartal in den stempelfdruk juist worden aangegeven.

Dienstorder No B.54 van 2 maart 1911: Het is gebleken, dat door sommige kantoren niet geregeld de hand wordt gehouden aan het voorschrift om de kennisgevingen wegens aankomst van goederen, welke door de Spoorwegmaatschappijen worden verzonden, mede te voorzien van een stempeldruk, aanwijzende het tijdstip, waarop de stukken ter bestelling worden afgegeven.

Het voorschrift vervat in art. 483 der V.P., wordt mitsdien aan de ambtenaren in herinnering gebracht, onder mededeeling, dat bedoelde stukken, ter beter onderscheiding, zullen worden voorzien van eene in rood gedrukte aanwijzing: "kennisgeving wegens aankomst van goederen."

Dienstorder No B.136 van 15 juni 1911: Op zeer veel kantoren wordt verzuimd de formulieren van aangifte, bedoeld in art. 795 der V.P., van een afdruk van den dagteekeningstempel te voorzien. Ook komt het meermalen voor dat *beide* exemplaren van de formulieren van aangifte van een ongeval, aan bovengenoemd Bestuur worden gezonden, in stede van een exemplaar aan het districtshoofd der arbeidsinspectie, binnen wiens ambtsgebied het ongeval heeft plaats gehad en het andere aan het Bestuur der Rijksverzekeringsbank. Opvolging van de ter zake bestaande voorschriften wordt den ambtenaren dringend aanbevolen.

Dienstorder B.229 van 6 oktober 1911: Op briefkaarten, waarvan het linker gedeelte der voorzijde voor correspondentie gebezigd is, behoort voortaan op de kantoren van bestemming geen dagteekeningstempel van aankomst meer te worden afgedrukt.

Voor de verzending mogen deze briefkaarten niet meer worden gestempeld door middel van machines, welke tusschen de dagteekeningstempels lijnen afdrucken. De directeuren van kantoren, waar zoodanige stempelmachines in gebruik zijn, hebben er op toe te zien, dat niet tegen dit voorschrift wordt gehandeld.

Afdruk machinestempel 'sGravenhage **zonder** lijnen, als aankomststempel, 1913.

Dienstorder No 28 van 1 februari 1912: Ten einde de afstempeling van de portzegels beter te doen uitkomen dan bij de tegenwoordig in gebruik zijnde het geval is, zullen die zegels bij noodige aanvulling van den magazijnvoorraad, ook wat de waarde aanduiding betreft, in licht blauwe kleur worden gedrukt.

Met het gebruik van portzegels van eenige waarde in de nieuwe kleur vervaardigd, mag niet worden aangevangen, dan nadat de voorhanden hoeveelheid van dezelfde soort van de thans geldende uitgifte is verbruikt.

Dienstorder No 319 van 19 december 1912: De door de kantoren ingevolge artikel 840 der V.P.T. aangevraagde jaarkarakters zijn verzonden.

De directeuren, die in gebreke zijn gebleven de jaarkarakters voor de oud-model dagteekeningstempels van hun kantoor en van de tot hun ressort behorende hulppostkantoren, alsmede c.q. voor de telegraaf dagteekeningstempels of voor de in Verz. N°. 8 van 1912 bedoelde rolstempels aan te vragen, worden uitgenoodigd de betrekkelijke aanvraag ten spoedigste in te zenden.

Dienstorder No B.245 van 16 oktober 1913: Met afwijking van het bepaalde bij art. 471 der V.P. binnenland en art. 196 der instructie voor de brievenaarders wordt het afdrucken van den dagteekeningstempel op de ontvangen stukken tot nader bericht beperkt tot de gewone brieven, dienstbrieven, expresse-stukken, aangeteekende stukken en postwissels.

Op 1 Februari 1914 brengen de directeuren aan de inspecteurs rapport uit over de werking van dezen maatregel op hun kantoor en de daaronder behorende hulppostkantoren, waaruit o.a. zal moeten blijken, of de beperking heeft geleid tot moeilijkheden bij klachten over vertraging en verkeerde bestelling.

Voor zooveel noodig wordt er de aandacht op gevestigd, dat het bepaalde bij art. 483 der V.P. en art. 197 der instructie, betreffende de stempeling van de kennisgevingen wegens aankomst van goederen, afgezonden door de spoorwegmaatschappijen, van kracht blijft.

Dienstorder No B.264 van 6 november 1913: Onder verwijzing naar het bepaalde in n°. 6 der Verzameling van Voorschriften van dit jaar, wordt de aandacht der ambtenaren er op gevestigd, dat op verlangen van het Departement van Binnenlandsche Zaken, door middel van eene aankondiging in de Staatscourant is bekend gemaakt, dat de frankeerzegels, dragende den opdruk "**Armenwet**", tegen betaling der nominale waarde voor het publiek verkrijgbaar zijn ten postkantore te *Haarlem*, op daartoe aan den directeur van dit kantoor in te dienen aanvragen.

Daarbij is er op gewezen, dat die zegels uitsluitend kunnen worden gebezigd voor de frankeering van stukken, den dienst der Armenwet betreffend en tot dat doel daarvan alleen kan worden gebruik gemaakt door die ambtenaren en colleges, aan wie ze door de zorgen van het Departement van Binnenlandsche Zaken zijn verstrekt; het bepaalde in het aangehaald n°. 6 der Verzameling van Voorschriften blijft dan ook onverminderd van kracht.

Bij het verstrekken van gevraagde inlichtingen worde er rekening mede gehouden, dat belanghebbenden hunne aanvragen rechtstreeks en gefrankeerd aan en directeur van het postkantoor te *Haarlem* moeten richten onder gelijktijdige voldoening van het verschuldigd bedrag en dat met betaling door middel van frankeerzegels, geen genoegen kan worden genomen.

Dienstorder No B.294 van 4 december 1913: Op de linkerhelft van de adreszijde der briefkaarten, welke door de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij als kennisgeving wegens aankomst van goederen, worden gebezigd, zal in het vervolg, behalve de aanwijzing, genoemd in het 2de lid van artikel 483 der V.P. binnenland, ook een vierkant worden gedrukt, blijkens bijschrift bestemd, om daarin den afdruk te plaatsen van den dagteekeningstempel, vermeldende het tijdstip, waarop die stukken ter bestelling worden afgegeven.

Door de directeuren is nadrukkelijk onder de aandacht van het bestellerspersoneel te brengen, dat genoemde kaarten niet in de bestelling mogen worden opgenomen, zonder van bedoelden stempelafdruk te zijn voorzien.

Dienstorder No B.1 van 4 januari 1915: Tot nadere beschikking, is vrijstelling van port verleend voor de verzending van brieven uitgaande van of gericht aan de Commissie tot regeling van de voorziening in noodzakelijke levensbehoeften in Belgische grensgemeenten. Op den verleenden vrijdom zijn van toepassing de bepalingen van het K.B. van 19 December 1892 (Staatsblad n°. 284), gewijzigd bij dat van 12 Januari 1904 (Staatsblad n°. 8) (bijlage III der V.P. binnenland), met dien verstande, dat wat betreft artikel 3, op de van genoemde Commissie uitgaande stukken, in plaats van het woord "dienst", de aanduiding "Commissie tot regeling van de voorziening in noodzakelijke levensbehoeften in Belgische grensgemeenten" is te vermelden en dat het bepaalde in dit artikel 3 niet geldt voor de aan de Commissie gerichte stukken.

Vergunning is verleend, om de eigenhandige waarmerking der door de Commissie portvrij te verzenden stukken te vervangen door den afdruk van een stempel of door eene gedrukte aanwijzing.

Ten overvloede wordt nog onder de aandacht gebracht, dat de vrijdom uitsluitend geldt in het binnenlandsch verkeer.

Dienstorder No B.18 van 21 januari 1915: Door tusschenkomst van de post- en hulppostkantoren, gelegen in het in staat van beleg verklaard gebied, zullen gegomde etiketten ter beschikking van de bevoegde militaire autoriteiten worden gesteld, bestemd voor het weder sluiten van eventueel door die autoriteiten (krachtens de bevoegdheid, verleend bij art. 38 der Wet tot uitvoering van art. 187 der Grondwet (Dienstorder n° 223 van 1914) geopende brieven. Deze strooken, dragen de gedrukte aanwijzing "Geopend door de militaire autoriteit" en bieden voorts ruimte voor eene handteekening of den afdruk van een stempel.

De verstrekking vindt plaats in vellen van 24 Stuks.

Aanvragen Om strooken, als bovenbedoeld, welke door de daartoe bevoegde autoriteiten mochten worden ingediend, zijn onder opgave van het verlangde aantal etiketten onverwijld per model 113 bij het Hoofdbestuur (10e Afdeling B) over te brengen.

De directeuren verleen hunne tusschenkomst voor eventueel op de hulppostkantoren ingediende aanvragen.

Dienstorder B.468 van 2 december 1915: In de typenraderstempels zal voortaan voor de aanwijzing van het uur slechts één enkel rad worden aangebracht. Het tijdvak tusschen twee uren wordt dan alleen aangeduid door het begin, zoodat b.v. het cijfer 10 dient voor het tijdvak van 10 uur tot en met 10.59 uur.

Dienstorder B.489 van 16 december 1915: Bij aanbieding van expressestukken, bestemd voor militairen buiten de plaatsen waar veldpostkantoren zijn gevestigd, is de aandacht der afzenders er op te vestigen, dat het post- of hulpkantoor, dat oorspronkelijk voor de expressebestelling is aangewezen, in den regel geen voldoende gegevens bezit omtrent troepenverplaatsingen, zoodat, indien de geadresseerde verplaatst is, de kans bestaat, dat de bestelling op de gewone wijze door bemiddeling van de veldpost moet geschieden.

Voorts is er in voorkomende gevallen op te wijzen, dat expressebestelling voor militairen, deel uitmakende van de bezetting van een fort, vaak geheel onuitvoerbaar is, daar vele forten op bepaalde afstanden niet mogen worden genaderd en het expresse-stuk derhalve niet anders kan worden besteld dan door tusschenkomst der militaire facteurs, die de post hetzij op een veldpostkantoor dan wel op een post- of hulpkantoor in ontvangst komen nemen.

Dienstorder B.49 van 3 februari 1916: Bij de militaire autoriteit bestaat het voornemen om ten behoeve van de correspondentie tusschen geïnterneerden en personen in de tot het postverkeer met Nederland toegelaten plaatsen gelegen in het door Duitschland bezette gedeelte van België, etiketten beschikbaar te stellen met het opschrift:

"Aug. 1914.

Koninkrijk der Nederlanden

Interneeringskampen."

Stukken voorzien van zoodanige etiketten, zijn naar Utrecht te zenden.

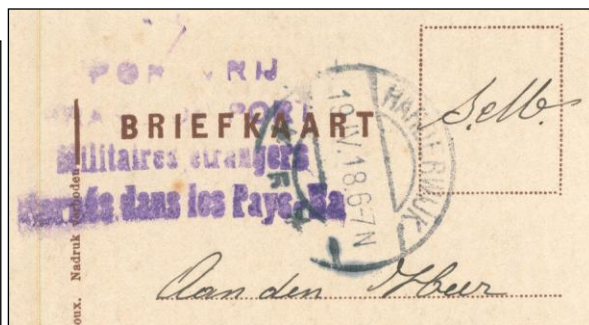
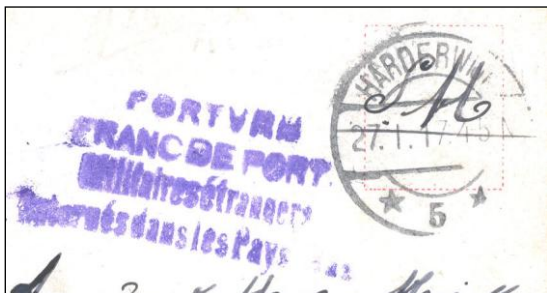
De dagtekeningstempel is gedeeltelijk op het stuk en voor het andere deel op de etiquette af te drukken. Bovendien wordt, evenals tot dusver, de stempel:

"Portvrij.

Franc de Port.

Militaires étrangers internés dans les Pays-Bas"

op de stukken afgedrukt.

Dienstorder No B.125 van 23 maart 1916: Aan de geïnterneerde Belgische militairen is toegestaan, om door middel van speciale, door de militaire autoriteiten te verstrekken dubbele kaarten, waarvan de eene kaart voor antwoord moet dienen, briefwisseling te onderhouden met personen, wonende in het door Duitschland bezette gedeelte van België, onverschillig de plaats van bestemming, mits deze niet is gelegen in West- of Oost-Vlaanderen. Deze kaarten zijn, na de vereischte stempeling, naar Utrecht te zenden.

Dienstorder No B.346 van 13 juli 1916: De bij Do. n°. 125/1916 bedoelde dubbele kaarten mogen door de Belgische geïnterneerde militairen, behalve aan personen in het door Duitschland bezette gedeelte van België met uitzondering van West- en Oost-Vlaanderen, ook worden verzonden aan personen in het bij het Generaal-Gouvernement van België ingedeelde Fransche gebied van *Maubeuge, Givet en Fumay*.

Dienstorder No 354 van 20 juli 1916: In het ontbreken van den stempelafdruk "M." op de brieven, bedoeld bij art. 28. V.P. buitenland, kan worden berust, als de brieven het waarmerk dragen van den betrokken compagnies-, batterij-, eskadrons- of detachementscommandant, c.q. voorzien zijn van een daarvoor in de plaats tredenden afdruk van den stempel "Waarmerk Commandant", in paarsen inkt.

Dienstorder No B.386 van 29 juli 1916: Te rekenen van 1 Augustus a.s. zijn de z.g.n. Zondags etiketten op aanvraag kosteloos aan het publiek te verstrekken. De waarde der op dien dag op de kantoren voorradige etiketten kan worden in uitgaaf gebracht op den staat, model n° 22, onder de afschrijvingen van verschillenden aard; voor zooveel de hulppostkantoren betreft, na vergoeding, aan de brievenaarders van het desbetreffende, op den staat, model n° 140 aangegeven bedrag.

Dienstorder No B.601 van 2 november 1916: De bij wijze van proef getroffen maatregel, betreffende het niet afdrukken van den dagteekeningstempel van aankomst op briefkaarten, wordt bestendigd. In verband hiermede vervallen in art. 471, regel 1-3, der V.P. de woorden: "*de briefkaarten, met uitzondering van die, waarvan het linker gedeelte der voorzijde voor correspondentie is gebezigd.*".

Dienstorder No 703 van 16 december 1916: De directeuren, die in gebreke zijn gebleven de jaarkarakters voor de oud-model dagteekeningstempels van hun kantoor, of van de tot hun ressort behoorende bij- of hulpkantoren, alsmede voor de nieuw model typenraderstempels en rolstempels aan te vragen, worden uitgenoodigd de betrekkelijke aanvraag omgaand in te zenden. Daarbij is nauwkeurig aan te geven voor welke soort stempel de jaarkarakters moeten dienen.

Dienstorder No 446 van 19 september 1917: Interneering van krijgsgevangenen.

Met betrekking tot de uitoefening van den postdienst, bij de interneering in ons land van de te verwachten 16 000 krijgsgevangenen, wordt den directeuren het navolgende medegedeeld: Deze geïnterneerden zullen in verschillende gemeenten worden ondergebracht in barakkenkampen, hôtels, pensions, enz, welke, in gebieden gegroepeerd, onder de bevelen van een Gebiedscommandant worden gesteld.

Tenzij anders wordt bepaald, zullen op de briefwisseling van de bedoelde personen de algemeene bepalingen worden toegepast, welke te dien aanzien voor krijgsgevangenen gelden. Voor zooveel noodig wordt te dezer zake het bepaalde bij Verzameling 30/1914 in herinnering gebracht.

De postdienst voor de geïnterneerde militairen zal door de betrokken militaire autoriteiten zóó worden ingericht, dat de gewone postdienst zoo weinig mogelijk bezwaren ondervindt. Bij de aankomst van geïnterneerden ontvangen de directeuren van den betrokken Gebiedscommandant een afschrift van de lijst, bevattende de namen der personen, die ter plaatse zijn ondergebracht.

Van elke adresverandering van een geïnterneerde wordt voorts vanwege de genoemde autoriteit aan het postkantoor ter plaatse bericht gezonden.

Bijaldien den directeuren de wenschelijkheid mocht blijken, om tot de vestiging van een tijdelijk post-, telegraaf- of telefoonkantoor in eenig gebied over te gaan, dan wordt daaromtrent bericht en c.q. de noodige voorstellen ter voorziening in den dienst gewacht.

Ten slotte wordt onder de aandacht gebracht, dat ter onderscheiding van de correspondentie, afkomstig van vreemde militairen, gebruik kan worden gemaakt van caoutchoucstempels.

De eventueel benodigde exemplaren zijn door de directeuren aan te vragen bij het Hoofdbestuur, 4e afdeling, bureel A.

De betrokken brievenvaarders zijn door de directeuren, voor zooveel nodig, terzake in te lichten.

Dienstorder No 484 van 10 oktober 1917: Gomming postzegels, enz.

Wegens gebrek aan Arabische gom zal, bij wijze van proef, eene partij frankeerzegels van 1, 3 en 5 cent alsmede plakzegels van 5 cent, worden voorzien van plantenlijm. Vermits plantenlijm spoedig vocht opneemt moeten bovengenoemde zegelsoorten met de meeste zorg worden bewaard. Ter voorkoming van het aan elkaar kleven der vellen mogen geen groote hoeveelheden op elkaar worden gelegd. De met plantenlijm gegomde zegels zijn aan de achterzijde kenbaar door hoogen glans en gele tint; voorts zijn van de oplaag voor het loopende kwartaal, de vellen zegels van 1, 5 en 3 cent, resp. van de randcijfers 6, 7 en 8 voorzien. Bij verstrekking van bovengenoemde zegelsoorten aan brievenvaarders en dephouders behooren ter zake nauwkeurige inlichtingen te worden bijgevoegd.

Dienstorder No 548 van 21 november 1917: Gomming postzegels, enz.

Aangezien de frankeerzegels, welke van plantenlijm zijn voorzien (vgl. Do. 484/1917), na bevochtiging, niet zoo snel hechten als die met Arabische gom, behoort het publiek er bij eventuele klacht op te worden gewezen, dat op eerstbedoelde zegels bij opplakking een weinig langer moet worden gedrukt dan gewoonlijk. Voor het geval dit niet mocht baten, wat vooral bij gebruik van zeer ruwe vezelige papiersoorten mogelijk is, behoort het publiek voor de aanhechting zelf een of andere kleefstof aan te wenden.

Tengevolge van het niet meer verkrijgbaar zijn van Arabische gom zullen binnenkort meerdere zegelsoorten dan die genoemd in bovenaangehaalde dienstorder, van plantenlijm moeten worden voorzien. Het bovenstaande behoort c.q. aan brievenvaarders en dephouders te worden medegedeeld.

Dienstorder No 582bis van 5 december 1917: Stempels. Aanvraag jaarkarakters.

De directeuren, die in gebreke zijn gebleven de jaarkarakters voor de oud model dagteekeningstempels van hun kantoor of van de tot hun ressort behorende bij- of hulpkantoren, alsmede voor de nieuw model typenraderstempels en rolstempels aan te vragen, worden uitgenoodigd de betrekkelijke aanvraag vóór 12 December a.s., in te zenden. Daarbij is nauwkeurig aan te geven voor welke soort stempel de jaarkarakters moeten dienen.

Dienstorder No 615 van 19 december 1917: Stempels. Jaarkarakters.

Sommige directeuren hebben de jaarkarakters "1918" voor typenraderstempels teruggezonden met de opmerking, dat die karakters te lang zijn en daardoor niet in de stempels passen. Deze karakters worden echter alleen verstrekt in lang model en zijn derhalve bestemd om te worden gebruikt in de stempels met schroef aan den zijkant en voor die met schroef aan den onderkant van het stempelhuis. Indien deze soort karakters een weinig te lang of te dik zijn, behooren zij ter plaatse een weinig te worden afgevijsd. Mochten eventueel andere gebreken dan bovenbedoeld aan de karakters worden waargenomen dan bestaat tot uiterlijk 29 December a.s. alsnog gelegenheid deze tegen andere exemplaren om te wisselen.

Dienstorder No 635 van 27 december 1917: Poste restante.

De legger voor poste restante stukken, bedoeld bij art. 501, 3^e lid, der V.P. wordt afgeschaft. In verband hiermede vervalt het bepaalde bij art. 501, 3^e en 4^e lid en art. 506 der V.P.

Ter beoordeeling van den termijn van bewaring (V.P. art. 309, 1^e lid) verdient het aanbeveling om op alle poste-restante stukken een afdruk aan te brengen van den dagteekeningstempel, aanwijzende den dag van aankomst der betrekkelijke zendingen.

Dienstorder No. B.2 van 2 januari 1918: Portvrijdom. Internationaal Verkeer. Geïnterneerden.

In verband met de veelvuldig voorkomende gevallen van portheffing, wegens briefpostzendingen, afkomstig van hier te lande geïnterneerde militairen van vreemde nationaliteit, is bepaald, dat bedoelde militairen, om gebruik te maken van de te hunnen behoefte verleende vrijstelling van port, de door hen te verzenden stukken aan de adreszijde moeten voorzien van eene in 't oog loopende aanwijzing "Portvrij (Franc de port) Militaire interné", gevolgd door de volledige vermelding van naam, qualiteit en adres des afzenders.

Ten einde zekerheid te verkrijgen, dat de stukken ten kantore van ter post bezorging worden voorzien van den voorgeschreven stempelafdruk:

Portvrij
Franc de port
Militaires étrangers internés dans les Pays-Bas.

zullen voorts de portvrij te verzenden stukken, afkomstig van de bedoelde geïnterneerden, door den facteur van elke interneeringsgroep afzonderlijk aan een der loketten van het post- of hulppostkantoor zijn af te geven. Bij ontbreken van den voren bedoelden stempelafdruk bestaat gevaar, dat de zendingen in den buitenlandschen dienst worden belast met het port der ongefrankeerde stukken. Terzake wordt overigens verwezen naar Verzameling 30/1914.

De boven opgenomen bepalingen zijn mede van toepassing op de briefwisseling, enz., van de hier te lande te interneeren Britsche en Duitsche krijgsgevangenen, met dien verstande, dat de door de afzenders op de omslagen te stellen aanduiding zal kunnen luiden: "Portvrij (Franc de port). Service des prisonniers de guerre", eveneens gevolgd door de volledige vermelding van naam, qualiteit en adres des afzenders. Op de van burgerkrijgsgevangenen afkomstige stukken zal na het aanbrengen van den hiervoren bedoelden stempelafdruk het woord "Militaires", zijn door te halen. Voor zooveel noodig zullen de belanghebbenden overeenkomstig het bovenstaande zijn in te lichten.

Dienstorder No B.30 van 16 januari 1918: Stempels. Portvrijdom geïnterneerden.

Onder verwijzing naar het bepaalde bij Verzameling 30/1914 en Do. 446/1917 en 2/1918 worden de directeuren van de postkantoren, waar geregeld correspondentie van geïnterneerde militairen wordt ter post bezorgd, doch waar nog geen caoutchouc-stempel als in genoemde voorschriften wordt bedoeld, aanwezig is, ultgenoodigd ten spoedigste de noodige exemplaren ten behoeve van hun kantoor en de daaronder ressorteerende hulpkantoren aan te vragen bij het Hoofdbestuur, (Afdeling 4 A).

Dienstorder No 688 van 11 december 1918: Stempels. Aanvraag jaarkarakters.

De directeuren, die in gebreke zijn gebleven de jaarkarakters voor de oud model dagteekeningstempels van hun kantoor en van de tot hun ressort behoorende bij- of hulpkantoren, alsmede voor de nieuw model typenraderstempels en rolstempels aan te vragen, worden uitgenoodigd de betrekkelijke aanvraag vóór 18 December a.s., in te zenden. Daarbij is nauwkeurig aan te geven voor welk soort stempel de jaarkarakters moeten dienen. De aangevraagde karakters zijn reeds aan de kantoren toegezonden.

Dienstorder No 18 van 8 januari 1919: Aangeteekende en expresse stukken.

Misvattingen in de verzending. Voortaan behoeven bevonden misvattingen in de verzending van aangeteekende en expresse stukken niet meer bij rapport ter kennis te worden gebracht van den inspecteur, tot wiens ressort het kantoor behoort, dat de fout beging. Ook wegens deze misvattingen behoort in het vervolg eene nota, model n°.61, te worden opgemaakt en verzonden aan het betrokken kantoor. In verband hiermede vervalt het laatste lid van art. 473 der V.P. en wordt het eerste lid van dat artikel gewijzigd als volgt:

"Wegens misvattingen in de verzending van stukken, zoowel van gewone, als van aangeteekende en expresse-stukken en wegens verzuimen omtrent het stempelen van frankeerzegels, het met port belasten van ongefrankeerde of ontoereikend gefrankeerde stukken of het vermelden op de adviezen van de aanwijzingen, bedoeld in de artikelen 68, 2de lid, 404, 3de en 4de lid, en 409, welke bij het nazien eener dépêche ten kantore van aankomst worden opgemerkt, alsmede van bevonden onregelmatigheden in de sluiting van brieven met aangegeven waarde, wordt eene nota, model n°. 61, opgemaakt en onder omslag toegezonden aan het kantoor, dat de fout beging of voor het verzuim aansprakelijk is".

Dienstorder No B.132 van 26 februari 1919: Nazending van stukken.

De Belgische Postdienst is niet in staat de nagezonden stukken, bestemd voor gerepatrieerde Belgische militairen, die in Nederland geïnterneerd zijn geweest, uit te reiken, tenzij dezelve voorzien zijn van de tegenwoordige volledige adressen van de geadresseerden. In verband hiermede zijn alleen de laatstbedoelde stukken naar België door te zenden. De overige stukken zijn met de noodige toelichting aan de afzenders terug te geven. Stukken, waarvan de afzenders niet bekend zijn, behooren te worden behandeld als is voorgeschreven in de artikelen 311, 312 en 313 der V.P. binnenland.

Dienstorder No B.396 van 30 juni 1919: Bestelling op Zondag. Invoering van etiketten "Bestellen op Zondag".

Met ingang van 20 Juli a.s, wordt de bestelling op Zondag en Hemelvaartsdag beperkt tot brieven, briefkaarten, kennisgevingen van overlijden en exemplaren van het Kort Verslag der vergaderingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, welke zijn voorzien van een strook "Bestellen op Zondag."

Nieuwsbladen zullen met ingang van dien datum op genoemde dagen slechts worden besteld, indien zij ten minste eenmaal per werkdag verschijnen. Kennisgevingen van aankomst van aangeteekende en geadviseerde stukken, worden mede besteld.

In afwijking van het bovenstaande worden uit het buitenland ontvangen brieven en briefkaarten des Zondags en op Hemelvaartsdag besteld, tenzij, blijkens een aan de adreszijde van het stuk op in het oog vallende wijze aangebrachte aanduiding, bestelling op die dagen niet wordt gewenst.

Voor expressebestelling en de bestelling van portvrije stukken blijven de bestaande bepalingen van kracht. (Eene herziening ter zake van het Portvrijdombesluit kan eerlang worden tegemoet gezien).

In verband met het vorenstaande wordt art. 489, 2e, 3e en 4e lid, der V.P. gelezen als volgt: "Des Zondag's en op den Hemelvaartsdag worden uitsluitend bezorgd:

- a. brieven, briefkaarten, kennisgevingen van overlijden en exemplaren van het Kort Verslag der vergaderingen van de Tweede Kamer der Staten-Generaal, indien deze stukken zijn voorzien van de strook "**Bestellen op Zondag.**";
- b. nieuwsbladen, welke ten minste eenmaal per werkdag verschijnen;
- c. kennisgevingen van aankomst van aangeteekende en geadviseerde stukken;
- d. uit het buitenland ontvangen brieven en briefkaarten, tenzij, blijkens een aan de adreszijde van het stuk op in het oog vallende wijze aangebrachte aanduiding, bestelling op Zondag niet wordt gewenst.

In art. 274 wordt na sub *r* opgenomen:

s. van strooken "Bestellen op Zondag" bij heele vellen van 50 stuks.

In art. 289, 1e lid, wordt opgenomen:

"5°. voor strooken "Bestellen op Zondag", 1 cent per 10 stuks".

De in het eerste lid bedoelde strooken worden met ingang van 10 Juli a.s. aan de post-, bijpost- en hulppostkantoren voor het publiek verkrijgbaar gesteld tegen betaling van 1 cent per 10 stuks.

Een eerste hoeveelheid strooken wordt ambtshalve aan de postkantoren toegezonden. De directeuren dragen zorg, dat op 10 Juli a.s. een voldoende hoeveelheid strooken op de onder hunne kantoren ressorteerende bijpost- en hulppostkantoren aanwezig is.

De bestaande Zondagsetiketten "Niet bestellen op Zondag" worden met ingang van 20 Juli a.s. buiten gebruik gesteld. De op dien datum nog op de kantoren aanwezige etiketten zijn op te zenden aan het Hoofdbestuur, 10e Afdeling B. De bijpost- en hulppostkantoren zenden de bij hen voorradige etiketten daartoe aan de betrokken hoofdkantoren.

Voor zooveel dit kosteloos kan geschieden, gelieven de directeuren in de plaatselijke bladen de aandacht van het publiek te vestigen op de bovenbedoelde beperking van den Zondagsdienst en op de verkrijgbaarstelling van de etiketten "Bestellen op Zondag".

Dienstorder No H.542 van 30 juni 1920: Frankeerzegels. *Verzuimde en onvoldoende stempeling.* Het onbruikbaar maken van de frankeerzegels, welke op te verzenden stukken zijn gehecht, laat veel te wenschen over. Bij herhaling worden stukken aangetroffen met zegels, waarvan de stempeling verzuimd is of waarop de stempelafdruk nauwelijks zichtbaar is.

Vermits door een en ander het herhaald gebruik van zegels, welke reeds voor frankeering hebben gediend, wordt bevorderd, wordt deze aangelegenheid aan de aandacht van het toezicht houdende personeel ten zeerste aanbevolen. De van de bij- en hulppostkantoren afkomstige stukken worden ten hoofdkantore aaneen onderzoek onderworpen.

De directeuren der spoorwegpostkantoren worden uitgenoodigd om tegen 1 September a.s. - aan den directeur-generaal kennis te geven van bevindingen terzake bij den dienst op de treinen, c.q. met overlegging van een opgaf der kantoren, waar aan de stempeling der frankeerzegels niet voldoende zorg wordt besteed.

Te lichte stempelafdrukken zijn vooral het gevolg van droog en hard geworden stempelkussens stempelborstels. Deze kussens en borstels zijn te behandelen als in art 342 V.P.T. is voorgeschreven.

Het op onvoldoende wijze onbruikbaar maken van frankeerzegels zal als plichtsverzuim zijn te beschouwen.

Dienstorder No H.602 van 21 juli 1920: Bestelling van stukken aan gepensioneerden.

Omtrent 1 Augustus a.s. zullen vanwege het Departement van Financiën aan de gepensioneerden worden gezonden de stukken betreffende de verhooging van hunne pensioenen. Hiervoor zal gebruik worden gemaakt van witte vensteromslagen, in den linkerbovenhoek voorzien van de gedrukte aanduiding "Ministerie van Financiën" en ter linkerzijde van het zwart omrande, venster

van de letter

Waar het van zeer veel belang is, dat de hier bedoelde brieven in het bezit komen van de rechthebbenden, is aan het bestellend personeel op te dragen om, bij twijfel omtrent de juistheid van de daarop geplaatste adressen, de stukken niet af te geven, alvorens zich te hebben overtuigd, dat de geadresseerden aldaar inderdaad wonen. Voorts zijn geen brieven, bestemd voor personen, die van woonplaats zijn veranderd, aan het kantoor van oorsprong terug te zenden, voordat c.q. alle pogingen in het werk zijn gesteld, om die brieven hunne bestemming te doen bereiken. Een nauwgezette toepassing van dit voorschrift worde zooveel mogelijk bevorderd.

Dienstorder No H.556 van 1 juli 1920: Luchtpostdienst Amsterdam-Londen.

Met ingang van 5 Juli a.s. wordt bij wijze van proef een luchtpostdienst ingesteld tusschen Amsterdam en Londen, waarmede op werkdagen briefpost (d.w.z. brieven, briefkaarten, gedrukte stukken, akten en bescheiden, en monsters, al of met aangeteekend en al of niet met expresse bestelling) voor Groot-Brittannië en Ierland zal worden verzonden.

Voor het luchtvervoer is boven de gewone buitenlandsche porten en rechten verschuldigd en bijzonder recht van 15 cent per 20 gram, te voldoen door gewone op de stukken te hechten frankeerzegels. Brieven en doosjes met aangegeven waarde en postpakketten zullen niet met den luchtpostdienst worden vervoerd.

Het tijdstip van vertrek van het vliegveld Schiphol bij Amsterdam is vastgesteld op 3 uur n.m.; de aankomst op het vliegveld bij Londen heeft in normale omstandigheden plaats te ongeveer 5.45 uur n.m. Correspondentie voor andere plaatsen dan Londen zal den avond van aankomst nog vandaar worden doorgezonden en in plaatsen als Birmingham, Leeds en Manchester reeds in de eerste bestelling van den volgenden dag worden opgenomen.

Aan het publiek is medegedeeld, dat de brieven en andere stukken, welke het met den luchtpostdienst wenscht te verzenden, voldoende behooren te worden gefrankeerd en links boven het adres behooren te worden voorzien van het duidelijk en onderstreept (bij voorkeur met een gekleurde lijn) opschrift: "**Per luchtpost**"; bovendien, dat, om de correspondentie gemakkelijk in het oog te doen springen, de plaats van bestemming op duidelijke wijze moet worden omhaald (bij voorkeur door middel van een raam van gekleurde lijnen).

Voor aangeteekende stukken zal de gewone aansprakelijkheid worden aanvaard; overigens zal het vervoer van de correspondentie geschieden op risico van de afzenders.

De luchtpost zal aan den Britschen dienst worden uitgeleverd in brievenmalen voor Londen E.C. waarin uitsluitend zijn op te nemen stukken voor Londen E.C., en voor Londen Provinces, waarin de stukken voor overig Groot-Brittannië en Ierland moeten worden opgenomen van Amsterdam, Amsterdam Tulpplein, Amsterdam Amstel, Amsterdam Kerkstraat, Amsterdam Mercurius, Amsterdam C.S., Emerik-Amsterdam D, Rotterdam-Amsterdam D, 's Gravenhage en Rotterdam. De brieven-malen verlaten Amsterdam C.S. te 2 uur n.m.

De overige kantoren en treinen behooren de luchtcorrespondentie, zooveel mogelijk, af te bundelen en de bundelstrooken te voorzien van een duidelijk opschrift: "Per luchtpost."

Luchtcorrespondentie, opgenomen in brievenmalen, welke Amsterdam C.S. tegen het tijdstip van vertrek van de luchtpost bereiken, moet bij het advies worden gevoegd.

Correspondentie, die, door welke oorzaak ook, de aansluiting met den luchtpostdienst mist, behoort op zoodanige wijze te worden verzonden, dat zij het spoedigst bestemming bereikt.

Met den inkomenden dienst zullen worden aangebracht brievenmalen voor Amsterdam, bevattende uitsluitend stukken voor Amsterdam, en voor Amsterdam C.S. bevattende de stukken voor overig Nederland.

De ontvangen correspondentie zal door Amsterdam C.S. met de bestaande middelen van vervoer uiteraard zoo spoedig mogelijk naar bestemming worden doorgezonden.

Aan de kantoren zal een bekendmaking betreffende den luchtpostdienst worden toegezonden, welke in de wachtkamers zooveel mogelijk op een in het oog vallende plaats moet worden opgehangen.

Dienstorder No H.616 van 22 juli 1920: Luchtpostdienst Amsterdam-Londen.

Met ingang van 26 Juli a.s. zal op werkdagen van een ochtendluchtverbinding tusschen Amsterdam en Londen voor het vervoer van briefpost voor Groot-Brittannië en Ierland gebruik worden gemaakt.

Het tijdstip van vertrek van het vliegveld Schiphol bij Amsterdam is vastgesteld op 11.20 uur v.m.; de aankomst op het vliegveld bij Londen geschiedt in normale omstandigheden te 2.20 uur n.m.

Omstreeks 11.30 uur v.m. zal voor het opnemen van de post een tusschenlanding plaats hebben op het vliegveld Waalhaven te Rotterdam.

Met den nieuwen dienst zullen worden vervoerd brievenmalen voor Londen E.C. en Londen Provinces van Amsterdam, Amsterdam C.S., Apeldoorn-Amsterdam **B.**, Rotterdam, Rotterdam C.S., Antwerpen-Amsterdam **C** en Venlo-Rotterdam **Ia**. De brievenmalen van Amsterdam C.S. verlaten dit bureel te 10.20 uur v.m., de brievenmalen van Rotterdam C.S. dit bureel te 10.15 uur v.m.

Voor de frankeering, wijze van adresseering, uitlevering, afbundeling, enz. van de correspondentie gelden de voorschriften vermeld in Do. 556/1920.

Uiteraard moet luchtcorrespondentie, opgenomen, in brievenmalen, welke Rotterdam C.S. tegen het tijdstip van vertrek van de luchtpost bereiken, bij het advies worden gevoegd. Aan de kantoren zal een wijzigingsblad van de bekendmaking betreffende den luchtpostdienst worden toegezonden. Voor een nette opplakking moet worden zorggedragen.

Een aantal dienstorders verscheen hierna, betreffende de opening van luchtpostdiensten met andere landen en steden, zoals de luchtpostdienst Amsterdam-Hamburg (dienstorder No 720 van 27 augustus 1920 en H.757 van 13 september 1920), enzovoorts. Hierbij wordt verwezen naar de Luchtvaart en Luchtpost encyclopedie deel 1 geschreven door J.L.C.M. TSchroots en H.H.C. TSchroots-Boer.

Dienstorder No H.680 van 18 augustus 1920: Aangeteekende stukken. Stempeling bewijzen van terpostbezorging.

Indien bij gebruik van lijsten, model n°. 11a, wegens aangeteekende stukken door de aanbieders bepaaldelijk wordt verzocht, *elk* der bewijzen van terpostbezorging van een afdruk van den dagteekeningstempel te voorzien, dan is daaraan gevolg te geven.

Dienstorder No H.949 van 24 november 1920: Stempeling arbeidslijsten.

De aandacht van het betrokken personeel wordt er op gevestigd, dat arbeidslijsten bij verkoop aan het publiek niet van een afdruk van den dagteekeningstempel mogen worden voorzien. Het bepaalde bij art. 397 der V.P. binnenland wordt in herinnering gebracht.

Dienstorder No H.971 van 1 december 1920: Arbeidslijsten.

Het komt herhaaldelijk voor, dat briefkaarten, afgescheiden van arbeidslijsten worden verzonden, zonder dat daarop een aanduiding van den afzender voorkomt. In verband hiermede behooren de postambtenaren, alvorens de aan die briefkaarten gehechte ontvangbewijzen te stempelen, na te gaan of de naam en het adres van den afzender op de kaarten zijn vermeld. Bij ontbreken daarvan zijn de briefkaarten ter aanvulling aan den aanbieder terug te geven. Art. 397 der V.P. binnenland wordt overeenkomstig het bovenstaande aangevuld.

Dienstorder No 463 van 15 juni 1921: Giro. Stempeling formulieren G. 30.

Meermalen komt het voor, dat de doorschriften der formulieren G. 30 onduidelijk, onjuist of in het geheel niet gestempeld zijn, hetgeen aan het bestuur van den postcheque- en girodienst last veroorzaakt bij de berekening van de over de saldo's der postrekeningen verschuldigde rente. Ook de bovenbladen van de bedoelde formulieren behooren steeds eene duidelijke dagteekening te dragen, overeenstemmende met den datum, waarop de opgaaf van den stand der rekening betrekking heeft. Onjuiste stempeling kan ten gevolge hebben, dat de rekeninghouder bij het narekenen van de hem toekomende rente tot een ander bedrag komt dan het bestuur, hetgeen dan aanleiding zal kunnen geven tot onnoodige correspondentie.

Dienstorder No H.523bis van 6 juli 1921: Stempeling bij aankomst.

De stempeling van de stukken ten kantore van bestemming, bedoeld in art. 489 V.P. binnenland en art. 197, 5de lid van de Instructie voor de Hulpkantoren is voortaan te beperken tot de expressestukken.

Dienstorder No H.657 van 30 augustus 1921: Ongefrankeerde en ontoereikend gefrankeerde stukken voor het buitenland.

Het bepaalde bij Do. 144/1921, blz. 9, regels 16 t/m 20 v.b. en Do. 200/1921, sub 3, laatste lid, wordt in herinnering gebracht. Dienvolgens moeten stukken voor het buitenland, welke klaarblijkelijk met speculatieve doeleinden niet of ontoereikend zijn gefrankeerd, in geen geval worden verzonden, doch zoo mogelijk aan den afzender worden teruggegeven. Is deze niet bekend, dan worden de zendingen na van een desbetreffende aanwijzing te zijn voorzien, gerangschikt onder de onbestelbare stukken.

Mede in verband met het bovenstaande moeten alle voor het buitenland bestemde ongefrankeerde en, voor zooveel daartoe aanleiding bestaat, ook de ontoereikend gefrankeerde stukken, indien de afzenders bekend zijn, aan dezen weder worden aangeboden met verzoek om de zendingen te frankeren.

Een bekendmaking betreffende de uitvoering van het bepaalde bij art. 2, § 6, van het Internationaal postbesluit (bijlage I, V.P. buitenland) is opgenomen in de Nederlandsche Staatscourant en in de verschillende dagbladen.

Dienstorder No H.18 van 11 januari 1922: Stempeling van kennisgevingen wegens aankomst van vrachtgoed.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat door Do. 523bis/1921 geen wijziging is gebracht in het bepaalde bij artikel 500 V.P. binnenland betreffende de stempeling van de daarin bedelde kennisgevingen op het tijdstip, dat deze ter bestelling worden afgegeven.

Dienstorder No 248 van 29 maart 1922: Verstrekking stempeldozen.

De "Perfect" stempeldozen en paarse inkt, benodigd voor het dateeren van postwissels, welke artikelen in gevolge het bepaalde in Autografische Circulaire n°. 11 van 1912 door Directeuren en Beheerders rechtstreeks van de N.V. J.D. Posthumus' Koninklijke Stempelfabrieken te Amsterdam werden betrokken, zullen voortaan in het magazijn ter verstrekking worden opgenomen. Dit materieel c.q. vervangingsdeelen zijn in den vervolge aan het Hoofdbestuur, 1Ode Afd. B, aan te vragen.

Dienstorder No H.326 van 2 mei 1922: Afschaffing portvrijdom. *Postbesluit dienststukken.* Hieronder is afgedrukt het Koninklijk Besluit van 17 Maart 1922 (Stbl. n°. 128) houdende de bepalingen inzake de verzending per post van stukken betreffende den openbaren dienst, welke zullen worden toegepast, nadat de portvrijdom voor dienststukken zal zijn afgeschaft.

De afschaffing van den portvrijdom zal plaats vinden, nadat de daarmede verband houdende supplaire begrotingen tot wet zullen zijn verheven.

De datum, waarop bedoeld besluit in werking zal treden, zal te zijner tijd worden bekend gemaakt.

Ten einde bij het in werking treden van de nieuwe regeling overdrukken of overstempelen van de nog aanwezige omslagen en kaartformulieren in gebruik bij verschillende ambtenaren en instellingen zooveel mogelijk te voorkomen, zullen de aan te maken omslagen en formulieren, als hier bedoeld, thans reeds worden bedrukt met de aanwijzingen, vermeld in art. 7, 1e en 2e lid, c.q. art. 7, 1e lid, van het hiernavolgende besluit.

Deze aanwijzingen zijn, zolang de portvrijdom voor dienststukken nog niet is afgeschaft, gelijk te stellen met de aanwijzing "*Dienst*" / "*Portvrij*".

De dienststukken van het Staatsbedrijf van de Posterijen, de Telegrafie en Telefonie (met inbegrip van den postcheque- en girodienst) zullen na de afschaffing van den portvrijdom voor dienststukken de aanwijzing "*Dienst P. T. T.*" dragen.

Dienstorder No 348 van 10 mei 1922: Stempels.

De niet-geclassificeerde postkantoren en de post- en vereenigde kantoren van de klassen 1a, 1b en 2b, welke niet in het bezit zijn van de bij art. 88 der V.P. buitenland bedoelde stempels, bestemd om op onbestelbare stukken de reden der niet-uitreiking te vermelden, doen daarvan voor 15 Mei a.s. opgave aan het Hoofdbestuur, Afd. 4D. Voor zooveel de voorraad toereikend is, zullen deze stempels alsnog aan de bedoelde kantoren worden verstrekt.

Dienstorder No H.633 van 29 augustus 1922: Frankeerzegels. *Onvoldoende stempeling.*

Aan het onbruikbaar maken van de frankeerzegels, welke op te verzenden stukken zijn gehecht, wordt op vele kantoren nog te weinig zorg besteed, niettegenstaande hierop reeds herhaaldelijk (o.m. bij Do. 542/1920) de aandacht werd gevestigd. Toenemend misbruik van reeds voor frankeering gediend hebbende zegels is hiervan het gevolg.

Te zwakke stempelafdrukken zijn veelal het gevolg van het bezigen van stempelkussens, welke onvoldoende zijn bevochtigd. De directeuren gelieven hierop in het bijzonder toe te zien. Indien op van elders ontvangen, stukken zegels worden opgemerkt, welke niet of onvoldoende zijn gestempeld, worde daarvan aan het kantoor van afzending kennis gegeven, als bij art. 491 V.P. is voorgeschreven. Voor de behandeling van te hard geworden stempelkussens wordt verwezen naar art. 304 V.P.T.

Dienstorder No 14 van 10 januari 1923: Misbruik frankeerzegels.

Indien een stuk, ter frankeering, is voorzien van een zegelafdruk of een of meer zegels, welke onecht of vervalscht zijn, dan wel sporen vertoonen van pogingen om den daarop bij een vroeger gebruik gestelden stempelaafdruk uit te wisschen, dan behoort dit voortaan door den betrokken directeuren met begeleidend schrijven rechtstreeks in handen te worden gesteld van den Officier van Justitie bij de Arrondissementsrechtbank, waaronder het kantoor van ter postbezorging behoort. Van elke aangifte aan de Justitie, als vorenbedoeld, is kennis te geven aan den Directeur-Generaal, met vermelding van alle bijzonderheden.

Art. 42, 1e lid, der V.P. binnenland zal in dezen zin worden gewijzigd. De wenschelijkheid van nauwlettend toezicht op de geldigheid van de voor frankeering gebezigde zegels wordt hierbij in herinnering gebracht.

Dienstorder No H.67 van 24 januari 1923: Portvrijdom. Bestendiging.

Ten vervolge op Do. 326/1922 wordt medegedeeld, dat de portvrijdom voor dienststukken blijft gehandhaafd, zulks ten gevolge van het niet aannemen door de Tweede Kamer der Staten-Generaal van de bij genoemde dienstorder bedoelde suppletoire begrotingen.

In verband hiermede ligt het in de bedoeling de bepalingen van het Postbesluit **D.S.** (Do. 326/1922) niet in werking te doen treden.

Omslagen en kaartformulieren, welke bereids zijn bedrukt met de aanwijzingen, vermeld in art. 1, 1e en 2e lid, of art. 7, 1e lid, van het Postbesluit **D.S.**, kunnen worden opgebruikt. Aan de hier bedoelde aanwijzingen is voorshands dezelfde waarde toe te kennen als aan de aanwijzing "Dienst"/"Portvrij".

De bepalingen betreffende de **waarmerking** van portvrije stukken (art. 3 Portvrijdombesluit, bijlage III V.P. binnenland) zijn, ook bij gebruik van omslagen of kaarten, voorzien van de aanwijzingen, vermeld in art. 7, 1e en 2e lid, c.q. art. 7, 1e lid, Postbesluit **D.S.**, ongewijzigd van toepassing.

Dienstorder No H.107 van 7 februari 1923: Frankeerzegels. Onvoldoende stempeling.

Het blijkt, dat op zeer vele kantoren nog steeds niet voldoende zorg wordt besteed aan het onbruikbaar maken van de port- en frankeerzegels, zelfs niet van die, gehecht op aangeteekende stukken.

Zoowel met het oog op het groote belang, dat in het algemeen is gelegen aan duidelijk leesbare stempelafdrucken, als ter voorkoming van het herhaald gebruiken van reeds voor frankeering gediend hebbende zegels, wordt de aansporing, vervat in Do 633/1922, aan de directeuren en toezichtambtenaren, alsmede aan het met de betrekkelijke dienstuitvoering belaste personeel, in herinnering gebracht. Door dagelijksch toezicht op de stempelafdrucken, welke op de verschillende soorten van stukken voorkomen, moet afdoende en blijvende verbetering worden bereikt.

De in het bedoelde opzicht in gebreke blijvende ambtenaren zijn, zoo noodig, voor bestraffing in aanmerking te brengen.

De directeuren van de spoorwegpostkantoren worden uitgenoodigd om, tot nader bericht, na afloop van elke maand aan den directeur-generaal een opgaaf te doen toekomen van de kantoren, waar blijkens hunne bevindingen aan de hier bedoelde aangelegenheid bij voortduring onvoldoende zorg wordt besteed.

Dienstorder No H.874 van 12 december 1923: Port en frankeerzegels. Afstempelen van niet op zendingen geplakte zegels.

Aan verzoeken van het publiek om Nederlandsche port- en frankeerzegels, welke niet op stukken zijn gehecht, van een afdruk van den dagteekeningstempel te voorzien is voortaan te voldoen. Het afstempelen van deze niet opgeplakte zegels behoort, mede ter voorkoming van beschadiging, met de noodige zorg te geschieden. Art. 301 van de V.P. binnenland zal dienovereenkomstig worden aangevuld.

Dienstorder No 912 van 19 december 1923: Materieel. Jaarkarakters voor stempels.

De aangevraagde karakters 1924 voor dagteekeningstempels enz., zijn aan de kantoren toegezonden. Indien deze niet mochten zijn Ontvangen, wordt daarvan omgaand bericht ingewacht.

De directeuren, die in gebreke zijn gebleven de jaarkarakters voor de oud model dagteekeningstempels voor hun kantoor en van de tot hun ressort behorende bij- of hulpkantoren alsmede voor de nieuw model typenraderstempels aan te vragen, (zie art. 301 V.P.T) worden uitgenoodigd de betrekkelijke aanvragen vóór 27 December a.s. in te zenden. Daarbij behoort nauwkeurig te worden aangegeven voor welk soort stempel de jaarkarakters moeten dienen.

Dienstorder No H.922 van 24 december 1923: Frankeering bij abonnement.

Het port voor de verzending van bij abonnement gefrankeerde gedrukte stukken, bedoeld in artikel 2, § 1, 1e lid, sub b van het Postbesluit, moet voortaan bij de aanbidding in *gereed geld* worden voldaan. Kwijting van genoemd port in *frankeerzegels* door de afzenders is derhalve niet meer toegelaten. Verantwoording van het bedrag (door middel van een zoo gering mogelijk aantal frankeerzegels) behoort door de postambtenaren te geschieden. Na afstempeling van de zegels worden de formulieren 229 op de gebruikelijke wijze aan de verzenders uitgereikt.

Dienstorder No H.397 van 25 juni 1924: Port- en frankeerzegels. Gebruik en stempeling.

Gebleken is, dat voor de verantwoording van de verschuldigde porten en rechten nog immer meer port- en frankeerzegels worden gebezigd dan noodzakelijk is. Uit een gehouden opname is vastgesteld, dat alleen reeds ten behoeve van de uit Nederland naar het buitenland verzonden postpakketten het aantal per jaar te veel gebezigde frankeerzegels in honderdduizendtallen zou moeten worden uitgedrukt. Het bepaalde bij art. 47 V.P. binnenland wordt mitsdien nogmaals in herinnering gebracht.

Voorts wordt op vele kantoren nog steeds te weinig zorg besteed aan het onbruikbaar maken van de zegels, niettegenstaande *herhaaldelijk* de aandacht op de onderwerpelijke aangelegenheid werd gevestigd (zie o.m. Do. 107/1923). In het algemeen zijn de ambtenaren blijkbaar nog niet voldoende ervan doordrongen, dat ten gevolge van niet of onvoldoende afstempeling van zegels inkomsten aan het Staatsbedrijf kunnen worden onttrokken. Het komt zelfs meermalen voor, dat voor frankering gebezigde zegels van hoge waarden onafgestempeld, althans op *onvoldoende* wijze voor verder gebruik ongeschikt gemaakt, in handen van het publiek komen.

De medewerking van alle betrokken ambtenaren wordt ingeroepen, ten einde verbetering te verkrijgen. Hierbij wordt nog in het bijzonder gewezen op het veelzijdig belang verbonden aan een behoorlijke stempeling. Onvoldoende stempeling en het uitreiken van stukken, waarop niet behoorlijk onbruikbaar gemaakte port- of frankeerzegels voorkomen, moet als plichtsverzuim worden aangemerkt.

Aan het bestellend personeel is op te dragen de betreffende zegels in voorkomende gevallen vóór de uitreiking van de stukken van een afdruk van den **nummerstempel** te voorzien.

Te zwakke stempelafdrukken ontstaan kennelijk veelal, door het gebruik van stempelkussens, welke onvoldoende zijn bevochtigd. Ook op den toestand waarin de stempelkussens zich bevinden, behoort meer acht te worden gegeven.

Dienstorder No H. 497 van 13 augustus 1924: Stempeling.

De afstempeling van de frankeerzegels laat nog steeds veel te wensen over. Herhaaldelijk worden frankeerzegels aangetroffen, welke niet gestempeld zijn of op zoodanige wijze, dat de stempelafdrukken nauwelijks zichtbaar zijn.

Ten einde duidelijke stempelafdrukken te verkrijgen, behoort ook vooral aan de bevochtiging en het onderhoud van de stempelkussens de noodige aandacht te worden besteed (Do. 397/1924). In het bijzonder is zorg te dragen, dat de stempelinkt goed wordt geschud, alvorens tot bevochtiging van de kussens wordt overgegaan.

Dienstorder No 553 van 10 september 1924: Port- en frankeerzegels. Afstempelen van niet op zendingen geplakte zegels.

Ter kennis wordt gebracht, dat het afstempelen van door het publiek daartoe aangeboden Nederlandse port- en frankeerzegels, welke niet op stukken zijn gehecht, niet mag geschieden met de bijzondere dagtekeningstempels (b.v. die met het inschrift Rps, Giro, e.d.) doch dat daartoe zijn te bezigen de dagtekeningstempels, waarmede de gewone correspondentie wordt afgestempeld. Art. 303 der V.P. bnl. (nieuw) zat dienovereenkomstig worden aangevuld.

Dienstorder No H.726 van 19 november 1924: Stukken, gericht aan H.M. de Koningin.

De aandacht wordt er op gevestigd, dat het bepaalde bij art. 8a der V.P. binnenland, betreffende het niet verzenden van sommige ongefrankeerde of ontoereikend gefrankeerde stukken geen betrekking heeft op stukken, gericht aan H.M. de Koningin of aan Leden van het Koninklijk Huis, noch op de stukken, den dienst van het Koninklijk Huis betreffende (Zie art. 27, 1e lid, Postwet.).

Dienstorder No H.727 van 19 november 1924: Perforatiemerk.

Aan den Algemeenen Spoorwegboekhandel te Utrecht en de in verschillende plaatsen gevestigde filialen van dien boekhandel is vergunning verleend tot het gebruik van het perforatiemerk voor frankeerzegels "S.B."

Gebruik door het publiek van frankeerzegels, voorzien van bedoeld perforatiemerk, is mede geoorloofd.

Dienstorder No 784 van 10 december 1924: Materieel. Jaarkarakters voor stempels.

De aangevraagde karakters 1925 voor dagtekeningstempels enz., zijn aan de kantoren toegezonden. Indien deze niet mochten zijn ontvangen, wordt daarvan omgaand bericht ingewacht. De directeurs, die in gebreke zijn gebleven de jaarkarakters voor de oud-model dagtekeningstempels voor hun kantoor 'en van de tot hun ressort behorende bij- of hulpkantoren, alsmede voor de nieuw model typenraderstempels aan te vragen (zie art. 301 V.P.T.), worden uitgenoodigd de betrekkelijke aanvragen vóór 27 December a.s. in te zenden. Daarbij behoort nauwkeurig te worden aangegeven, voor welk soort stempel de jaarkarakters moeten dienen.

Dienstorder No H. 262bis van 29 april 1925: Postwaarden. Verkoop aan Verzamelaars.

Ten postkantore te Amsterdam zal van 2 Mei a.s. af, bij wijze van proef, des Zaterdags van 2-5 nam. een afzonderlijk loket zijn geopend voor den verkoop van Nederlandsche en Ned. Oost- en West-Indische postwaarden aan verzamelaars.

Dienstorder 537 van 9 september 1925: Bijkantoren. Naamsverandering.

Met ingang van 1 October a.s. zullen de stadsbijkantoren worden genoemd **wijkkantoren**. De verzamelde voorschriften zullen in verband hiermede worden gewijzigd.

Dienstorder No H. 559 van 23 september 1925: Verkoop van postwaarden aan verzamelaars.

Met ingang van 1 October a.s. wordt - bij wijze van proef voor voorloopig voor één jaar -, het postkantoor te Amsterdam aangewezen als centrale instelling voor den verkoop aan Verzamelaars, van Nederlandsche en Nederlandsch-Indische; Surinaamse en Curaçaosche postwaarden. In verband hiermede wordt gedurende dien tijd de verkrijgbaarstelling ten postkantore te Haarlem van de Koloniale postwaarden gestaakt.

De aanvragen om bovengenoemde postwaarden zijn door het publiek rechtstreeks aan het postkantoor te Amsterdam te richten. Zij behooren eventueel te zijn gefrankeerd en vergezeld van het verschuldigde bedrag in geld, volgens de nominale waarde en de kosten van toezending der postwaarden per aangeteekenden brief. Het bedrag kan ook per postwissel of per giro worden overgemaakt. Aan schriftelijk ingediende aanvragen om postwaarden ter waarde van minder dan f 5 wordt niet voldaan.

Voor den verkoop van de betreffende zegels wordt voorts des Woensdags en des Zaterdags van 2-5 uur n.m. een afzonderlijk loket ten postkantore te Amsterdam opengesteld.

Dienstorder No 773 van 16 december 1925: Jaarkarakters voor stempels.

De aangevraagde karakters 1926 voor dagteekeningstempels, enz. zijn aan de kantoren toegezonden. Indien deze niet mochten zijn ontvangen, is daarvan omgaand bericht te zenden aan den Chef van het Centraal Magazijn der Rijkstelegraaf.

Directeuren, die in gebreke zijn gebleven de jaarkarakters voor de oud-model dagteekeningstempels voor hun kantoor en voor de tot hun ressort behorende wijk-, bij en hulpkantoren, alsmede voor de nieuw model typenraderstempels, aan te vragen, behooren zulks alsnog onverwijld door tusschenkomst van den afdelings-Inspecteur te doen. In de aanvraag is nauwkeurig aan te geven voor welk soort stempel de jaarkarakters moeten dienen.

Dienstorder No H. 183 van 30 maart 1926: Onjuist verzonden stukken.

Herhaaldelijk wordt verzuimd de onjuist verzonden stukken vóór doorzending te voorzien van een afdruk van den dagteekeningstempel. Aangezien hierdoor de behandeling van klachten omtrent vertraging in de overkomst van stukken wordt bemoeilijkt, wordt het bepaalde bij art. 485, 2de lid, van de V.P. binnenland met nadruk in herinnering gebracht.

Dienstorder No H. 212 van 14 april 1926: Onduidelijke stempelafdrukken.

Gebleken is, dat op vele kantoren nog te weinig zorg besteed wordt aan het verkrijgen van duidelijk leesbare stempelafdrukken. Het bepaalde bij art. 397 V.P. bnl. wordt mitsdien nogmaals in herinnering gebracht.

Aan het betrokken personeel is met nadruk op te dragen aan het geregelde schoonhouden van de stempels de noodige aandacht te schenken. Er behoort voorts op te worden toegezien, dat geen gebruik gemaakt wordt van versleten stempelkussens.

Dienstorder No H. 214 van 14 april 1926: Stempelreinigingstoestellen.

Stempelreinigingstoestellen zullen voortaan slechts worden verstrekt aan de kantoren, waar acht of meer dagteekeningstempels in gebruik zijn. Op de overige kantoren behoort voor het reinigen van deze stempels gebruik te worden gemaakt van stempelpoetsborstels; de op die kantoren aanwezige stempelreinigingstoestellen zijn aan het Centraal Magazijn der Rijkstelegraaf op te zenden.

Dienstorder No H.329 Pakketpost 1926: In afwijking van de ter zake gegeven voorschriften, worden gedurende de kersencampagne op de daarvoor in aanmerking komende poststations, welke rechtstreeks met treinen of trams in verbinding zijn gesteld, de frankeerzegels, welke op de la-

bel/adreskaarten zijn gehecht, onbruikbaar gemaakt door middel van twee elkander kruisende strepen in inkt, dan wel inktpotlood na bevochtiging van de zegels. Is een naamstempel aanwezig, dan kan dit worden gebruikt. Bevorderd worde, dat ook deze stations, ter ontlasting van den dienst der Spoorweg-postkantoren, zooveel mogelijk rechtstreeksche pakketpostzendingen maken.

Conclusie in het Nederlandsch Maandblad voor Philatelie van september 1926: Hieruit volgt dus, dat penvernietiging op de koerseerende zegels "officieel" kan zijn en de poststations, voormalige hulppostkantoren die wegens bezuiniging als zoodanig opgeheven zijn, geen dagteekeningstempels meer schijnen te hebben.

Dienstorder No 626 van 10 november 1926: Antwoord-coupons. Stempelen.

Het komt voor, dat antwoord-coupons aan de achterzijde niet worden voorzien van een afdruk van den kantoor naamstempel en bij de uitreiking aan het publiek niet of op onduidelijke wijze worden voorzien van een afdruk van den dagteekeningstempel. Het bepaalde bij art. 42, 1^e alinea, V.P. btl., wordt daarom in herinnering gebracht.

Dienstorder No 730 van 15 december 1926: Jaarkarakters voor stempels.

De aangevraagde karakters 1927 voor dagteekeningstempels, enz. zijn aan de kantoren toegezonden. Indien deze niet mochten zijn ontvangen, is daarvan omgaand bericht te zenden aan den Chef van het Centraal Magazijn der Rijkstelegraaf.

De Directeuren, die in gebreke zijn gebleven de jaarkarakters voor de oud-model dagteekeningstempels voor hun kantoor en voor de tot hun ressort behorende wijk-, bij- en hulpkantoren, alsmede voor de nieuw-model typenraderstempels aan te vragen, behooren zulks alsnog onverwijld door tusschenkomst van den Afdeulings-Inspecteur te doen. In de aanvraag is nauwkeurig aan te geven voor welk soort stempel de jaarkarakters moeten dienen.

Dienstorder No H.2 van 5 januari 1927: Stempeling.

Ter verkrijging van duidelijk leesbare, niet gevlekte stempelafdrukken is het noodig, dat de stempels voldoende vochtig worden gehouden, doch niet te dik met stempelinkt worden besmeerd. De directeuren worden uitgenoodigd hierop toe te zien.

Dienstorder No H.37 van 19 januari 1927: Stempelafdrukken.

1. Gebleken is, dat op sommige kantoren werd voldaan aan verzoeken van particulieren om stempelafdrukken te plaatsen in daartoe aangeboden registers of andere bescheiden.
2. In verband hiermede wordt erop gewezen, dat aan dergelijke verzoeken geen gevolg mag worden gegeven. De stempels mogen, behalve voor het afstempelen van daartoe aangeboden Nederlandsche port- en frankeerzegels, welke niet op stukken zijn gehecht (Art. 303 V.P. bnl.), alleen voor ambtelijke doeleinden worden gebezigd.

Dienstorder No H.85 van 9 februari 1927: Postdienst ten plattelande.

Sub XIV Pakketpost Buitenland. Het bewijs van terpostbezorging van een voor het buitenland bestemd postpakket. Het in dit geval verschuldigde recht van 10 cent per pakket wordt door den stationhouder door middel van een postzegel van gelijk bedrag op het ontvangbewijs uit het zakboekje nr. 70 verantwoord. De postzegel wordt door middel van een afdruk van den dagteekeningstempel, dan wel **door twee kruisstrepen** in inkt onbruikbaar gemaakt.

Dienstorder No H.134 van 2 maart 1927: Stempeling.

1. De wijze, waarop de stukken volgens het bepaalde in art. 397 der V.P. binnenland vóór de verzending moeten worden gestempeld, zal voortaan ook gelden voor de stukken, welke op de hulpkantoren, alsmede op de stations, die rechtstreeks met treinen of trams in verbinding staan, uit de bussen worden gelicht of aldaar ter verzending worden afgegeven.
2. Derhalve zal ook bij verzending van de bedoelde stukken met één afdruk van den dagteekeningstempel, zulks ter aanduiding van de plaats en het tijdstip van terpostbezorging en c.q. voor het onbruikbaar maken van het frankeerzegel, mits deze afdruk voldoende duidelijk is, kunnen worden volstaan, tenzij het stuk van meer dan één frankeerzegel is voorzien, in welk geval elk zegel afzonderlijk behoort te worden gestempeld.
3. Art. 197 van de Instructie, voor de hulppostkantoren zal dienovereenkomstig worden gewijzigd.

Dienstorder No 203 van 30 maart 1927: Stempelafdrukken.

1. Gebleken is, dat op sommige kantoren is voldaan aan verzoeken van het publiek, om op daartoe aangeboden portzegels, behalve een afdruk van den dagteekeningstempel, een afdruk van den stempel "**Afgeschreven** ....." aan te brengen.

2. In verband hiermede wordt gewezen op art. 303, 3de lid der V.P. binnenland, waarbij is voorgeschreven, dat op daartoe aangeboden Nederlandsche port, en frankeerzegels, welke niet op stukken zijn gehecht, alleen door middel van den dagteekeningstempel, waarmede de gewone correspondentie wordt gestempeld, de verlangde afdrukken mogen worden gesteld.

Dienstorder No H.347 van 1 juni 1927: Stukken, voorzien van nagebootste afdrukken van poststempels.

1. Stukken, voorzien van nabootsingen van afdrukken van bij den postdienst in gebruik zijnde stempels, behoeven voortaan niet meer in handen te worden gesteld van den Officier van Justitie.
2. Art. 40 van de V.P. binnenland en art. 203 van de Instructie voor de Hulppostkantoren zullen dienovereenkomstig worden gewijzigd.

Dienstorder No H.725 van 16 november 1927: Stempeling.

1. Ook op de hulpkantoren moeten de ter uitreiking ontvangende **poste-restante** stukken bij aankomst worden voorzien van een afdruk van den dagteekeningstempel.
2. Art. 247 van de Instructie voor de Hulppostkantoren zal worden aangevuld.

Dienstorder No 834 van 14 december 1927: Jaarkarakters voor stempels.

1. De aangevraagde karakters 1928 voor dagteekeningstempels, enz. zijn aan de kantoren toegezonden. Indien deze niet mochten zijn ontvangen, is daarvan omgaand bericht te zenden aan den Chef van het Centraal Magazijn der Rijkstelegraaf.
2. De directeuren, die in gebreke zijn gebleven de jaarkarakters voor de oud-model dagteekeningstempels voor hun kantoor en voor de tot hun ressort behorende wijk-, bij- en hulpkantoren, alsmede voor de nieuw model. typenraderstempels aan te vragen, behorende zulks alsnog onverwijld door tusschenkomst van den afdeelinginspecteur te doen.]
3. In de aanvraag behoort nauwkeurig te worden aangegeven voor welk soort stempel de jaarkarakters moeten dienen.

Dienstorder No H.72 van 1 februari 1928: Frankeerzegels. Verzuimde en onvoldoende stempeling.

1. Niettegenstaande hierop reeds herhaaldelijk de aandacht werd gevestigd, wordt op vele kantoren nog steeds niet voldoende zorg besteed aan de afstempeling van de frankeerzegels. Bij herhaling worden stukken aangetroffen met zegels, waarvan de stempeling is verzuimd of waarop de stempelafdruk nauwelijks zichtbaar en/of onleesbaar is. Te zwakke stempelafdrukken ontstaan meestal door het gebruik van onvoldoende bevochtigde stempelkussens.
2. De medewerking van alle betrokken ambtenaren wordt nogmaals ingeroepen, teneinde de noodige verbetering te verkrijgen.

Dienstorder No H.268 van 25 april 1928: Afstempeling frankeerzegels.

1. Een klacht werd vernomen over de afstempeling der frankeerzegels, die dikwijls op zoodanige wijze zou geschieden, dat het herkennen der zegels ernstig zou worden bemoeilijkt.
2. Zoo zou b.v. de verkoop der Weldadigheidszegels in zekeren zin worden belemmerd, door dat een gedeelte van het publiek, dat de zegels zou willen koopen, daarvan wordt weerhouden, omdat de zegels door gevlekte of te zware stempeling vaak voor verzamelaars geheel waardeloos worden.
3. De aandacht van het personeel wordt nog eens op deze aangelegenheid gevestigd; met inachtneming van het bepaalde bij Do. 72/1928, behoort de afstempeling der frankeerzegels zoodanig te geschieden, dat zij in voldoende mate herkenbaar blijven.

Dienstorder No 714 van 31 oktober 1928: Afstempeling frankeerzegels.

1. Ten aanzien van het onbruikbaar maken van de frankeerzegels, gehecht op stukken, welke "los" worden ontvangen in geleidetreinen, wordt met ingang van 15 November a.s. de navolgende regeling op proef ingevoerd.
2. Bij ontvangst in geleidetreinen, waarin een postrijtuig loopt en waarvan het geleide is opgedragen aan een conducteur der brievenmalen c.q. plaatsvervanger, die een datum-treinstempel te zijner

beschikking heeft, worden de bedoelde frankeerzegels onbruikbaar gemaakt door middel van dien stempel, zonder vermelding van letter of cijfer.

3. In alle overige gevallen worden de frankzegels op de stukken, welke "los" op geleidetreinen worden ontvangen, niet in die treinen onbruikbaar gemaakt. Deze stukken worden, evenals tot dusverre, zoo mogelijk in richtingen gesplitst en bij de passen voor het eindstation of voor de richtingen afgegeven.

Op de eindkantoren of in de aansluitende posttreinen vindt de afstempeling van de frankeerzegels plaats met den dagteekeningstempel of den trein-datumstempel.

4. Deze regeling op proef geldt mede ten aanzien van de correspondentie, welke "los" in geleide-trammen wordt ontvangen.

Dienstorder No H.804 van 5 december 1928: Stempeling.

1. Nog steeds worden klachten ontvangen over de onduidelijke stempelafdrukken, welke op te verzenden stukken zijn geplaatst, waardoor dikwijls niet kan worden nagegaan, waar of wanneer de stukken werden ter post bezorgd.
2. De directeuren gelieven er daarom zorgvuldiger dan tot dusverre op toe, te zien resp. op te doen toezien, dat het stempelmateriaal in voldoende gereinigden toestand verkeert, de stempelkussen niet te droog zijn en de stempels een duidelijken afdruk geven, zonder dat nochtans te overvloedig inkt op de stukken wordt aangebracht. Indien door slijtage of anderszins gevaar bestaat voor onduidelijke stempeling, behooren onverwijld nieuwe stempels te worden aangevraagd, c.q. de kussens door nieuwe te worden vervangen.

Dienstorder No H.837 van 12 december 1928: Jaarwisseling. Postdienst.

1. Ten aanzien van de uitvoering van den dienst bij de aanstaande jaarwisseling worden de in Titel II Hfdst, VIII V.P. bnl. voorkomende bepalingen in herinnering gebracht.
2. In het bijzonder zij verwezen naar hetgeen in de artikelen 539 en 540 V.P. binnenland is voorgescreven.
3. Er worde zorg voor gedragen, dat ongestempelde correspondentie zoo min mogelijk aan de treinen wordt afgegeven. Gedrukte nieuwjaarswenschen en naamkaartjes, ook die van poststations afkomstig, moeten zooveel mogelijk op de kantoren worden verwerkt.
4. Evenals bij de vorige jaarwisseling zal ook ditmaal het publiek niet in de gelegenheid worden gesteld om door het aanbrengen van twee schuingekruiste strepen den wensch te kennen te geven, dat de stukken op 1 Januari worden uitgereikt. Niettemin blijft het van groot belang, dat de correspondentie tijdig ter post wordt bezorgd en daarmede niet wordt gewacht tot het laatste tijdstip.
5. Door het ophangen van een kennisgeving in de wachtkamer en eventueel voor een der ramen van het kantoor worde aan het vorenstaande bekendheid gegeven.

Dienstorder No 843 van 12 december 1928: Jaarkarakters voor stempels.

1. De aangevraagde karakters 1929 voor dagteekeningstempels, enz., zijn aan de kantoren toegezonden. Indien deze niet mochten zijn ontvangen, moet daarvan omgaand bericht worden gezonden aan de Chef van, het Centraal Magazijn der Rijkstelegraaf.
2. De Directeuren, die in gebreke zijn gebleven de jaarkarakters voor de oud- en nieuw model dagteekeningstempels voor hun kantoor en voor de tot hun ressort behorende wijk-, bij-, en hulpkantoren, agentschappen en stations, aan te vragen, behooren zulks alsnog onverwijld door tusschenkomst van den afdeulings-inspecteur te doen.
3. In de aanvraag behoort nauwkeurig te worden aangegeven voor welk soort stempel de jaarkarakters moeten dienen.

Dienstorder No XXIV (Do. 714/1928) van 15 januari 1929: Afstempeling frankeerzegels.

1. Ten aanzien van het onbruikbaar maken van de frankeerzegels, gehecht op stukken, welke "los" worden ontvangen in geleidetreinen, is op 15 November 1928 de navolgende regeling op proef ingevoerd.
2. Bij ontvangst in geleidetreinen, waarin een postrijtuig loopt en waarvan het geleide is opgedragen aan een conducteur der brievenmalen c.q. plaatsvervanger, die een datum-treinstempel te zijner beschikking heeft, worden de bedoelde frankeerzegels onbruikbaar gemaakt door middel van dien stempel, zonder vermelding van letter of cijfer.
3. In alle overige gevallen orden de frankeerzegels op de stukken, welke "los" op geleidetreinen worden ontvangen, niet in die treinen onbruikbaar gemaakt. Deze stukken worden, evenals tot dusverre, zoo mogelijk in richtingen gesplitst en bij de passen voor het eindstation of voor de richtingen afgegeven. Op de eindkantoren of in de aansluitende posttreinen vindt de afstempeling van de frankeerzegels plaats met den dagteekeningstempel of den trein-datumstempel.
4. Deze regeling op proef geldt mede ten aanzien van de correspondentie, welke "los" in geleide-trammen wordt ontvangen.

Dienstorder No H.117 van 6 februari 1929: Afstempeling frankeerzegels.

1. De bij Do. 714/1928 op proef ingevoerde regeling betreffende het onbruikbaar maken van de frankeerzegels, gehecht op stukken welke "los" in geleidetreinen worden ontvangen, wordt definitief ingevoerd.
2. Deze regeling zal als art. 397b in de V.P. Binnenland worden opgenomen; art. 44 van de Dienstvoorschriften voor de Conducteurs der brievenmalen zal worden aangevuld.
3. Het bepaalde bij boven genoemden dienstorder is alsnog ter kennis van de kantoorhouders gebracht; het zal als art. 197b in de Instructie voor de Hulppostkantoren worden opgenomen.

Dienstorder No H.150 van 20 februari 1929: Frankeermachines. Stempeling.

1. Het blijkt, dat bij de terugzending van door middel van een frankeermachine gefrankeerde omslagen en kaartformulieren, welke gebruikers van een frankeermachine bij door hen te verzenden stukken voegen, op de kantoren, waar deze omslagen en kaartformulieren bij de terugzending worden ter post bezorgd, dikwijls wordt verzuimd een afdruk van den dagteekeningstempel over de aanduiding van het betaalde port te plaatsen.
2. Art. 65// der V.P. binnenland zal worden verduidelijkt.

Dienstorder No 272 van 3 april 1929: Postmuseum.

1. Met verwijzing naar het laatste lid van artikel 3758 der V.P.T. wordt de medewerking van het personeel ingeroepen, teneinde het Postmuseum in het bezit te stellen van hetgeen met betrekking tot de verschillende onderdeelen van den dienst, voor opnemng in dat Museum in aanmerking kan komen.
2. In dit verband wordt thans de aandacht gevestigd op de mogelijkheid, dat ambtenaren beschikken over foto's, welke betrekking hebben op de dienstuitoefening in den afgelopen strengen winter. Toezending van een exemplaar van zulke photo's aan het Postmuseum, Kortenaerkade 11 te 'sGravenhage, zal ten zeerste op prijs worden gesteld.

Dienstorder No H.337 van 1 mei 1929: Verzending van postzegels en postzegelverzamelingen naar de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets.

1. De aandacht wordt gevestigd op de beperkende bepalingen, geldende voor de verzending naar de Vereenigde Socialistische Republieken der Sovjets, van postzegels en postzegelverzamelingen.
2. Zoodanige zendingen moeten zijn gericht aan het adres:
"Représentant de la philatélie, et des bons auprès du Comité de secours à l'agriculture, Moscou, Ire Tverskaïa-Iamskaia N 3".
Indien zij aan particuliere personen zijn gericht, worden zij bij ontvangst in genoemde Republieken *verbeurd verklaard*. (Zie 'het terzake vermelde op de tegen bladzijde van blz. 4 van Lijst V van het Briefposttarief en van blz. 191 van het Pakketposttarief.)

Dienstorder No 448 van 5 juni 1929: Dagteekeningstempels.

1. Op verschillende kantoren zijn dagteekeningstempels in gebruik, voorzien van roteerende jaarkarakters, welke niet verder aanwijzen dan het jaar 1929.
2. De betrokken Hoofden van Dienst worden uitgenoodigd spoedig kennis te geven aan de 8e Afdeling B van het aantal stempels, als bovenbedoeld, dat op hun kantoor en de daaronder ressorteerende bij- en hulpkantoren en stations in gebruik is.
3. Deze stempels zullen geleidelijk worden opgevraagd om van nieuwe karakters te worden voorzien.
4. Op de kantoren en stations, waar slechts één dagteekeningstempel in gebruik is, behooren gedurende de afwezigheid van dezen stempel, de frankeerzegels, enz. met den kantoornaamstempel te worden onbruikbaar gemaakt.

Dienstorder No H.546 van 24 juli 1929: Stempeling van betalingsstukken.

Op de postwissels, postchèques en quitantie-afrekeningen, welke op een hulpkantoor zijn uitbetaald, moet voortaan zowel ten hulp- als ten hoofdkantore een afdruk van den dagteekeningstempel worden geplaatst.

Dienstorder No 725 van 9 oktober 1929: Stempel "na posttijd".

Het blijkt, dat meermalen niet de hand wordt gehouden aan het afdrucken op de te verzenden stukken van den stempel "*na posttijd*" in gevallen, waarin hiertoe aanleiding bestaat. Het voorschrift, vervat in art. 401 V.P. binnenland, wordt mitsdien in herinnering gebracht.

Dienstorder No 837 van 13 november 1929: Dagteekeningstempels.

1. Voor zoover noodig wordt het bepaalde in Do. 448/1929 in herinnering gebracht (Wijziging roteerende jaarkarakters).
2. De Hoofden van Dienst, die de daarin bedoelde stempels nog niet hebben opgezonden, worden uitgenoodigd; alsnog ten spoedigste kennis te geven aan de 8e Afdeling B van het aantal stempels, hetwelk moet worden gewijzigd.

3. Bij die opgave behoort een afdruk van de te wijzigen stempels te worden overgelegd.

Dienstorder No 935 van 11 december 1929: Jaarkarakters voor stempels.

1. De aangevraagde karakters 1930 voor dagtekeningstempels, enz., zijn aan de kantoren toegezonden. Indien deze niet mochten zijn ontvangen, moet daarvan, omgaand bericht worden gezonden aan den chef van den Centralen Magazijndienst der Rijkstelegraaf.
2. De directeuren, die in gebreke zijn gebleven deze karakters voor hun kantoor en voor de tot hun ressort behorende bij- en hulpkantoren, agentschappen en stations aan te vragen, behooren zulks alsnog onverwijld door tusschenkomst van den afdelings-inspecteur te doen.

Mededeeling No 5029 van 16 mei 1929: De hierna vermelde bijkantoren, welke in 1925 bij wijze van proef zijn gevestigd ter vervanging van de post-, telegraaf- en telefoonkantoren aldaar en welke belast zijn met de volledige dienstuitvoering, worden met ingang van 16 Mei a.s. blijvend als bijkantoren aangewezen. De wijze van dienstuitvoering, welke voor deze kantoren gedurende den duur der proefneming heeft gegolden, wordt thans definitief ingevoerd.

Naam van het bijkantoor.	Hoofdkantoren, waaronder de in kolom 1 genoemde kantoren als bijkantoor ressorteren respectievelijk voor den		Inspectie, c.q. directie, waartoe de in kolom 1 genoemde bijkantoren behooren.
	postdienst	telegraaf- en telefoondienst	
1	2	3	4
de Bilt Ut.	Utrecht P.	Utrecht T.	Utrecht P. resp. Utrecht.
Bilthoven.	id.	id.	id.
Blaricum.	Laren N. H.	Laren N. H.	Utrecht.
Heemstede.	Haarlem P.	Haarlem T.	Haarlem.
Krommenie.	Wormerveer.	Wormerveer.	id.
Leidschendam.	's-Gravenhage P.	's-Gravenhage T.	's-Gravenhage P. resp. T.
Loosduinen.	id.	id.	id.
Naarden.	Bussum.	Bussum.	Utrecht.
Nieuwendam.	Amsterdam P.	Amsterdam T.	Amsterdam P. resp. T.
Oegstgeest.	Leiden P.	Leiden T.	's-Gravenhage.
Overschie.	Rotterdam P.	Rotterdam T.	Rotterdam P. resp. T.
Princenhage.	Breda P.	Breda T.	Dordrecht.
Rijswijk Z.H.	's-Gravenhage P.	's-Gravenhage T.	's-Gravenhage P. resp. T.
Voorburg.	id.	id.	id.
Vught.	's-Hertogenbosch P.	's-Hertogenbosch T.	's-Hertogenbosch.

Mededeeling No 6116S van 12 juni 1929: Correspondentie voor oorlogsschepen.

Brieven en andere stukken, bestemd voor opvarenden van Hr. Ms. Torpedobootjager "Kortenaer", en Hr. Ms. Pantserschip "Hertog Hendrik" welke volledig zijn gefrankeerd en waarvan het adres is voorzien van twee elkander snijdende lijnen, loopende van den eenen hoek naar den anderen, zullen worden opgenomen in brievenmalen voor genoemde oorlogsschepen, te verzenden op de dagen waarop de gelegenheden waarmede de mail naar Curaçao wordt verzonden. De eerste verzending vindt plaats op 14 Juni rechtstreeks uit Amsterdam met de *Colon Lijn* van de *K.N.S.M.*

De dépêches voor de "Hertog Hendrik" vermeld onder "Bijzondere Mededeelingen" van de Lijst van Verzending der Briefpost naar overzeesche Landen n°. 12, zullen niet worden gevormd. Eventueel ontvangen correspondentie voor opvarenden van de torpedoboten "Z 5" en "Z 6" en de onderzeeboten "O 9" en "O 10" moet naar den Helder worden gezonden.

Dienstorder No H.246 van 26 maart 1930: Wijziging Postbesluit 1925, Stationsbrieven.

De Directeur-Generaal is bevoegd op door hem te stellen voorwaarden aan den geadresseerde van brieven, welke dagelijks of op bepaalde regelmatig wederkerende dagen der week met eenzelfde trein aankomen en welke afkomstig zijn van eenzelfde afzender, gelegenheid te geven deze brieven op het station aan het postrijtuig of in de daarvoor in aanmerking komende gevallen aan het stations-

expeditiebureel in ontvangst te nemen of namens hem in ontvangst te doen nemen tegen betaling van een recht, hetwelk *per brief* bedraagt :

a. bij dagelijksche uitreiking: per kalendermaand f 10; per kalenderweek f 3;

b. bij uitreiking op bepaalde dagen der week: per dag f 0.50.

De datum, met ingang waarvan bedoelde gelegenheid zal worden opengesteld en de voorschriften betreffende de behandeling van stationsbrieven, zullen nader worden bekend gemaakt.

Dienstorder No H.409 van 21 mei 1930: Stationsbrieven.

1. De datum van invoering der "stationsbrieven", als bedoeld in Do. 246/1930, is vastgesteld op 1 Juni e.k.
2. Wenscht een geadresseerde van de gelegenheid tot het afhalen van stationsbrieven gebruik te maken, dan behoort hij daarvan schriftelijk mededeeling te doen aan het postkantoor ter plaatse. Dit kantoor regelt in het binnenlandsch verkeer, in overleg met het kantoor van afzending en de overige bij het vervoer betrokken kantoren, voor ieder geval afzonderlijk de wijze waarop en de treinen waarmede de verzending behoort plaats te vinden.
3. Beheerders van bijkantoren, kantoorhouders en stationhouders brengen de eventueel bij hen ingekomen verzoeken over bij den directeur van het hoofdkantoor.
4. Behandeling als stationsbrief kan geschieden, voor zoover de uitvoering van den dienst in de postrijtuigen of aan de stations zulks toelaat. Mochten zich practische bezwaren voordoen, welke zich tegen inwilliging van een verzoek zouden verzetten, dan behoort de beslissing van het Hoofdbestuur te worden ingeroepen.
5. Aangeteekende brieven en brieven met aangegeven waarde kunnen niet als stationsbrief worden verzonden.
6. De stationsbrieven moeten volledig zijn gefrankeerd; de omslagen behooren aan de adreszijde te zijn voorzien van een *breeden rooden* rand en moeten boven het adres in *grootte letters* de aanduiding "**Stationsbrief**" dragen. De stationsbrieven moeten steeds langs denzelfden, vooruit vastgestelden weg worden verzonden.
7. Bij vervoer onder toezicht van spoor- of tramwegpersoneel kunnen de stationsbrieven niet buiten de brievenmalen worden gehouden. Indien derhalve het vervoer op het laatste traject op deze wijze plaats vindt, kan, tenzij de brief kan worden opgenomen in een brievenmaal voor een stations-expeditiebureel, de behandeling als stationsbrief geen toepassing vinden.
8. Bij insluiting in een brievenmaal behooren de stationsbrieven bij het aantal op het advies te worden ingeschreven met vermelding van de plaats van bestemming. Zij moeten in het advies worden gelegd. In de overige gevallen worden de stationsbrieven op overeenkomstige wijze op de passen ingeschreven.
9. Aan belanghebbenden wordt, nadat hunne identiteit is vastgesteld, een bewijs, formulier nr .387, verstrekt, waaruit hunne bevoegdheid blijkt tot het afhalen van stationsbrieven. Op dit bewijs behooren te worden aangegeven: de hamen van de geadresseerde en den afzender, de trein of tram, waarmede de brief wordt aangebracht, de geldigheidsduur en eventueel verdere bijzonderheden. Het formulier behoort van een afdruk van den dagteekeningstempel te worden voorzien; Uiteraard geeft dit bewijs, als zoodanig, geen recht tot het betreden van de perrons.
10. De uitreiking der stationsbrieven wordt, nadat de post is uitgeladen, bewerkstelligd door het betrokken personeel van het kantoor in de plaats van bestemming, dat zich van de bevoegdheid tot afhalen behoort te overtuigen.
11. De stationsbrieven, welke niet worden afgehaald, worden met de post naar het kantoor overgebracht en bij aankomst aldaar per expresse besteld zonder heffing van recht, tenzij de geadresseerde woont buiten den kring, waarbinnen het bij vooruitbetaling verschuldigde recht wegens expresse bestelling van toepassing is (art. 102 V.P. binnenland), in welk geval de stationsbrieven in de eerstvolgende brieuportbestelling worden opgenomen.
12. De behandeling als stationsbrief kan, voor zoover de uitvoering van den dienst in de postrijtuigen of aan de stations zulks toelaat, mede geschieden in het onderling verkeer tusschen Duitschland en Nederland. De hierop betrekking hebbende aanvragen behooren door de directeuren in handen te worden gesteld van den inspecteur der spoorwegpostkantoren, die in overleg met de betrokken opperpostdirectie de wijze van verzending en uitwisseling regelt. Deze zendingen, welke eveneens volledig als brief moeten zijn gefrankeerd, moeten aan de adreszijde behalve van een breeden rooden rand voorzien zijn van het opschrift "Bahnhofsbrief" in grootte letters.
13. Verzoeken om behandeling als stationsbrief in het verkeer met andere landen dan Duitschland, behooren bij het Hoofdbestuur te worden overgebracht, aangezien eerst moet worden nagegaan of en in hoeverre met de betrokken postadministratie een regeling ter zake zou kunnen worden getroffen.

14. De directeuren, die een bewijs, model nr. 387, afgeven, houden daarvan aanteekening op, een legger, met omschrijving van de op het bewijs voorkomende gegevens, van het verschuldigde recht, zoomede van de wijze, waarop de verzending der stationsbrieven is geregeld.
15. Het recht moet door den geadresseerde der stationsbrieven in gereed geld worden voldaan. Het wordt verantwoord door een zoo klein mogelijk aantal frankeerzegels op het formulier nr. 387, hetwelk, nadat de zegels met den dagtekeningstempel onbruikbaar zijn gemaakt, aan genoemden geadresseerde wordt afgegeven.

Dienstorder No H.927 van 19 november 1930: Frankeering. *Schrift onder frankeerzegels.*

Met wijziging van het bepaalde in de laatste 2 zinnen van art. 37, laatste lid, der V.P. binnenland wordt voorgeschreven, dat tegen verlaagd tarief gefrankeerde stukken, waarop geschreven mededeelingen voorkomen welke onder de op die stukken gehechte frankeerzegels zijn aangebracht, voortaan met de noodige toelichting met port belast moeten worden doorgezonden.

Dienstorder No 947 van 26 november 1930: Verzending. *Gebruik van den stempel "Na posttijd".*

De aan sommige kantoren verstrekte stempel "Na posttijd" behoeft voor het vervolg slechts te worden gebruikt voor expresse-stukken, luchtpost- en mailcorrespondentie in die gevallen, waarin zonder dat dit uit de uuraanduiding in de stempelafdruk blijkt, als gevolg van te late terpostbezorging belangrijke aansluitingen worden gemist, en het gebruik met het oog op te verwachten klachten van belang kan zijn.

Dienstorder No 1038 van 17 december 1930: Jaarkarakters voor stempels.

1. De aangevraagde karakters 1931 voor dagtekeningstempels, enz., zijn aan de kantoren toegezonden. Indien deze niet mochten zijn ontvangen, moet daarvan omgaand bericht worden gezonden aan den Chef van den Centralen Magazijndienst.
2. De directeuren, die in gebreke zijn gebleven deze karakters voor hun kantoor en voor de tot hun ressort behorende bij- en hulpkantoren, agentschappen en stations aan te vragen, behooren zulks. alsnog onverwijld door tusschenkomst van den afdelings-inspecteur te doen.

Dienstorder No 5 van 7 januari 1931: Pakketpost. *Stempeling frankeerzegels op label- adreskaarten.*

1. Het blijkt meermalen bezwaar op te leveren, de op label- adreskaarten nr. 38 gehechte frankeerzegels van duidelijk leesbare stempelafdrukken te voorzien.
2. Op sommige kantoren komt men aan dit bezwaar tegemoet, o.m. door het bezigen van een stempelplaat met handvat, welke tijdens het stempelen onder de label- adreskaart wordt gehouden.
3. Voor zooveel niet reeds door gebruikmaking van dergelijke hulpmiddelen duidelijke stempelafdrukken worden verkregen, kunnen stempelplaten als bovenbedoeld worden aangevraagd aan het Centraal Magazijn der P.T.T.
4. Bijlage LIX der V.P.T. zal worden aangevuld.

Dienstorder No H.105 van 18 februari 1931. Sorteermachine "Transorma".

1. Ten postkantore te Rotterdam is in gebruik gesteld een machine voor het sorteeren van briefpost correspondentie, genaamd "Transorma", ontworpen en geleverd door de N.V. Technische Maatschappij Marchand-Andriessen te 's-Gravenhage.
2. De gesorteerde correspondentie voor de belangrijkste kantoren wordt door de machine automatisch in zakken gelost, die voor de overige kantoren, welke in bakken valt, wordt, na lichting uit de bakken, opgebonden. Ordening der stukken, zooals thans vóór de opbinding gebruikelijk is, vindt vooralsnog niet plaats.
3. Deze zakken met correspondentie die het opschrift "Transorma" dragen, worden gesloten in de betrekkelijke dépêches of bundelzakken; ze moeten zoo spoedig mogelijk ledig aan het postkantoor te Rotterdam worden teruggezonden. De adresstrooken van de bundels correspondentie voor de overige kantoren zijn eveneens voorzien van het opschrift "Transorma".
4. Tot nader bericht wordt de inhoud van de zakken, resp. bundels, afkomstig van de "Transorma", door de kantoren van bestemming steeds nauwkeurig worden geverifieerd en moeten eventueele misvattingen onder overlegging van de betrekkelijke adressen en bundelstrooken door middel van een nota model nr. 61 ter kennis van den directeur van het. Postkantoor te Rotterdam worden gebracht. In het hoofd van deze nota is duidelijk te vermelden: "Transorma".

Deze dienstorder werd herhaald in **dienstorder No 100/XXXV. van 10 februari 1933**, alsmede in **dienstorder No 206/IV. van 13 maart 1933**, etc.

Dienstorder No H.354 van 20 mei 1931: Verzoeken om stukken na stempeling verder te zenden.

Aan verzoeken van het publiek, om frankeerzegels gehecht op gedrukte stukken, welke daartoe aan de directeuren of andere postambtenaren worden toegezonden, van een stempelafdruk van hun kantoor te voorzien en. deze stukken daarna aan het daarop voorkomende adres door te zenden, mag

worden voldaan. Bedoelde stempeling mag echter alleen geschieden met den dagteekeningstempel waarmede de correspondentie wordt gestempeld. De kantoren, die in het bezit zijn van een rolstempel tot het stempelen van correspondentie, kunnen desgewenscht stempelafdrucken met dezen stempel aanbrengen. Een verklaring als bedoeld in art. 482 der V.P. Binnenland behoeft op gedrukte stukken niet te worden gesteld.

Dienstorder No H.571 van 12 augustus 1931: Stempeling. *Aanmaningen tot betaling van belastingen.*

Voor zooveel noodig wordt er de aandacht op gevestigd, dat het stempelen van aanmaningen tot belastingbetaling ten kantore van terpostbezorging nimmer achterwege mag worden gelaten.

Dienstorder No 958 van 16 december 1931: Jaarkarakters voor stempels.

1. De aangevraagde karakters 1932 voor dagteekeningstempels enz. zijn aan de kantoren toegezonden. Indien deze niet mochten zijn ontvangen, moet daarvan omgaand bericht worden gezonden aan den Chef van den Centralen Magazijndienst.
2. De directeuren, die in gebreke zijn gebleven deze karakters voor hun kantoor en voor de tot hun ressort behorende bij- en hulpkantoren, agentschappen en stations aan te vragen, behooren zulks alsnog onverwijld door tusschenkomst van den afdelingsinspecteur te doen.

Dienstorder No 254 van 13 april 1932: Brieven met aangegeven waarde. *Samenstelling van de brievenmalen in het verkeer met het buitenland.*

1. Overeenkomstig de internationale bepalingen behoort hij de samenstelling van de: brievenmalen het pakket met brieven met aangegeven waarde, indien voor de verpakking daarvan gebruik wordt gemaakt van stevig papier of van een omslag van stevig papier, te worden verzegeld door middel van fijn lak. Loodverzegeling is alleen toegelaten, indien zij in een zak worden verpakt.
2. In verband met de verkregen toestemming van de betrokken postadministraties kan in afwijking van het vorenstaande met ingang van 1 Mei e.k. door de Nederlandsche uitwisselingskantoren in het verkeer met België, Duitschland, Groot-Brittannië, Luxemburg, Frankrijk, Zwitserland, Oostenrijk en Polen gebruik worden gemaakt van omslagen, model P29, voor de verpakking van de brieven met aangegeven waarde.
3. Bij het gebruik van deze omslagen moet het volgende in acht worden genomen:
  - a. de adreszijde wordt op de daarvoor aangegeven plaats voorzien van een afdruk van den dagteekeningstempel en van den naam van het kantoor, waaraan de brievenmaal is gericht;
  - b. de omslag wordt, na te zijn dichtgeplakt, verzegeld door middel van gegomde etiketten, als in het binnenlandsch verkeer voor de verzegeling van de pakketten met aangeteekende stukken worden gebezigd. Aan elk der hoeken en in het midden wordt een etiket geplakt. Daarna wordt op elk der etiketten een afdruk van den dagteekeningstempel aangebracht en wel zoodanig, dat de eene helft van den afdruk op het etiket en de andere helft op den omslag voorkomt.
  - c. indien de waardebrieven worden gesloten ineen omslag P 29 moet voor de verpakking van de aangeteekende stukken steeds een zak worden gebezigd welke door middel van lood wordt verzegeld. Het betreft hier derhalve de zak met aangeteekende stukken, waaraan het advies wordt bevestigd en waarin het pakket met waardeverzendingen behoort te worden opgenomen. Ook al zijn geen aangeteekende stukken aanwezig, moet de omslag P 29 in een met lood verzegelden zak voor aangeteekende stukken worden gesloten, alvorens in de brievenmaal te worden opgenomen.
4. De omslagen kunnen door de betrokken uitwisselingskantoren aan het Centraal Magazijn der PTT worden aangevraagd.
5. Art 155 der V.P. Buitenland zal worden aangevuld.

Dienstorder No 741bis van 26 oktober 1932: Afstempeling van stukken.

1. Blijkens ingekomen klachten komt het herhaaldelijk voor, dat poststukken door een minder nette afstempeling, vooral ook bij het gebruik van stempelmachines, in een ver van ooglijken toestand in het bezit van de geadresseerden komen.
2. Is het in het algemeen gewenscht, dat het afstempelen van de correspondentie met de meest mogelijke voorzorg en netheid geschiedt, nu meerdere afzenders zich wat de verzorging van het uiterlijk van de te verzenden stukken betreft veel kosten en moeite getroosten, klemt deze reden des te meer .
3. In verband hiermede worden de hoofden van dienst uitgenoodigd, aan deze aangelegenheid nog eens hun bijzondere aandacht te schenken.

Dienstorder No 898 van 21 december 1932: Jaarkarakters voor stempels.

1. De aangevraagde karakters 1933 voor dagteekeningstempels, enz zijn aan de kantoren verzonden. Indien deze niet mochten zijn ontvangen, moet daarvan omgaand bericht worden gezonden aan den Chef van den Centralen Magazijndienst.

2. De directeuren, die in gebreke zijn gebleven deze karakters voor hun kantoor en de tot hun ressort behorende bij- en hulpkantoren, agentschappen en stations aan te vragen, behooren zulks alsnog onverwijld door tusschenkomst van den afdeelingsspecteur te doen.

Dienstorder No 18 van 11 januari 1933: Vermissing treinenboeken.

1. Ten postkantore te Hilversum worden vermist de drie deelen van het treinenboek, uitgave October 1932. Vermoed wordt, dat zij tijdens de Nieuwjaarsdrukte abusievelijk in een depêche of bundelzak zijn geraakt.
2. Het betrokken kantoor zal deze treinenboeken, welke werden bijgewerkt, gaarne terugontvangen. Op de voorzijde komt waarschijnlijk een afdruk van den dagteekeningstempel "Hilversum" voor.
3. Bij vinding van genoemde boekwerken geschiede terugzending aan genoemd kantoor.

Dienstorder No 190 van 22 maart 1933: Onvoldoend geadresseerde stukken.

1. Door de afzenders wordt meermalen nagelaten om in het adres van stukken, bestemd voor plaatsen waar geen postinrichting is gevestigd, den naam op te nemen van het kantoor of station vanwaar de bestelling uitgaat. Ook wordt dikwijls in het adres van stukken, bestemd voor uitgestrekte gemeenten met verschillende postinrichtingen, als plaats van bestemming alleen de naam van de gemeente vermeld, zonder aanduiding van het kantoor of station dat met de bestelling is belast (PTT-gids (afd. Postdienst), art. 41, 5e lid).
2. Ten einde de werkzaamheden verbonden aan het nazenden van dergelijke onvolledig geadresseerde stukken zooveel mogelijk te doen verminderen, verdient het aanbeveling de aandacht van de geadresseerden op deze aangelegenheid te vestigen, door op de adreszijde van de daarvoor in aanmerking komende stukken op het kantoor waar de nazending geschiedt, een stempelafdruk te doen plaatsen: "Laat Uw stukken adresseeren: "Post ..."."
3. Rubberstempels kunnen voor dit doel, waar noodig, worden aangeschaft door tusschenkomst van het rib.
4. Art. 305 der VP 1 zal worden aangevuld.

Dienstorder No 270 van 26 april 1933: Onvoldoend geadresseerde stukken.

1. In aansluiting op het bepaalde in het 2e lid van do 190/1933 wordt medegedeeld, dat de naam van het kt of ps, dat met de bestelling is belast, in den bedoelden stempel kan worden opgenomen. Wordt een zelfde stempel gebruikt voor het aanduiden van verschillende bestelkringen, dan blijve in den stempel de naam achter "Post" oningevuld, en worden die na stempeling op het stuk met de hand ingevuld.
2. Voor reeds aangevraagde stempels kan alsnog aan het rib de gewenschte naam in den tekst van den stempel worden opgegeven. De tekst zal luiden "Bevorder dat in het adres uwer stukken wordt vermeld POST ....."
3. Het gebruik van reeds op de kantoren aanwezige stempels met tekst: "Laat Uw stukken adresseeren: "Post ....." blijft gehandhaafd.
4. Art 305 der VP 1 zal worden gewijzigd.

Dienstorder No H.433 van 12 juli 1933: Frankeermachines. Stempeling der stukken ten kantore.

1. Het is gebleken, dat door meerdere kantoren verzuimd wordt waardeafdrucken op door middel van een frankeermachine gefrankeerde stukken, die aan den gebruiker der betrokken machine zijn geadresseerd (art 80 van den PTT-gids Afd Postdienst) van een afdruk van den dagteekeningstempel te voorzien.
2. Hierdoor kan geldelijk nadeel voor het Staatsbedrijf der PTT ontstaan.
3. In verband hiermede wordt het bepaalde in art 76 van den PTT-gids, Afd. Postdienst, met nadruk in herinnering gebracht.

Dienstorder No H.646 van 18 oktober 1933: Frankeering bij abonnement. Verantwoording verschuldigde frankeerkosten.

1. Behoudens hetgeen hierna in punt 11 is bepaald, wordt met ingang van 1 November a.s. verandering gebracht in de wijze van verantwoording van de ontvangen gelden wegens frankeering bij abonnement in de gevallen dat deze verantwoording thans plaats vindt door middel van zegels gehecht op de achterzijde van een der formulieren P 229 B.
2. Voor de kwijting van deze bedragen behooren voortaan quitantiën te worden afgegeven. Hiertoe zullen aan de hoofdkantoren en de bijkantoren met volledige dienstuitvoering quitantieboekjes P 229 C met doorlopend genummerde betalingsbewijzen worden verstrekt, welke in doorschrift door den postambtenaar moeten worden ingevuld. Behalve van het volgnummer zijn de exemplaren van ieder betalingsbewijs ter verdere onderscheiding nog voorzien van een letter. De quitantieboekjes bevatten 25 of 50 betalingsbewijzen in drievoud. De voorraad blanco-boekjes P 229 C moet evenals het in gebruik zijnde boekje onder berusting blijven van den directeur of van den daartoe door dezen aangewezen ambtenaar.

3. Het betalingsbewijs gemerkt a wordt op de achterzijde gehecht van het formulier P 229 B, hetwelk aan den aanbieder wordt teruggegeven; dat gemerkt c blijft in het boekje achter. Het bewijs gemerkt b wordt gehecht aan het tweede exemplaar van het formulier P 229 B en gevoegd bij den hierna te noemen staat P 341*.
4. De ontvangen bedragen (welke naar boven tot een geheel cent moeten worden afgerond) worden op de hoofd- c q bijkantoren dadelijk ingeschreven op een model P 341 * in volgorde van de genummerde betalingsbewijzen.
5. Op de hoofdkantoren geschiedt de boeking dagelijks in het register P 230 (register A) onder het hoofd: "In gereed geld betaalde porten", gezamenlijk met de desbetreffende ontvangsten op de bijkantoren.
6. De beheerders der bijkantoren boeken de ontvangen bedragen dagelijks in het register 170* en verantwoorden deze op den dagstaat model 170 onder een bij te schrijven hoofd: "In gereed geld betaalde porten".
7. Bij de laatste dagrekening der maand wordt het model P 341 * met bijbehorende modellen P 229 B met aangehechte betalingsbewijzen gemerkt b aan het hoofdkantoor gezonden.
8. Het model P 341 * van het hoofdkantoor wordt maandelijks, nadat hierop de bedragen der bijkantoren zijn bijgeteld, vergezeld van de modellen P 3i1:1 * der bijkantoren, aan het Hoofdbestuur opgezonden als bijlagen van den kasstaat.
9. De desbetreffende modellen P 229 B met aangehechte betalingsbewijzen moeten mede worden bijgevoegd.
10. Indien door verschrijving of om eenige andere reden een quitantie uit het boekje P 229 C niet wordt afgegeven, behooren de betalingsbewijzen a en b in volgorde bij de overige quitanties te worden overgelegd.
11. In afwijking van de biervoren omschreven regeling zal; gedurende den tijd dat bijzondere zegels welke met een toeslag boven de frankeerwaarde worden verkocht op de kantoren der posterijen verkrijgbaar zijn, indien de aanbieders van stukken dit verzoeken het, betaalde bedrag door middel van deze zegels op de achterzijde van één der exemplaren van het formulier P 229 B worden verantwoord. De frankeerwaarde der gebezigde zegels moet overeenstemmen met het bedrag van het verschuldigde port, hetwelk naar boven tot op een geheel cent moet worden afgerond. Het formulier P 229 B waarop de zegels zijn geplakt, wordt, nadat deze met den dagteekeningstempel zijn onbruikbaar gemaakt, aan den aanbieder teruggegeven. Het andere exemplaar wordt in het archief bewaard. Gedurende elk tijdvak, waarin bijzondere tegels als hier bedoeld voor de verantwoording van gelden wegens frankeering bij abonnement worden gebezigd, behoort aantekening te worden gehouden van het aantal zegels, gesplitst naar de frankeerwaarde, dat voor dit doel wordt gebruikt. Na afloop van elk tijdvak moet een opgaaf daaromtrent worden toegezonden aan het Hoofdbestuur, Afd 4.
12. Voor zooveel de stukken als waarvan sprake op de hulpkantoren worden aangeboden blijft de bestaande regeling voor wat de behandeling op die kantoren betreft van kracht. Ten hoofdkantore worden aan de hand van de gegevens voorkomende op de toegezonden formulieren P 229 B betalingsbewijzen P 229 C opgemaakt, waarvan het bewijs gemerkt a wordt vastgehecht aan een der formulieren p 229 B, hetwelk daarna aan den kantoorhouder wordt toegezonden ter uitreiking aan den belanghebbende. Het betalingsbewijs gemerkt b wordt, vastgehecht aan het tweede exemplaar van het formulier P 229 B, bij den staat P 341* overgelegd. Indien de verantwoording van het betaalde bedrag door middel van bijzondere zegels plaats vindt, wordt het formulier P 229 B nadat de zegels zijn afgestempeld aan den kantoorhouder toegezonden. Het tweede exemplaar wordt in het archief bewaard.
13. De eerste verstrekking aan de kantoren van de benoodigde formulieren en quitantieboekjes zal ambtshalve geschieden.
14. De artt. 68, 69, 75, 1064, 1128, 1139 en 1215 der VP alsmede art 91 van den PTT-gids zullen worden gewijzigd.

Dienstorder No 841 van 20 december 1933: Jaarkarakters voor stempels.

1. De aangevraagde karakters 1934 voor dagteekeningstempels, enz zijn aan de kantoren verzonden. Indien deze niet mochten zijn ontvangen, moet daarvan omgaand bericht worden gezonden aan den chef van de Centrale magazijndienst.
2. De directeuren, die in gebreke zijn gebleven deze karakters voor hun kt en de tot hun ressort behorende bij- en hulpkantoren, agentschappen en stations aan te vragen, behooren zulks alsnog onverwijld door tusschenkomst van den afd-isp te doen.

Dienstorder No H.18 van 10 januari 1934: Postzegels met opdruk "Cour Permanente de Justice Internationale".

1. Voor de frankeering van de correspondentie, uitgaande van het Permanente Hof van Internationale Justitie te 'sGravenhage, worden frankeerzegels uitgegeven in de waarde van 1½, 2½, 7½, 12½, 15 en 30 cent voorzien van een opdruk in goud vermeldende de woorden "COUR PERMANENTE DE JUSTICE INTERNATIONALE".
2. Deze zegels zullen met ingang van 20 Januari a.s. ook – doch uitsluitend afgestempeld - voor het publiek verkrijgbaar zijn aan het philatelisten loket te 'sGravenhage. De zegels worden alleen per serie verkocht. De prijs per serie is f 0,69. De onbruikbaar making zal op zorgvuldige wijze plaats vinden met den gewonen dagteekeningstempel.
3. Aanvragen van hen, die buiten 'sGravenhage wonen behooren tot den directeur van genoemd postkantoor te worden gericht onder gelijktijdige overmaking per girobiljet, stortingsformulier, postwissel of postbewijs van het verschuldigde bedrag. De toezending aan de aanvragers zal rechtstreeks geschieden bij aangeteekenden dienstbrief.

Dienstorder No 646 van 24 oktober 1934: Buiten gebruik gestelde nummerstempels.

1. De buiten gebruik gestelde nummerstempels voor bestellers werden nog niet van alle kantoren terug ontvangen.
2. De directeuren gelieven, voor zoover opzending nog niet heeft plaats gehad, hierop alsnog orde te stellen.

Dienstorder No H.701 van 21 november 1934: Frankeermachines. Afstempeling stukken d.m.v. frankeermachine gefrankeerd.

1. Gebleken is, dat nog herhaaldelijk wordt verzuimd, de waardeafdrucken, welke voorkomen op door middel van een frankeermachine gefrankeerde stukken, die aan den gebruiker der betrokken machine zijn geadresseerd (art 80 van den PTT-gids afd Postdienst), van een afdruk van den dagteekeningstempel te voorzien. Zelfs in gevallen, waarin geen afdruk van den datumstempel der machine op de stukken voorkwam, bleef stempeling achterwege.
2. Op stipte naleving van het bepaalde in art 76 van den PTT-gids afd Postdienst, wordt nogmaals aangedrongen.

Dienstorder No 801 van 19 december 1934: Jaarkarakters voor stempels.

1. De aangevraagde karakters 1935 voor dagteekeningstempels, enz zijn aan de kantoren verzonden. Indien deze niet mochten zijn ontvangen, moet daarvan omgaand bericht worden gezonden aan den chef van de Centrale magazijndienst.
2. De directeuren, die in gebreke zijn gebleven deze karakters voor hun kt en de tot hun ressort behorende bij- en hulpkantoren, agentschappen en stations aan te vragen, behooren zulks alsnog onverwijld door tusschenkomst van den afd-isp te doen.

Dienstorder No H.116 van 20 februari 1935: Frankeerzegels. Onvoldoende, verzuimde of onjuiste stempeling.

1. Hoewel reeds meermalen bij do op bovenbedoelde aangelegenheid de aandacht is gevestigd, blijkt bij de behandeling van ingekomen klachten nog herhaaldelijk, dat de op de frankeerzegels geplaatste stempelafdrucken onleesbaar zijn, hetzij omdat een te vochtig stempel is gebruikt, waardoor slordige en gevlekte afdrucken ontstaan; hetzij omdat de in gebruik zijnde stempelkussens, bij de machines de inktrollen, te droog zijn, waardoor de afdruk te licht wordt.
2. Bovendien treedt meermalen aan den dag, dat verzuimd is de frankeerzegels door een afdruk van den dagteekeningstempel onbruikbaar te maken.
3. Voorts worden, doordat onvoldoende aandacht aan de opgeplakte zegels wordt geschonken, somtijds op poststukken gehechte etiketten en steunzegels van een afdruk van den dagteekeningstempel voorzien, terwijl onvoldoende of verzuimde frankeering onopgemerkt blijft.
4. Voor een goed leesbare afstempeling is het noodig, dat het stempelmateriaal steeds in goeden en zindelijken staat verkeert. Versleten stempelkussens, wat betreft stempelmachines inktrollen en gummi ringen, en dagteekeningstempels, welke niet langer voor het gebruik geschikt zijn behooren

tijdig door nieuwe te worden vervangen. De busjes met stempelinkt moeten vóór het gebruik worden geschud, waardoor het vormen van bezinksel wordt voorkomen.

5. Steeds meer wordt door de afzenders groote waarde gehecht aan een verzorgd uiterlijk hunner stukken, hetgeen zij trachten te bereiken door vorm en kleur eenerzijds en door een goede grafische indeeling van den op die stukken voorkomenden gedrukten tekst anderzijds. Aan vorenstaand streven dient medewerking te worden verleend door te zorgen, dat slordige stempelafdrukken worden vermeden. Deze toch kunnen, zooals is gebleken, zeer storend werken en maken voorts de zegels voor philatelisten waardeloos.

6. Opnieuw wordt daarom de afstempeling van de stukken in de bijzondere zorg van het personeel aanbevolen.
7. Hoewel bij voorbaat de bereidheid van het personeel om aan het vorenstaande zijn volle aandacht te schenken wordt aangenomen, wordt nochtans verwacht, dat de hoofden van dienst, c.q. de door dezen aangewezen ambtenaren, geregeld door het nemen van steekproeven nagaan, of het afstempelen der frankerzegels naar behooren geschiedt c.q. de noodige maatregelen tot verbetering treffen. Is de correspondentie van elders afkomstig dan behoort de bevinding ter kennis te worden gebracht van den betrokken directeur.

Dienstorder No H.196 van 27 maart 1935: Pakketpost. *Verantwoording van het port der ongefrankeerde postpakketten.*

1. Het port verschuldigd voor postpakketten, waarvan de verzendingskosten ten laste van den geadresseerde worden gelaten, moet voortaan door opplakking van portzegels op de adreskaarten P 38 E worden verantwoord ter plaatse, waar thans de frankerzegels worden geplakt.
2. In verband hiermede wordt een portzegel in de waarde van 30 cent aangemaakt. Een eerste voorraad zal zoodra mogelijk ambtshalve aan de directeuren worden verstrekt. Aan de kantoorhouders is opgedragen, enkele portzegels van 30 en 50 cent aan te vragen, voor zooveel het aantal op de hulpkantoren ontvangen postpakketten als hier bedoeld daartoe aanleiding geeft.
3. De adreskaarten P 38 E zullen bij herdruk worden gewijzigd. Mede zal daarop worden aangebracht een ruimte bestemd voor het plaatsen van een afdruk van den dagteekeningstempel van het kantoor van terpostbezorging.

Dienstorder No 226 van 10 april 1935: Losse correspondentie in geleidetreinen en -trammen.

1. Het blijkt voor te komen dat correspondentie, welke in geleidetreinen en -trammen wordt ontvangen in de gevallen bedoeld in art 196 sub *b* der VP 1, door het geleide-personeel niet afzonderlijk wordt gehouden, doch bij gestempelde stukken wordt gevoegd.
2. Ten einde te voorkomen, dat de aldus op de kantoren of de aansluitende treinen ontvangen ongestempelde correspondentie aan de aandacht van het met de bestelling of de expeditie belaste personeel ontsnapt, behooren deze stukken voortaan in de geleidetreinen of -trammen na splitsing in richtingen afzonderlijk te worden opgebonden onder een bundelstrook voorzien van de aanwijzing "ongestempeld".

Dienstorder No 62 van 3 februari 1937: Opzending plombeerlood.

1. Bij de in het Centraal magazijn ontvangen zendingen gebruikt plombeerlood worden vrijwel dagelijks zakjes aangetroffen, waarvan de herkomst niet kan worden vastgesteld, omdat de desbetreffende label aan het zakje tijdens het transport verloren gegaan is.
2. Ten einde steeds te kunnen vaststellen van welk kantoor de zending afkomstig is, gelieven de directeuren in den vervolge in elk zakje lood een aanduiding van het kt van afzending, bv een door middel van den naam- of dagteekeningstempel verkregen afdruk te doen sluiten.

Dienstorder No H.74 van 10 februari 1937: Frankeerzegels. *Stempeling.*

1. Uit ingekomen klachten is gebleken, dat op sommige kantoren dagteekeningstempels in gebruik zijn, welke zoodanig zijn afgesleten, dat dientengevolge bij het stempelen dikke of gevlekte afdrukken ontstaan.

2. Voor vernieuwing van dergelijke stempels, alsmede van versleten stempelkussens, behoort door de hoofden van dienst steeds tijdig te worden zorg gedragen.
3. Voor zooveel nodig wordt nog eens onder de aandacht van het betrokken personeel gebracht, dat geregeld moet worden gezorgd voor het in zindelijk staat houden van het stempelmaterieel en **het schudden van de bussen stempelinkt vóór het gebruik.**
4. Een nette en duidelijke afstempeling van de stukken blijkt door het publiek steeds zeer op prijs te worden gesteld.

Dienstorder No H.93 van 17 februari 1937: Stempeling.

1. Het blijkt meermalen voor te komen, dat van briefkaarten op de adreszijde waarvan voor het overmaken van geldbedragen frankeerzegels zijn gehecht; slechts de voor de kwijting van het port dienende zegels of zegelafdrukken worden afgestempeld.
2. In verband hiermede wordt er de aandacht op gevestigd, dat steeds alle op de adreszijde van stukken voorkomende, voor de frankeering geldige postzegels vóór de verzending der stukken moeten worden afgestempeld.

Dienstorder No H.365 van 9 juni 1937: Frankeerzegels. Inwisseling postzegels van 36 cent.

1. In verband met de afschaffing van het bijzonder luchtrecht voor brieven naar Ned.-Indië, bedoeld in do. 314/1937, kunnen de bij het publiek voorhanden gave en ongeschonden postzegels van 36 tot een gelijk geldswaardig bedrag worden ingeruild tegen postzegels van andere waarde van de tegenwoordige uitgifte.

2. De waarde der gedurende een maand ingewisselde frankeerzegels als bovenbedoeld moet in één bedrag op den staat P 28 worden afgeschreven. De zegels moeten worden geplakt op vellen papier in horizontale rijen van 10 stuks, Op een vel mogen niet meer dan 10 rijen voorkomen. Zoo veel mogelijk moeten vellen met 100 stuks worden gevormd. Op elk bij den staat P 28 gevoegd zoodanig vel moet het aantal opgeplakte zegels en de totaalwaarde ervan worden vermeld. Bij den staat P 28 behoort een specificatie van de samenstelling van het afgeschreven bedrag te worden gevoegd. Vóór de opzending moeten de zegels door middel van afdrukken van den dagteekening- of den rolstempel onbruikbaar worden gemaakt.
3. De directeuren gelieven de stationhouders en postagenten voor zoover nodig ter zake in te lichten en de noodige maatregelen te treffen met betrekking tot de inwisseling van de bedoelde postzegels op de poststations en postagentschappen, resp de opzending door die postinrichtingen.
4. Overigens wordt er voor zover nodig de aandacht op gevestigd, dat in de verkrijgbaarstelling van de onderwerpelijke postzegels voorshands geen wijziging wordt gebracht.

Dienstorder No H.496 van 4 augustus 1937: Postzegels met opdruk "Cour permanente de Justice Internationale".

1. Afgestempelde vredespostzegels met opdruk "Cour permanente de Justice Internationale" zijn tot en met 31 December a.s. ook afzonderlijk verkrijgbaar aan het verzamelaarsloket ten postkantore te 'sGravenhage. Aanvragen van hen, die buiten 'sGravenhage wonen, behooren aan den directeur van genoemd kantoor te worden gericht onder gelijktijdige overmaking van het verschuldigde bedrag. Toezending aan de aanvragers geschiedt rechtstreeks per aangeteekenden dienstbrief.
2. Met ingang van 1 Januari a.s. zullen vorenbedoelde vredespostzegels worden vervangen door zegels in dezelfde frankeerwaarde van de gewone uitgifte met de beeltenis van H.M. de Koningin, eveneens met boven genoemden opdruk in goud. Deze zegels zullen na afstempeling met ingang van genoemden datum op de in punt 1 hiervoor aangegeven wijze afzonderlijk verkrijgbaar worden gesteld.

3. De aandacht wordt er voor zoover nodig op gevestigd, dat aan afzonderlijke verkrijgbaarstelling van afgestempelde zegels met opdruk "Cour permanente de Justice Internationale" geen uitbreiding zal worden gegeven.
4. Bij herdruk van den PTT-gids zal art 17 worden aangevuld. In afwachting hiervan behoort in de tegenwoordige uitgaaf van dit boekwerk naast genoemd artikel met een potlood aantekening naar deze do. te worden verwezen.

Dienstorder No H.135 van 2 maart 1938: Onbestelbare stukken. Behandeling op de hulpkantoren.

1. Ter bespoediging van de behandeling en ter aanpassing bij den in sommige gevallen reeds bestaanden toestand wordt voorgeschreven, dat de kantoorhouders de brieven en andere stukken, waarvan de geadresseerde niet te vinden is en die, waarvan de aanneming door den geadresseerde geweigerd is, zoomede poste-restante brieven, enz welke niet binnen 6 weken zijn opgevraagd, voortaan zoo spoedig mogelijk rechtstreeks naar het kt van afzending moeten terugzenden, tenzij:
  - a. een aanwijzing omtrent den afzender ontbreekt;
  - b. de stukken afkomstig zijn uit het buitenland;
  - c. de stukken met port zijn belast en de portzegels op die stukken zelve zijn geplakt.
2. De onder 1a bedoelde stukken worden bij de onbestelbare stukken van het eigen hulpkantoor gevoegd (zie punt 4). In de opzending aan het hoofdkantoor en de behandeling van de onder 1b en 1-c bedoelde stukken (art 1220VP II) wordt geen wijziging gebracht, behoudens dat de sub 1b vermelde stukken door de kantoorhouders aan het hoofdkantoor moeten worden gezonden onder omslag met het duidelijk opschrift "onbestelbare buitenlandsche stukken".
3. De kantoorhouder voorziet bij de terugzending of opzending aan het hbs (punt 4) de niet-bestelbare brieven enz., van een afdruk van den dagtekeningstempel. Deze afdruk wordt, voor zooveel de briefkaarten en andere kaartformulieren betreft, op de adreszijde en op de overige stukken op de keerzijde daarvan aangebracht.
4. De opzending aan het hoofdbestuur van de op de hulpkantoren aanwezige onbestelbare en de door den geadresseerde geweigerde stukken, indien daarop een aanwijzing van den afzender ontbreekt of waarvan uitreiking aan den afzender niet heeft kunnen plaats vinden, zal behoudens in het hierna vermelde geval, overeenkomstig de in art 405 van de VP I voor de hoofdkantoren gestelde bepalingen, voortaan mede rechtstreeks door de kantoorhouders behooren te geschieden. De in dit lid bedoelde stukken, welke met port zijn belast, moeten evenwel, voor zoover de portzegels op de stukken zijn geplakt, op den bestaanden voet aan het hoofdkantoor worden gezonden.
5. Bij ontvangst van een verzoek om teruggaaf van een onbestelbaren brief of van een ander onbestelbaar stuk, brengt de kantoorhouder, evenals tot dusver, dit verzoek over bij den directeur van het hoofdkantoor onder opgaaf zooveel mogelijk van den datum waarop toezending aan het hoofdkantoor c.q. hoofdbestuur plaats vond.
6. De artikelen 152, 153 en 154 van de VPH zullen ter zake worden aangevuld en gewijzigd.

Dienstorder No H.212 van 30 maart 1938: Stempeling van frankeerzegels op stukken.

1. Het komt nog herhaaldelijk voor, dat bij briefkaarten, op de adreszijde waarvan het overmaken van geldbedragen frankeerzegels zijn gehecht, alleen de voor de kwijting van het port dienende zegels of zegelafdrukken worden gestempeld.
2. Daarom wordt er nogmaals de aandacht op gevestigd, dat steeds alle op de adreszijde van stukken voorkomende, voor de frankeering geldige postzegels vóór de verzending, onbruikbaar moeten worden gemaakt.

Dienstorder No H.271 van 27 april 1938: Afstempeling postzegels.

1. Meermalen worden klachten van postzegelverzamelaars ontvangen betreffende zware en slordige afstempeling van de postzegels, welke zijn gehecht op de door hen verzonden of ontvangen poststukken.

2. Teneinde aan deze klachten zooveel mogelijk tegemoet te komen wordt bepaald, dat kan worden voldaan aan verzoeken van aanbieders van kleine hoeveelheden te verzenden poststukken om de op die stukken gehechte, voor frankering geldige, Nederlandsche postzegels met het oog op verzamelaars doeleinden zorgvuldig en licht af te stempelen door middel van den handdagteekeningstempel.
3. Bedoelde stukken moeten daartoe aan het loket worden aangeboden.
4. Aan dergelijke verzoeken behoeft slechts gevolg te worden gegeven voor zoover dit voor de dienstuitvoering geen belemmering oplevert.
5. De directeuren worden uitgenoodigd, een en ander ter kennis van de postagenten en stationhouders te brengen.
6. Art 18 van den PTT-gids, deel I, zal overeenkomstig het vorenstaande worden aangevuld.

Dienstorder No H.525bis van 30 augustus 1938: Afstempeling zegels op prentbriefkaarten, welke niet per post worden verzonden.

1. Teneinde tegemoet te komen aan wenschen uit verzamelaars kringen wordt, met uitbreiding van het voorschrift vervat in het eerste lid van art 18 PTT-gids, deel I, bepaald, dat voortaan aan verzoeken, om geldige Nederlandsche frankerzegels, welke zijn geplakt op de *beeldzijde* van prentbriefkaarten, af te stempelen, kan worden voldaan.

Maximumkaart Zomerzegel 1938.

2. De frankerzegel(s) moet(en) worden gestempeld met den dagteekeningstempel, welke voor de gewone correspondentie wordt gebezigd, terwijl voorts op het *linker* gedeelte van de adreszijde der kaart eveneens een afdruk van dien stempel moet worden geplaatst, ten blijkde dat het hier geen gewoon poststuk betreft.

Dienstorder No 604 van 5 oktober 1938: Stempeling formulieren Rps 4A.

Op een groot gedeelte van de formulieren Rps 4A (oplaag 1937) is verzuimd een kring af te drukken voor den afdruk van den dagteekeningstempel. Het gevolg hiervan is, dat dagelijks door den drrps vele dezer formulieren, moeten worden teruggezonden ter aanvulling. Ten einde onnoodige heen en weerzending te voorkomen wordt het personeel verzocht er voor te waken, dat geen formulieren aan den drrps in worden opgezonden, die niet zijn voorzien van een afdruk van den dagteekeningstempel.

Dienstorder No H.665 van 2 november 1938: Zondagsbestelling. Opheffing te Groningen.

1. Met ingang van 6 November a.s. wordt de bestelling van de briefpost op Zondagen te Groningen opgeheven en vervangen door het geven van gelegenheid tot afhalen.
2. Art 118 van den PTT-gids, deel I, zal met het vorenstaande in overeenstemming worden gebracht.
3. In afwachting van herdruk van de etiketten "Op Zondag bestellen" behoort bij den verkoop van zoodanige etiketten de aandacht van de koopers er op te worden gevestigd, dat het daarop vermelde, wat Groningen betreft, niet meer juist is.

Dienstorder No 800 van 21 december 1938: Toezending jaarkarakters.

1. De aangevraagde metalen en gummi jaarkarakters voor 1939 zijn aan de kantoren verzonden. Indien deze niet ontvangen mochten zijn moet daarvan omgaand bericht worden gezonden aan den Chef Centraal magazijn.
2. De directeuren c.q. de o-kantoorhouders, die eventueel nog in gebreke zijn gebleven een desbetreffende aanvraag ten behoeve van hun kt en ressort in te zenden, behooren zulks alsnog onverwijld door tusschenkomst van den afd isp te doen.

Dienstorder No H.199bis van 12 april 1939: Vrijstelling van port voor in werkelijken dienst zijnde militairen.

1. In verband met de tegenwoordige buitengewone omstandigheden is bij KB van 12 April 1939 (*Stbl* nr 385) tot nadere beschikking, vrijstelling van port verleend voor de verzending, *door en aan* in werkelijken dienst zijnde vrijwillig dienenden en dienstplichtigen, beneden den rang van tweede luitenant (luitenant ter zee der 3e klas) en de met hen in rang gelijk gestelden (**m a w door en aan alle in werkelijken dienst zijnde militairen beneden den rang van officier**), van:
  - a. briefkaarten, met uitzondering van die, welke berichten omtrent handelszaken of bestellingen of aanbiedingen van handels- of fabrieksgoederen bevatten;
  - b. nieuwsbladen en bijvoegsels, welke voldoen aan de in artikel 1 van de Postwet (*Staatsblad* 1919, nr 543) voor deze stukken gegeven omschrijving, niet zwaarder dan 100 gram.
2. Voor zoover de stukken afkomstig zijn van bedoelde militairen en niet den openbaren dienst betreffen, moeten zij bovenaan, ter linkerzijde van het adres zijn voorzien van de aanduiding "militair", gewaarmerkt door de handteekening van den afzender.

Dienstorder No H.209 van 19 april 1939: Vrijstelling van port voor in werkelijken dienst zijnde militairen.

1. Ten vervolge op do. 199bis/1939 volgen hieronder de considerans en de tekst van het K.B. van 12 April 1939 (*Staatsblad* nr 385) betreffende de vrijstelling van port voor de verzending van correspondentie door en aan militairen:

Wij WILHELMINA., bij de gratie Gods Koningin der Nederlanden, Prinses van Oranje-Nassau, enz., enz., enz.

Gelet op het bepaalde in artikel 8, 1e lid van het Postbesluit D.S. (*Staatsblad* 1923, nr 504), alsmede op de tegenwoordige buitengewone omstandigheden als in genoemd artikel bedoeld;

Op de voordracht van Onzen Minister van Binnenlandsche Zaken van 11 April 1939 nr 12, Hoofdbestuur der Posterijen, Telegrafie, en Telefonie, ingediend na door hem gehouden overleg met Onzen Minister van Defensie;

Hebben goedgevonden en verstaan:

te bepalen als volgt:

Eenig artikel.

Met ingang van 12 April 1939 wordt, tot nadere beschikking, vrijstelling van port verleend voor de verzending, door en aan in werkelijken dienst zijnde vrijwillig dienenden en dienstplichtigen, beneden den rang van tweeden luitenant (luitenant ter zee der 3e klas) en de met hen in rang gelijk gestelden van:

- a. briefkaarten, met uitzondering van die, welke berichten omtrent handelszaken of bestellingen of aanbiedingen van handels- of fabrieksgoederen bevatten;
- b. nieuwsbladen en bijvoegsels, welke voldoen aan de in artikel 1 van de Postwet (*Staatsblad* 1919, nr 543) voor deze stukken gegeven omschrijving, niet zwaarder dan 100 gram.

2. Voor zoover noodig wordt nog opgemerkt dat, zooals ook uit het bovenstaande volgt, de onderwerpelijke vrijstelling van port alleen geldt voor wat betreft in het binnenlandsch verkeer verzonden briefkaarten en nieuwsbladen als bovenbedoeld.

Dienstorder No H.406 van 2 augustus 1938: Frankeermachines; stempeling van de stukken.

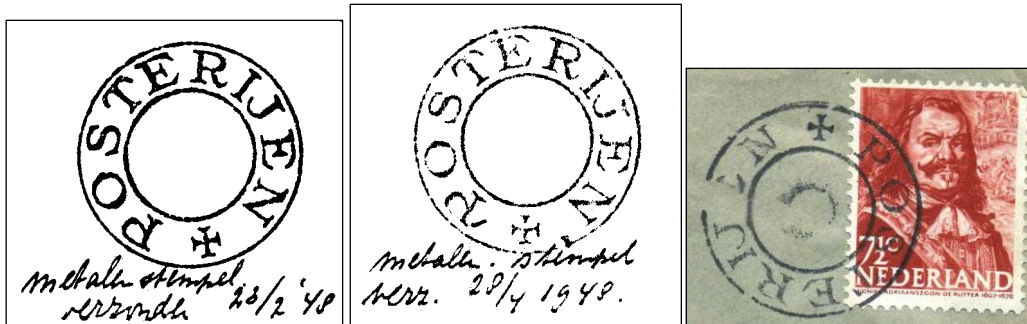
1. Het is gebleken, dat omslagen, welke door gebruikers van frankeermachines tevoren als bijlagen waren verzonden voor terugzending aan henzelf, op de kantoren van ter post bezorging niet steeds worden voorzien van een afdruk van den dagteekeningstempel.
2. Aangezien hieruit schade voor het Staatsbedrijf kan ontstaan, wordt nauwkeurige toepassing van het bepaalde in art 75, 3e lid, van den PTT-gids, deel I, in herinnering gebracht.

Dienstorder No H.134 van 19 maart 1940: Strookje "aangeteekend" op brieven met aangegeven waarde.

1. Het ontmoet geen bezwaar, wanneer in het bnl verkeer het in art 148, 1e lid, van den Postgids voor brieven met aangegeven waarde voorgeschreven opschrift "aangeteekend", wordt aangebracht door middel van een strookje met dit opschrift.
2. Tegen het opplakken van etiketten als "licht afstempelen" e d bestaat uiteraard bezwaar (art 148, 4e lid, sub h).

Dienstorder No 303 van 3 juli 1940: Stempel "Posterijen" voor onbruikbaarmaking zegels.

1. Teneinde tegemoet te komen aan het bezwaar, dat bij opvolging van het voorschrift, vervat in art 301 der VP 1, de onbruikbaar gemaakte zegels hun philatelistische waarde verliezen, zullen aan de hoofd- en ongeclassificeerde hulpkantoren, alsmede aan de bijkantoren met zelfstandige dienstuitvoering metalen stempels met het inschrift "POSTERIJEN", worden verstrekt.

2. De verstrekking zal, ambtshalve, gaandeweg aan alle bedoelde kantoren geschieden.
3. Zoodra de stempel ten kantore is ontvangen dient daarvan voor de onbruikbaarmaking van zegels op ontvangen stukken, welke niet of niet voldoende zijn gestempeld, gebruik te worden gemaakt. Eventueel meer benodigde stempels kunnen naar behoefte worden aangevraagd.
4. Op kantoren, aan welke de stempel niet is verstrekt, dienen de zegels door twee schuine elkaar snijdende strepen in inkt te worden onbruikbaar gemaakt. Is geen inkt beschikbaar, dan kan ook inktpotlood worden gebezigd.
5. Genoemd art en art 136 der VPTT 1 zullen worden gewijzigd, resp aangevuld.

Dienstorder No H.371 van 14 augustus 1940: Portvrije verzending door en aan In Duitsland geïnterneerde Nederlanders.

1. Ter bevestiging van het kaarteleggram van 13 Augustus jl betreffende de verzending van poststukken door en aan in Duitsland geïnterneerde Nederlanders wordt het volgende ter kennis gebracht:
2. In beide richtingen kunnen **portvrij** niet aangeteekende brieven (t/m 2 kg) en briefkaarten worden verzonden. Eveneens is **portvrije** verzending toegestaan, van gewone pakketten niet zwaarder dan 5 kg, bestemd voor! vorenbedoelde geïnterneerden.
3. Verzending mag alleen geschieden, indien de voor Duitsland bestemde stukken als bedoeld zijn voorzien van het adres der geïnterneerden. Laatstgenoemden kunnen hunne betrekkingen hieromtrent inlichten door middel van daarvoor bestemde kaarten.
4. Zendingen voor geïnterneerden, die tot dusverre de aanwijzing "ILAG XIII" droegen, kunnen voortaan aldus worden geadresseerd:

"ILAG XIII

Wuelsburg bei Weissenburg/Bayern"

5. Vorenbedoelde brieven en briefkaarten behooren aan Asd CS te worden gezonden. Dit expeditiebureel verzendt dagelijks per trein Amsterdam-Arnhem een brievenmaal voor Emmerich 2, waarin

deze stukken moeten worden opgenomen. De uitwisseling van postpakketten voor de geïnterneerden in Duitsland moet plaats vinden in de bestaande pakketpostzendingen voor Emmerich 2.

Dienstorder No H.417 van 11 september 1940: Portvrije verzending door en aan in Duitsland geïnterneerde Nederlanders.

1. Ter wegneming van twijfel wordt, met verwijzing naar punt 3 van do. 371/1940, er v z n de aandacht op gevestigd, dat de voor in Duitsland geïnterneerde Nederlanders bestemde stukken en pakketten, als bedoeld, ook van een ander adres kunnen zijn voorzien dan dat genoemd in punt 4 van die do. (bv K.Z.L., Buchenwalde, Weimar, Thüringen).
2. Indien in het adres geen aanduiding voorkomt, waaruit speciaal blijkt, dat een zending bestemd is voor een geïnterneerden Nederlander, zal verzending niettemin portvrij moeten geschieden, indien uit andere aanwijzingen kan worden opgemaakt, dat het een zoodanig stuk of pakket betreft.
3. In voorkomende gevallen behooren de afzenders te worden uitgenoodigd in de adressen van de onderwerpelijke zendingen een aanwijzing als "geïnterneerde Nederlander" e d op te nemen.

Dienstorder No H.445 van 2 oktober 1940: Portvrije verzending door en aan krijgsgevangenen en door en aan in Duitsland geïnterneerde Nederlanders.

1. Hieronder volgt een samenvatting van de bepalingen ten aanzien van de portvrije verzending van stukken, pakketten enz. door en aan krijgsgevangenen -waaronder ook worden verstaan de in een onzijdig land geïnterneerde militairen- en door en aan in Duitsland geïnterneerde Nederlanders.

A. Door en aan krijgsgevangenen.

1°. Briefpost.

Krachtens de bepalingen van het op 27 Juli 1929 te Genève gesloten Verdrag betreffende de behandeling van krijgsgevangenen en die, voorkomende in het Algemeen Postverdrag en in de daarbij behorende Overeenkomsten, zijn, voor zoover de verzending mogelijk is (zie do. 415/40), brieven en andere stukken alsmede waarde zendingen, mits zonder verrekening, en ook postwissels vrijgesteld van alle postale heffingen, behalve van luchtrechten. De luchtrechten moeten op de gewone wijze worden gekweten.

2°. Pakketpost.

Op grond van de onder 1°. vermelde bepalingen, zijn ook pakketten (zie voor de mogelijkheid van verzending van postpakketten do. 415/40), mits zonder verrekening, vrijgesteld van alle postale en fiscale heffingen, met uitzondering evenwel van luchtrechten, die, indien verzending van luchtpost postpakketten mogelijk is, op de gewone wijze moeten worden verantwoord.

De onder A, 1°. en 2°. bedoelde vrijstelling van heffingen geldt eveneens ten behoeve van de Bureaux van inlichtingen nopens krijgsgevangenen, ingesteld door de oorlogvoerende staten en eventueel door de neutrale landen.

De te verzenden stukken enz moeten zijn voorzien van de aanwijzing:

**"Portvrij
Franc de port
Service des prisonniers de guerre".**

In voorkomende gevallen behooren de afzenders hierop te worden gewezen, met verzoek deze aanwijzingen alsnog aan te brengen. Bij het ontbreken van genoemd opschrift zal beporting hier te lande achterwege moeten blijven, Indien uit het adres of uit een soortgelijke aanwijzing als de bovengenoemde blijkt, dat de zending bestemd is voor of afkomstig is van een krijgsgevangene (geïnterneerde), dan wel voor of van een bureau van inlichtingen nopens krijgsgevangenen.

B. Door en aan in Duitsland geïnterneerde Nederlanders.

1°. Briefpost.

Niet aangeteekende brieven (t/m 2 kg) en briefkaarten gericht aan en afkomstig van in Duitsland geïnterneerde Nederlanders kunnen portvrij worden verzonden.

2°. Pakketpost.

Eveneens kunnen portvrij worden verzonden gewone postpakketten, niet zwaarder dan 5 kg en bestemd voor in Duitsland geïnterneerde Nederlanders; de zendingen zijn mede vrijgesteld van fiscale heffingen. Voor bedoelde postpakketten behoeven derhalve op de bijbehorende uitvoeraangifte P geen statistiekzegels te worden geplakt.

Ter inlichting van het Centraal Bureau voor de Statistiek behoort op de plaats, bestemd voor het opplakken der statistiekzegels, te worden vermeld:

**"Vrij van statistiekrecht
Geïnterneerde Nederlander".**

De voor geïnterneerden bestemde zendingen, die voorheen de aanwijzing "ILAG XIII" droegen, kunnen thans worden geadresseerd:

**"ILAG XIII
Wuelsburg bei Weissenburg/Bayern".**

Even genoemd adres is niet het eenige voor de geïnterneerden. Zoo komt bv ook het adres:

**"K.Z.L.,
Buchenwalde,
Weimar, Thüringen"**

voor.

In de adressen van de hier te lande aangeboden stukken en postpakketten moet een aanduiding voorkomen, waaruit speciaal blijkt, dat de zendingen bestemd zijn voor geïnterneerde Nederlanders.

De afzenders moeten bij aanbieding hierop worden gewezen en worden uitgenoodigd, in de adressen een aanwijzing als "geïnterneerde Nederlander" en dergelijke op te nemen. Indien een aanduiding als bedoeld ontbreekt, zal verzending niettemin portvrij kunnen geschieden, wanneer uit andere aanwijzingen kan worden opgemaakt, dat het een zoodanig stuk of pp betreft.

2. De onder B sub 1° bedoelde brieven en briefkaarten, bestemd voor in Duitschland geïnterneerde Nederlanders behooren aan Amsterdam CS te worden gezonden. Dit expeditiebureau verzendt dagelijks per trein Amsterdam-Arnhem een brievenmaal voor Emmerich 2, waarin deze stukken worden opgenomen.
3. De verzending van de onder A en B bedoelde postpakketten geschiedt op de voor gewone postpakketten voor Duitschland gebruikelijke wijze, met dien verstande, dat door de uitwisselingskantoren op de adviezen geen vergoedingen voor deze postpakketten behooren te worden uitgetrokken.
4. Voor zoover noodig wordt er de aandacht op gevestigd, dat de bepalingen betreffende den uitvoer van goederen ook op de in deze do. bedoelde zendingen van toepassing zijn.

Dienstorder No 476 van 16 oktober 1940: Bussen voor stempelinkt.

1. Het is in de tegenwoordige tijdsomstandigheden niet mogelijk om blikken bussen voor stempelinkt te bekomen.
2. In verband hiermede is het dringend noodzakelijk, dat alle op de kantoren voorradige ledige bussen voor stempelinkt, voornamelijk die van 1 en van ½ liter, onverwijld aan het Centraal magazijn worden teruggezonden.
3. De bussen moeten ter voorkoming van beschadiging bij verzending behoorlijk verpakt zijn. Er dient voor te worden gezorgd, dat de bussen geheel leeg en aan de buitenzijde goed schoon gemaakt zijn.
4. Verder is het gewenscht dat in den vervolge met alle blikwaren de meest mogelijke zuinigheid wordt betracht; ledige inktbussen e d mogen niet worden weggeworpen.

Dienstorder No H.523 van 13 november 1940: Reinigen van stempels.

1. In plaats van het mengsel, bedoeld in art 142 VPTT 1, kan voor het reinigen van stempels, zoolang geen petroleum beschikbaar is, desgewenscht gebruik worden gemaakt van tetrachloorkoolstof, hetwelk in het Centraal magazijn in voorraad is.
2. Bij gebruikmaking van deze vloeistof moet er voor worden zorg gedragen, dat de reinigingswerkzaamheden steeds geschieden in een niet te klein en voorts goed geventileerd vertrek.

Dienstorder No 604 van 23 december 1940: Toezending jaarkarakters.

1. De aangevraagde metalen en gummi jaarkarakters voor 1941 zijn aan de kantoren verzonden. Indien deze niet ontvangen mochten zijn, moet daarvan omgaand bericht worden gezonden aan den Chef Centraal magazijn.
2. De directeuren c.q. de o-kantoorhouders, die eventueel nog in gebreke zijn gebleven een desbetreffende aanvraag ten behoeve van hun kt en ressort in te zenden, behooren zulks alsnog onverwijld door tusschenkomst van den afdeulings-inspecteur te doen.

Dienstorder H.57 van 19 februari 1941: Aanteekening van antwoordstukken.

1. Het blijkt voor te komen, dat van stukken, welke als antwoordstuk, dus zonder vooruitbetaling van port worden verzonden, aanteekening wordt verlangd.
2. Hiertegen behoeft geen bezwaar te worden gemaakt, mits althans het aanteekenrecht op het antwoordstuk door middel van een frankeerzegel is verantwoord. Het aanteekenrecht kan niet ten laste van den geadresseerde worden gelaten.

Dienstorder 82 van 11 maart 1942: Jaarkarakters voor dagteekeningstempels.

1. Het komt herhaaldelijk voor, dat tijdens de laatste dagen van het jaar door de kantoren aanvullende aanvragen om toezending van jaarkarakters voor dagteekeningstempels worden ingezonden, waaraan wegens uitputting van den voorraad soms niet kan worden voldaan.
2. Ten einde te kunnen vaststellen hoeveel jaarkarakters voor het jaar 1943 nodig zijn, wordt de postdirecteuren c.q. o-kantoorhouders verzocht per dienstbriefkaart aan de 8e afd, bureel B, op te geven het totaal aantal stempels, hetwelk per 1 Maart 1942 op het hoofd- c.q. o-hulpkantoor en de daaronder ressorteerende hulp- en bijkantoren, stations en postagentschappen in gebruik was. Alleen het aantal dagteekeningstempels waarvoor losse jaarkarakters nodig zijn, behoeft te worden opgegeven.

Dienstorder No 138 van 15 april 1942: Bussen voor stempelinkt.

1. Blijkens mededeeling van den chef centraal magazijn wordt slechts een gering aantal ledige bussen voor stempelinkt van de kantoren terugontvangen.
2. Daar het den betrokken leverancier niet mogelijk is den in bestelling zijnden inkt af te leveren, indien hem geen voldoende verpakkingsmateriaal ter beschikking wordt gesteld wordt -ter voorkoming van stagnatie in het bedrijf- met den meesten nadruk het bepaalde bij do. 1/1941 LXXIX (476/1940) in herinnering gebracht.
3. Ook de kruikjes, welke tegenwoordig voor de verzending van stempelinkt worden gebezigd, moeten onverwijld aan het centraal magazijn worden teruggezonden.

Dienstorder No 193 van 27 mei 1942: Reinigen van stempels.

1. Het in punt LXXI van do. 1/1942 (523/1940) vermelde reinigingsmiddel voor stempels kan met meer beschikbaar worden gesteld. Ter vervanging aal in den vervolge worden toegezonden "trichlooraethyleen", welk middel in bruine flesschen van $\frac{1}{2}$ en van 1 liter zal worden verstrekt.
2. Bij het gebruik van dit middel zal er voor zorggedragen moeten worden, dat de reinigingswerkzaamheden in een niet te klein en goed geventileerd vertrek worden verricht, met het oog op de voor de oogen schadelijke dampen.
3. De aandacht wordt er op gevestigd, dat het nieuwe reinigingsmiddel niet onbepert verkrijgbaar is, zoodat ook met deze vloeistof de uiterste zuinigheid moet worden betracht.
4. Aan de kantoorhouders werd opgedragen de aan te vragen hoeveelheden zoo klein mogelijk te houden.
5. De ledige flesschen behooren steeds onverwijld, zorgvuldig verpakt, aan den centralen magazijn-dienst te worden teruggezonden.

Dienstorder No 255 van 1 juli 1942: Aanvraag metalen stempels.

1. In verband met de slechte ijzerpositie, kan slechts in de meest noodzakelijke gevallen tot aanmaak van dagteekening- en kantoornaamstempels worden overgegaan.
2. Den hoofden van dienst wordt derhalve verzocht alleen dan tot aanvraag om verstrekking over te gaan, indien uitbreiding van het aantal in gebruik zijnde stempels beslist geen uitstel kan leiden.

Dienstorder No H.261 van 8 juli 1942: Brief- en Pakketpost. In- en uitvoer van postzegels en antwoordcoupons.

1. De invoer uit en de uitvoer naar het buitenland van gangbare en niet meer gangbare, gestempelde of ongestempelde postzegels -waaronder begrepen frankeer-, port- en dienstzegels- zijn, voor zoover de zegels niet dienen ter frankeering van een poststuk overeenkomstig het geldend tarief, behoudens het onder punt 3 genoemde geval slechts geoorloofd met vergunning van het Deviezeninstituut.
2. De verzending moet per post geschieden. Bij den uitvoer per brief moet het duplicaat van de verleende vergunning in den omslag worden gedaan. Geschiedt de uitvoer per postpakket, dan dient dit duplicaat te worden gevoegd bij de overige het pakket vergezellende documenten.
3. De invoer uit of de uitvoer van postzegels naar het Duitsche douanegebied is vrij. Voor zoover nodig wordt er evenwel de aandacht op gevestigd, dat bij de voor Duitschland bestemde zendingen, een invoervergunning -vgl Bijl. E van den Postgids, blz 367- kan worden overgelegd. In voorkomende gevallen behoort bij verzending per brief de vergunning in den omslag te worden bijgesloten; geschiedt de verzending per postpakket of doosje met aangegeven waarde, dan dient de vergunning te worden toegevoegd aan de overige het postpakket of doosje vergezellende stukken.
4. Insluiting van antwoordcoupons in naar het buitenland te verzenden brieven is, mits zij uitsluitend dienen tot vergoeding van frankeerkosten, zonder vergunning van het Deviezeninstituut geoorloofd. Hetzelfde geldt voor den invoer van antwoordcoupons in brieven uit het buitenland.
5. Het is verboden internationale antwoordcoupons voor betalingen uit anderen hoofde te bezigen. Het publiek behoort in voorkomende gevallen op dit verbod te worden gewezen.

6. Zolang het Overzicht Crisismaatregelen niet is bijgewerkt, behoort op blz 21 met een potlood aantekening naar deze do. te worden verwezen.

Dienstorder No H.286 van 29 juli 1942: Stukken met "station restant".

1. De NV Nederlandsche Spoorwegen is niet langer bereid poststukken met de aanwijzing "station restant" of een aanduiding met soortgelijke strekking, ter uitreiking aan het publiek, door de stations in ontvangst te doen nemen.
2. In het vervolg dienen dergelijke stukken door het kantoor waar zij worden opgemerkt als onbestelbaar te worden behandeld.
3. Het vorenstaande zal in een nieuw art 137a in den Postgids worden opgenomen.
4. De stationhouders behooren voor zooveel nodig te worden ingelicht.

Dienstorder No H.348 van 2 september 1942: Portvrije verzending aan in Nederland verblijf houdende burgergeïnterneerden.

1. Onder verwijzing naar het bepaalde onder "B. Binnenlandsch Verkeer", punt I sub 1 t/m 3 op blz 6 van het "Overzicht Crisismaatregelen" wordt medegedeeld, dat het herhaaldelijk voorkomt, dat voor te *Haaren N.B.* en te *St. Michielsgestel* verblijvende burgergeïnterneerden bestemde zendingen, niet geadresseerd zijn op de wijze als in bovenaangehaald punt sub 3 is aangegeven. Veelal wordt ten onrechte één of andere bestemming aan het adres toegevoegd, waarvan vertraging in de overkomst het gevolg kan zijn.
2. In verband daarmee wordt verzocht in voorkomende gevallen de aandacht van de afzenders op de juiste wijze van adresseering van de onderwerpelijke zendingen te vestigen.
3. Voorts is gebleken, dat postpakketten, bestemd voor de onder 1 bedoelde personen, niet steeds voldoende stevig zijn verpakt. Bij de aanneming behoort hierop derhalve te worden gelet.
4. De directeuren c.q. ongeclassificeerde kantoorhouders gelieven de stationhouders en postagenten voor zooveel nodig in te lichten.

Dienstorder H.366 van 9 september 1942: Verzending. Correspondentie voor het Kamp Nederlandsche Arbeidsdienst te Hulten.

1. Correspondentie, bestemd voor het Kamp van den Nederlandsche Arbeidsdienst te Hulten, wordt van Tilburg uit besteld.
2. Ter voorkoming van vertraging in de uitreiking wordt een juiste expeditie van vorenbedoelde zendingen dringend aanbevolen.
3. Voor zooveel nodig wordt nog opgemerkt, dat het gehucht Hulten behoort tot den bestelkring van het hulpkantoor Gilze.

Dienstorder No H.413 van 14 oktober 1942: Verzending. Correspondentie en pakketpost voor de Kampen Nederlandsche Arbeidsdienst te Sevenum.

1. Correspondentie en postpakketten, bestemd voor de Kampen van den Nederlandschen Arbeidsdienst te Sevenum, worden van Helenaveen uit besteld.
2. Een juiste expeditie van vorenbedoelde zendingen wordt aanbevolen.
3. De stationhouders behooren, voor zooveel nodig, te worden ingelicht.

Dienstorder No H.17 van 6 januari 1943: Ledige flesschen en bussen voor stempelinkt.

Teneinde het Centraal magazijn (cmgz) in de gelegenheid te stellen den magazijnvoorraad tijdig aan te vullen, wordt den hoofden van dienst *met nadruk* verzocht de flesschen en bussen, waarin de stempelinkt door het Centraal magazijn wordt verstrekt, na het ledig komen daarvan, *onmiddellijk* aan het Centraal magazijn terug te zenden.

Dienstorder No H.20bis van 13 januari 1943: Afgifte briefpostzendingen aan bagagebureaux.

De N.V. Nederlandsche Spoorwegen heeft zich genoodzaakt gezien de gelegenheid tot afgifte van stukken aan de bagagebureaux van haar stations en van de stations der door haar geëxploiteerde tramwegen (artikelen 283 der VP1 en 110 van den Postgids) onder de tegenwoordige omstandigheden op te heffen met ingang van 15 Januari a.s.

Dienstorder No 26 van 13 januari 1943: Herhaald gebruik van enveloppen.

1. Teneinde de enveloppen, waarin wekelijks de Dienstorders en Mededeelingen worden toegezonden, nogmaals te kunnen gebruiken, moeten deze omslagen –voor zoover zij zonder beschadiging kunnen worden geopend- worden bewaard en bijvoorbeeld één keer per 3 maanden aan de Centrale magazijndienst worden teruggezonden.
2. Vóór opzending aan het Centraal magazijn moeten de op de enveloppen voorkomende stempelafdrukken van het postkantoor 'sGravenhage door een streep ongeldig worden gemaakt.

Dienstorder No H.104 van 10 maart 1943: Stempeling couponboekjes ziekenfondspremie.

1. Nog steeds blijkt het voor te komen! dat bij den verkoop van couponboekjes voor ziekenfondspremie de boekjes op de daarvoor bestemde plaats niet worden voorzien van een afdruk van den dagtekeningstempel.
2. Het desbetreffend voorschrift (zie do.117/1942, lid 9) wordt daarom nogmaals met nadruk in herinnering gebracht.

Dienstorder No H.397 van 15 september 1943: Stempeling.

1. Het komt herhaaldelijk voor dat de op de poststukken geplaatste stempelafdrukken te zwaar zijn.

2. De directeuren c.q. toezichtambtenaren worden daarom uitgenoodigd hun aandacht aan deze aangelegenheid te schenken. Voor zooveel nodig wordt verwezen naar de artikelen 142 t/m 144 der VPTT I.

Dienstorder No H.507 van 8 december 1943: Briefkaarten met betaald antwoord.

1. Het komt voor, dat ten behoeve van verzamelaars doeleinden het antwoordgedeelte van een per post verzonden briefkaart met betaald antwoord, wordt teruggezonden, zonder dat de oorspronkelijke briefkaart daarvan verwijderd is. Voor zendingen van dezen aard is het port der brieven verschuldigd.
2. Bij niet of onvoldoende frankeering moeten dergelijke dubbele kaarten als ontoereikend gefrankeerde brieven worden behandeld. In geen geval mogen in den postdienst de twee helften van elkander worden gescheiden.
3. De directeuren/o-kantoorhouders gelieven de stationhouders voor zooveel nodig in te lichten.

Dienstorder No H.134 van 12 april 1944: Veldpoststukken. Verzending per luchtpost.

1. Verzending per luchtpost over een gedeelte van den afstand van veldpostbrieven bestemd voor of afkomstig van het Duitse Oostfront is voortaan slechts toegelaten, indien deze stukken van twee voor dat doel uitgegeven luchtpostzegels zijn voorzien. Voor de overige daarvoor in aanmerking komende stukken blijft, evenals tot dusver, slechts één luchtpostzegel vereischt.
2. Hier te lande ter post bezorgde brieven als onder 1 bedoeld, welke slechts van één luchtpostzegel zijn voorzien, moeten zonder dat deze zegel wordt afgestempeld, met de noodige toelichting aan den afzender worden teruggegeven. Is deze onbekend, dan worden de brieven niet per luchtpost verzonden.
3. Het bepaalde op blz 8 van het "Overzicht Crisismaatregelen" zal worden gewijzigd. Met een potlood aantekening worde in dit boekwerk naar deze do. verwezen.
4. De directeuren/o-kantoorhouders lichten de stationhouders en postagenten voor zoover nodig omtrent het vorenstaande in.

Dienstorder No H.166 van 24 mei 1944: Veldpoststukken. Verzending per luchtpost.

1. Ter bevestiging van het kaart-telegram van 12 Mei 1944, nr 6354 S, wordt medegedeeld, dat in afwijking van do. 134/1944, gevouwen veldpostbriefjes (zonder omslag) niet zwaarder dan 5 gram, die over een gedeelte van den afstand per luchtpost naar of van het Deutsche Oostfront moeten worden verzonden, voortaan slechts van één voor dat doel uitgegeven luchtpostzegel behoeven te zijn voorzien.
2. Verzending per luchtpost van gevouwen briefjes als vorenbedoeld boven 5 t/m 10 gram -evenals van andere veldpostbrieven bestemd voor of afkomstig van het Deutsche Oostfront- vindt alleen plaats, indien daarop twee luchtpostzegels zijn geplakt. Door het vouwen ontstane openingen, welke zoo groot zijn, dat gevaar voor inschuiving van andere stukken ontstaat, moeten door de afzenders met plakband of sluitetiketten worden gesloten.
3. Voor de overige daarvoor in aanmerking komende veldpoststukken voor of van het Deutsche Oostfront is slechts één luchtpostzegel vereischt.
4. Hier te lande ter post bezorgde stukken, als onder 2 bedoeld, welke slechts van één luchtpostzegel zijn voorzien, moeten, zonder dat deze zegel wordt afgestempeld met de noodige toelichting aan den afzender worden teruggegeven. Is deze onbekend, dan worden de brieven niet per luchtpost verzonden.
5. Het bepaalde op blz 8 van het "Overzicht Crisismaatregelen" zal worden gewijzigd. Met een potlood aantekening worde in dit boekwerk naar deze do. verwezen. Do. 134/1944 komt door het vorenstaande te vervallen.
6. De directeuren/o-kantoorhouders lichten de stationhouders en postagenten voor zooveel nodig omtrent het vorenstaande in.

Dienstorder No H.200 van 21 juni 1944: Pakketpost. Stempeling adreskaarten.

1. Hoewel bij do. ' 61/1944 werd verzocht voor duidelijke stempeling van de adreskaarten der te verzenden postpakketten zorg te dragen blijkt dat de leesbaarheid van de stempelafdrucken nog steeds veel te wenschen overlaat.
2. Mede in verband met de omstandigheid, dat het aantal gevallen, waarin de kaarten van de postpakketten losraken (vgl do. 181/1944), belangrijk toeneemt, is een duidelijke afdruk van den dagteekeningstempel meer dan ooit noodzakelijk.
3. Met aandrang wordt het betrokken personeel daarom nogmaals verzocht, op de bedoelde adreskaarten goed leesbare stempelafdrucken te plaatsen.
4. De directeuren gelieven de stationhouders en postagenten ter zake in te lichten en voorts op een stipte opvolging van deze order te doen toezien.

Dienstorder No. 24 (Tijdelijk Hoofdbestuur Eindhoven) van 15 november 1944: Brievenbussen.

1. Den Directeuren wordt verzocht aan het Tijd. Hoofdbestuur, afd. Posterijen, een opgave in te zenden van de eventueel in hun ressort aanwezige reserve-brievenbussen met vermelding van het model dezer bussen.
2. Van de door oorlogshandelingen vernielde of beschadigde brievenbussen wordt eveneens opgave ingewacht met vermelding of vervanging nodig is, resp. of herstelling ter plaatse kan geschieden.

Dienstorder No H.25 (Tijdelijk Hoofdbestuur Eindhoven) van 15 november 1944: Stempeling.

1. Het blijkt herhaaldelijk voor te komen, dat dienststukken op de kantoren van afzending niet worden voorzien van een afdruk van den dagteekeningstempel. Hieraan moet stipt de hand worden gehouden.
2. Het toezichthoudend personeel moet hieraan bij voortdoring zijn aandacht wijden.

Dienstorder No H.27 (Tijdelijk Hoofdbestuur Eindhoven) van 15 november 1944: Verzending stukken N.S.

In afwachting van een machtiging van het Militair Gezag wordt aan Stationschefs der Ned. Spoorwegen voorloopig toestemming verleend om hun correspondentie uitsluitend betreffende den dienst der Ned. Spoorwegen, met de dienstpост te verzenden. Deze stukken moeten worden gefrankeerd en bovendien in den linkerbovenhoek de aanduiding "Dienst der Ned. Spoorwegen" dragen. In de linker-benedenhoek moeten kwaliteit en naam van den afzender worden vermeld.

Dienstorder No H.84 (Tijdelijk Hoofdbestuur Eindhoven) van 20 december 1944: Jaarkarakters.

1. De aanmaak van de voor 1945 benodigde jaarkarakters gaat met groote moeilijkheden gepaard en is slechts mogelijk gebleken voor de stalen dagteekeningstempels. De toezending daarvan kan door de kantoren begin Januari a.s. worden tegemoet gezien.
2. Jaarkarakters voor postwissel machines, stempelmachines en voor gummistempels kunnen niet worden geleverd.
3. Zoolang de karakters voor de stalen dagteekeningstempels niet zijn ontvangen, moet de stempeling van de correspondentie geschieden **zonder** jaartal.

Bij de behandeling van alle geldzaken moet het jaartal met inkt of inktpotlood worden bijgeschreven. Dit moet eveneens geschieden, wanneer daarbij gebruik wordt gemaakt van gummi datums-tempels zonder jaarkarakter en voorts ook bij gebruik van postwisselmachines.

4. De agentschappen en stations moeten, voor zoover noodig, worden ingelicht.

Dienstorder No H.260bis van 21 november 1945: In- en uitvoer van postzegels.

1. Ingevolge het "Deviezenbesluit 1945" zijn de in- en uitvoer van postzegels anders dan krachtens een vergunning verboden.
2. Aanbieders van zendingen, waarvan *gegrond vermoeden* bestaat, dat zij postzegels bevatten, moeten op de onder 1 bedoelde bepaling worden gewezen onder mededeeling, dat vergunningen ter zake voorshands uitsluitend worden afgegeven door de N.V. Nederlandsche Bank te Amsterdam.
3. De directeuren/o-kantoorhouders gelieven de stationhouders en postagenten voor zooveel nodig in te lichten.

Dienstorder No H.315 van 12 december 1945: In- en uitvoer van effecten en postzegels.

1. Het is gewenscht gebleken ook ten aanzien van den invoer van effecten analoge maatregelen te nemen als reeds zijn getroffen ten opzichte van den uitvoer van effecten en den in- en uitvoer van postzegels.
2. In verband hiermede volgt hieronder een samenvatting van de bepalingen, bij den in- en den uitvoer van effecten en postzegels in acht te nemen.
3. Ingevolge het Deviezenbesluit 1945 zijn de invoer en de uitvoer o.a. van effecten en postzegels, anders dan krachtens vergunning, verboden.
4. Onder effecten worden in dit besluit verstaan inschrijvingen in schuld- en aandeelenregisters, obligatiën, aandeelen, certificaten van zoodanige waarden, schatkistbiljetten (pandbrieven, depotfrac-tiebewijzen, recepissen, winstbewijzen en soortgelijke waardepapieren, zoomede afzonderlijke mantels, coupons, dividendbewijzen en talons; onder postzegels moeten worden begrepen zowel ongestempelde als gestempelde frankeer- en portzegels.
5. Indien zendingen voor het buitenland worden aangeboden, waarvan wordt vermoed, dat deze effecten of postzegels bevatten, moeten de afzenders op het onder 3 bedoelde verbod worden gewezen, onder mededeeling, dat vergunningen terzake voorshands uitsluitend worden afgegeven door de N.V. Nederlandsche Bank te Amsterdam. Wordt desniettenstaande verzending verzocht en bestaat gegrond vermoeden, dat uitvoer van effecten of postzegels in strijd met de bepalingen van genoemd besluit wordt beoogd, dan moet door aanhechting van een schriftelijke mededeeling daaromtrent aan het desbetreffende stuk, de aandacht van het uitwisselingskantoor op deze omstandigheid worden gevestigd. Dit kt zal dan terzake het noodige verrichten.
6. Bij ontvangst van zendingen uit het buitenland, waarvan gegrond vermoeden bestaat, dat daarmee invoer van effecten of postzegels in strijd met de desbetreffende bepalingen van het Deviezenbesluit 1945 plaats vindt, behooren deze stukken, nadat daaraan een schriftelijke mededeeling omtrent het vermoeden is gehecht, aan het dichtstbijzijnde uitwisselingskantoor worden gezonden, ter behandeling als bedoeld aan het slot van punt 5. De uitwisselingskantoren zijn thans Amsterdam C.S., Rotterdam C.S., 's-Gravenhage, Eindhoven, Maastricht en Terneuzen. (Met ingang van 17 December a.s. vervalt Eindhoven als zoodanig en treedt Roosendaal op als uitwisselingskantoor).
7. Onder het verbod vallen uiteraard niet de postzegels, die voor de frankeering op poststukken zijn gehecht. Indien echter zendingen worden aangetroffen, waarop een hooger bedrag aan zegels werd geplakt dan noodzakelijk is voor de voldoening van porten en c.q. rechten, zulks met het ken-nelijk doel op die wijze postzegels in- c.q. uit te voeren, behooren deze stukken op de in punt 5 resp 6 bedoelde wijze te worden behandeld.
8. Door het vorenstaande vervallen de dos 260 en 277/1945.

9. De directeuren/o-kantoorhouders gelieven de stationhouders en postagenten voor zooveel noodig in te lichten.

Dienstorder No H.101 van 13 februari 1946: Verzuimde stempeling.

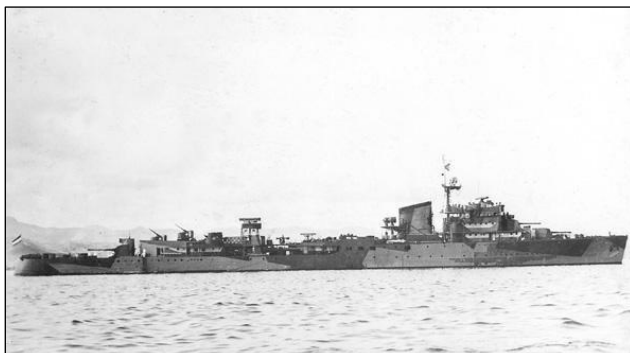
1. In den laatsten tijd worden op de kantoren van bestemming herhaaldelijk antwoordstukken ontvangen, waarop ten kantore van afzending werd verzuimd een afdruk van den dagteekeningstempel te plaatsen.
2. In zoodanige gevallen kan soms niet worden uitgemaakt of het *locale* dan wel het *interlocale* port is verschuldigd.
3. Eveneens wordt op de passe-kantoren en op die van bestemming veelvuldig geconstateerd, dat zich onder de correspondentie stukken bevinden, waarvan de zegels niet zijn afgestempeld.
4. Voorts is gebleken, dat in bepaalde gevallen stukken als in het vorig lid bedoeld worden uitgereikt, zonder de frankeerzegels op de voorgeschreven wijze onbruikbaar te maken.
5. Vermits een en ander een niet onaanzienlijke batendering tengevolge heeft, wordt den directeuren/o-kantoorhouders verzocht met nadruk onder de aandacht van het betrokken personeel te brengen, dat bij de stempeling van de ter verzending aangeboden stukken de noodige zorgvuldigheid moet worden betracht.
6. Voor zoover zulks niet reeds het geval mocht zijn, ware te overwegen in hoeverre er aanleiding bestaat in de sorteerkasten een vakje te bestemmen voor de "*ongestempelde stukken*", dan, wel op de sorteertafels een *bepaalde* plaats voor deze stukken aan te wijzen.

Dienstorder No 212 van 27 maart 1946: Gebruik van omslagen met de aanduiding "On his Majesty's service".

1. Gebleken is, dat door verschillende Nederlandsche instanties gebruik wordt gemaakt van omslagen met de aanduiding: "On his Majesty's service" voor het verzenden van correspondentie, zoowel in het binnenlandsch als in het buitenlandsch verkeer.
2. De aandacht wordt er op gevestigd, dat de vorengenoemde aanduiding uitsluitend mag worden gebezigd door nog hier te lande verblijvende **geallieerde** instanties voor het, verzenden van *militaire en civiele dienstcorrespondentie*.
3. De Nederlandsche dienstinstanties behooren hun binnenlandsche dienstcorrespondentie in den zin van het postbesluit D.S., te verzenden onder het hun toegewezen dienstnummer, terwijl de voor het buitenland bestemde dienststukken voor de landen, waarmede het postverkeer is opengesteld, volledig moeten worden gefrankeerd.
4. Alleen voor het verzenden van dienstcorrespondentie naar Duitschland en Japan, met welke landen het burgerlijke postverkeer nog niet is opengesteld, mag gebruik worden gemaakt van omslagen met de in punt 1 genoemde aanduiding. Een afdruk van het dienststempel, alsmede de kwaliteit van den afzender moeten op den omslag zijn aangebracht. Zoodra het postverkeer met de laatstgenoemde landen zal zijn opengesteld, moeten ook de van Nederlandsche instanties afkomstige dienststukken voor deze bestemmingen volledig worden gefrankeerd.
5. In voorkomende gevallen moeten in den postdienst aangetroffen stukken, afkomstig van Nederlandsche instanties, welke niet voldoen aan vorenstaande bepalingen, met de noodige toelichting aan de afzenders worden teruggezonden.

Dienstorder No H.226 van 3 april 1946: Brievenmalen voor Hr Ms Flottieljeleider "Tromp".

1. De gelegenheid wordt opengesteld gewone en aangeteekende brieven en briefkaarten te verzenden aan de opvarenden van Hr Ms Flottieljeleider "Tromp", die van 22-23 April Port Said en van 28-29 April a.s. Gibraltar zal aandoen.
2. Correspondentie voor de opvarenden van genoemd oorlogsschip moet uiterlijk op 18 resp 24 April a.s. om 1 uur te Amsterdam CS worden aangebracht om tijdig bestemming te kunnen bereiken.
3. Overigens wordt verwezen naar punt 3 van het kaart-telegram van 16 Maart 1946 nr 2992 S.
4. De stationhouders en postagenten behooren voor zooveel noodig ter zake te worden ingelicht.

Dienstorder No H.278 van 24 april 1946: Aanhechting R-strookjes op aangeteekende stukken.

1. Het komt den laatsten tijd herhaaldelijk voor, dat op de expeditie burelen aangeteekenden -in het bijzonder briefpakjes- worden ontvangen, waarvan de R-strookjes- tijdens het vervoer, dan wel bij het leegstorten van de zakken, zijn afgevallen.
2. Het kost veel tijd en het lukt niet steeds de bij de strookjes behorende stukken op te zoeken, terwijl het meermalen voorkomt, dat twee of meer strookjes, van éénzelfde kantoor afkomstig, worden aangetroffen, zoodat niet meer kan worden nagegaan bij welk stuk een bepaald strookje behoort. Een en ander heeft tot gevolg, dat dikwijls aangeteekenden zonder R-strookje moeten worden doorgezonden, hetgeen tot misvattingen aanleiding kan geven.
3. Teneinde het bedoelde euvel, dat in hoofdzaak het gevolg is van de minder goede kwaliteit van de voor de R-strookjes gebezigde gom, zooveel mogelijk te ondervangen., wordt het met de aanmerking belaste personeel verzocht voor een deugdelijke aanhechting van deze strookjes, vooral bij briefpakjes, zorg te dragen en daarbij zoo noodig gebruik te maken van de aan het loket aanwezige dextrine of andere kleefstof.

Dienstorder No H.319 van 8 mei 1946: Afstempeling frankeerzegels.

1. Ondanks het feit, dat daarop reeds meermalen de aandacht is gevestigd, laat de stempeling van de stukken nog steeds te wenschen over.
2. Zoo komen bij handstempeling te zware afdrukken, veroorzaakt door onnoodig forsche stempeling of door het te overvloedig smeren van de stempelkussens, nog veelvuldig voor.

3. Vooral indien het correspondentie betreft met zegels van philatelistische waarde geeft dit tot klachten aanleiding.
4. In verband hiermede worden de aanwijzingen, gegeven in de artikelen 195 en 197 A der VP I, nogmaals met nadruk in herinnering gebracht en worden de hoofden van dienst uitgenoodigd aan de stempeling der stukken hun bijzondere aandacht te schenken.
5. Voorts wordt nog eens uitdrukkelijk herinnerd aan het voorschrift vervat in art 301 der VP I, betreffende het gebruik van den stempel "**Posterijen**". Het blijkt nog voor te komen, dat op kantoren, waaraan een stempel als hier bedoeld is verstrekt, zeer ten ongerieve van de philatelisten, de op de stukken voorkomende frankeerzegels, waarvan de afstempeling op het kantoor van afzending werd verzuimd, ten onrechte met behulp van inktpotlood onbruikbaar worden gemaakt.

Dienstorder No H.357 van 22 mei 1946: Frankeerzegels van f 2,50, f 5 en f 10.

1. Van de frankeerzegels met de beeltenis van H.M. de Koningin "type Konijnenburg", zijn drie nieuwe waarden, nl f 2,50 (roodbruin), f 5 (groen) en f 10 (paars) aangemaakt in dezelfde uitvoering als de onlangs uitgegeven zegels van f 1.
2. Een eerste voorraad wordt door den controleur ambtshalve toegezonden. De directieuren/o-kantoorhouders behooren hiervan voor zooveel nodig aan de postinrichtingen in hun ressort een hoeveelheid naar behoefte te verstrekken. Aan bestellers ten plattelande en depôthouders vindt verstrekking niet plaats.
3. Met den verkoop kan terstond worden begonnen.
4. De zegels van f 2,50, f 5 en f 10 mogen niet ongestempeld in handen van het publiek worden gegeven. In verband hiermede wordt het volgende bepaald:
  - a. *Verantwoording van porten en rechten.* De zegels mogen worden gebezigd voor de kwijting van verschuldigde porten en rechten in de gevallen, dat verantwoording daarvan door middel van postzegels is voorgeschreven. Frankeering op verlangen van het publiek tot een hooger bedrag dan het verschuldigde, is voor zendingen naar het buitenland niet, doch voor binnenlandse zendingen wel toegelaten. Het opplakken van de zegels moet door de ambtenaren geschieden, die de zegels terstond daarna door middel van den dagteekeningstempel onbruikbaar moeten maken.
  - b. *Verkoop als bedoeld in art 18 van het 3de Supplement op den Postgids.* Verkoop aan het publiek mag geschieden in de gevallen dat afstempeling van zegels op grond van het bepaalde bij art 18 van het 3de Supplement op den Postgids is geoorloofd. Voor afstempeling, met inacht-

neming van de bepalingen van genoemd art, behoort terstond na den verkoop te worden zorg gedragen.

- c. *Verzamelaarsloketten*. Bedoelde zegels worden **niet** aan de loketten voor den verkoop aan verzamelaars verkrijgbaar gesteld en kunnen mitsdien ook **niet** door het publiek bij het postkantoor te 's-Gravenhage worden aangevraagd.

5. De ambtenaren aan wie de onderwerpelijke zegels voor doeleinden, als in punt 4 onder a en b omschreven, zijn verstrekt, behooren op de wijze, welke naar het inzicht van de directeuren het meest doelmatig moet worden geacht, aantekeningen te houden, waaruit blijkt, te wiens behoefte, tot welke aantallen (voor elke waarde afzonderlijk) en met welk doel de zegels telkenmale zijn gebezigd (punt 4, letter a) of aan wie en tot welke aantallen (voor elke waarde afzonderlijk) de verkoop plaats vond (punt 4, letter b). Deze aantekeningen moeten bij de zegelkassen worden bewaard.

Dienstorder No H.421bis van 19 juni 1946: Correspondentie voor oorlogsschepen.

1. Van 2 tot 4 Juli e.k. zal Hr Ms "Banckert" de haven van Alexandrië aandoen. De gelegenheid is opengesteld tot en met 26 Juni gewone en aangeteekende brieven en briefkaarten aan de opvarenden van genoemd oorlogsschip te verzenden. Deze stukken, zoomede die, welke na dezen datum ter post worden bezorgd, behooren aan Amsterdam CS na te worden gezonden.
2. De hier bedoelde correspondentie behoort o.a. te zijn voorzien van de aanduiding "a/b van Hr Ms Banckert". De stukken moeten volledig volgens het binnenlandsch tarief met Nederlandsche postzegels zijn gefrankeerd, tenzij deze afkomstig zijn van militairen en voldoen aan de bepalingen, geldende voor portvrije verzending, en voorts zijn voorzien van twee elkaar snijdende lijnen over het geheele adres, loopende van den eenen hoek naar den anderen.
3. De stationhouders en postagenten behooren voor zooveel noodig terzake te worden ingelicht.

Dienstorder No H.778 van 27 november 1946: Frankeermachines. Stempeling van stukken.

1. Het volgende wordt in herinnering gebracht:
  - a. op alle los in de **brievenbussen** geworpen, *door middel van een frankeermachine gefrankeerde stukken, moet zonder uitzondering een afdruk van den dagteekeningstempel worden geplaatst;*
  - b. hetzelfde geldt voor alle aldus gefrankeerde stukken, *aangeboden op een ander kantoor dan dat, waaronder de betrekkelijke machine behoort.*
2. Ter voorkoming van geldelijk nadeel voor het Staatsbedrijf, wordt op nauwgezette toepassing van het vorenstaande aangedrongen. Aan de directeuren/o-kantoorhouders wordt verzocht deze dienstorder door het betrokken personeel voor gezien te laten teekenen.

Dienstorder No H.847 van 23 december 1946: Giro. Afstempeling stortingsformulieren.

1. Gebleken is dat bij het aannemen van stortingen op postrekeningen de stortingsformulieren herhaaldelijk met onvoldoende zorg worden gestempeld. Vooral de stempelafdrukken op de frankeerzegels zijn in vele gevallen onleesbaar.
2. Hierdoor worden bij de behandeling van klachten, bij het verstrekken van inlichtingen enz meermalen ernstige moeilijkheden ondervonden.
3. In verband hiermede wordt met nadruk verzocht voor duidelijke stempeling van de stortingsformulieren zorg te dragen. De directeuren en/of toezichtambtenaren gelieven bijzondere aandacht aan deze aangelegenheid te wijden.
4. De stationhouders en postagenten behooren ter zake te worden ingelicht.

Dienstorder No H.58 van 29 januari 1947: Verzuimde stempeling.

1. Hoewel bij do. 101/1946 reeds de aandacht op deze aangelegenheid werd gevestigd, blijkt het nog steeds veelvuldig voor te komen, dat op de kantoren van bestemming antwoordstukken worden ontvangen, waarop door het kantoor van afzending verzuimd werd een afdruk van den dagteekening-stempel te plaatsen.
2. In vele gevallen kan daardoor niet worden vastgesteld welk port (locaal of interlocaal) van den geadresseerde moet worden ingevorderd.

3. Den drn/okths wordt daarom verzocht nogmaals bij het betrokken personeel op een meer zorgvuldige behandeling van bedoelde stukken aan te dringen.

Dienstorder No H.61 van 29 januari 1947: Frankeerzegels met opdruk "Cour Internationale de Justice".

1. Voor de frankeering van de correspondentie, uitgaande van het Internationale Gerechtshof te 's-Gravenhage, worden frankeerzegels uitgegeven in de waarden van 7½, 10, 12½; 20 en 25 cent. (type Konijnenburg), welke zijn voorzien van een opdruk in goud "Cour Internationale de Justice".
2. Deze zegels zullen met ingang van 10 Februari a.s. ook - doch uitsluitend gestempeld - voor het publiek verkrijgbaar zijn aan het verzamelaarsloket te postkantoor te Gv. De zegels worden per serie verkocht. De prijs gedraagt 75 cent. De onbruikbaarmaking zal door middel van den gewonen dagtekeningstempel op zorgvuldige wijze plaats vinden.
3. Verzamelaars, die buiten 's-Gravenhage wonen, Kunnen de zegels bestellen onder gelijktijdige overmaking van het verschuldigde bedrag op de postrekening 211 ten name van pdr Gv. De toezending van de bestelde zegels geschiedt per aangeteekenden dienstbrief rechtstreeks aan den aanvrager.

Dienstorder No H.158 van 19 maart 1947: Postbladen voor briefwisseling met militairen in Ned-Indië.

1. Een dezer dagen zullen door den Clrptt aan de kantoren worden gezonden twee soorten postbladen, bestemd voor briefwisseling per luchtpost met Nederlandsche en Nederlandsch-Indische militairen, verblijvende in Nederlandsch-Indië nl:
gemerkt **L**, voor genoemde militairen, behorende tot de Land- en Luchtmacht;
gemerkt **M**, voor hen, dienende bij de Marine.
2. De postbladen zijn voorzien van een zegelafdruk van 10 cent; de prijs bedraagt 11 cent.
3. Een eerste voorraad moet worden toegezonden aan de postinrichtingen in het ressort.
4. Met den verkoop aan het publiek moet tot nader bericht worden gewacht.
5. De shds en pagh behooren terzake te worden ingelicht.

Dienstorder No H.331bis van 11 juni 1947: Frankeerzegels van f 2,50, f 5,- en f 10.

1. In afwijking van het bepaalde in lid 1 van punt 3 van do. 1/1947 (blzn 10/11) (zie do. H.357/1946) wordt medegedeeld, dat met ingang van 1 Juli a.s. aan postzegelverzamelaars op de volgende voorwaarden één **ongestempeld** exemplaar van, elk der frankeerzegels van f 2,50, f 5,- en f 10,- kan worden verkocht.
2. De verstrekking zal plaats vinden aan verzamelaars, die lid zijn van een vereniging van postzegelverzamelaars, aangesloten bij de Ned. Bond van Verenigingen van postzegelverzamelaars en tegen, inlevering van een ingevuld formulier, dat door de Secretaris van laatstgenoemde Bond en door het lid, waarvoor de zegels bestemd zijn, moet zijn ondertekend. De ingeleverde formulieren moeten worden voorzien van een afdruk van de dagtekeningstempel en dagelijks worden ingeschreven op de in lid 2 van punt 3 van do. 1/1947 bedoelde loketlijst, bij welke lijst de formulieren voor controle bewaard moeten blijven.
3. Met intrekking van het bepaalde in het kaart-tgm van 28 Mei 1946, nr 6255 S wordt voorts bepaald, dat van 1 Juli a.s. af **ongestempelde** frankeerzegels van bedoelde waarden ook mogen worden verkocht aan degenen, die in het bezit zijn van een vergunning tot uitvoer, afgegeven door de Ned. Bank N.V. Deviezenkantoor te Amsterdam tot de aantallen in deze uitvoervergunning genoemd. De op deze uitvoervergunningen geleverde zegels van f 2,50, f 5,- en f 10,- moeten terstond na verkoop door de koper in tegenwoordigheid van de postambtenaar worden opgenomen een of meer brieven, bestemd voor het/de in de uitvoervergunning genoemd(e) adres(sen).
De betreffende brieven moeten, na controle door de postambtenaar, worden gesloten en aan laatstgenoemde ter verdere behandeling ter hand worden gesteld. Het unicaat en het duplicaat van de uitvoervergunning moeten worden voorzien van, een afdruk, van de dagtekeningstempel. Het unicaat wordt aan, de betrokkene teruggegeven; het duplicaat moet, in afwijking van heit bepaalde in do. 1/1947, punt 53, lid 7, niet in de zending worden gesloten, doch door de postambtenaar worden ingeschreven op de loketlijst (zie het slot van punt 2) en bij deze lijst voor controle worden bewaard.
4. *Met uitzondering van de gevallen, bedoeld onder 2 en 3 hier voren mogen ook voortaan geen ongestempelde frankeerzegels van genoemde waarden aan het publiek worden verkocht* en blijft het bepaalde in punt 3 van do. 1/1947 (blzn 10 en 11) onverminderd van kracht.

Dienstorder No H.511 van 10 september 1947: Stempeling frankeerzegels.

1. Niettegenstaande hierop reeds meermalen werd gewezen blijkt uit ter zake ontvangen klachten, dat de stempeling van de correspondentie nog zeer veel te wensen overlaat.

2. Een duidelijke, nette stempeling, zonder dat onnodig zware afdrukken worden aangebracht, is van veel belang zowel bij het onderzoek van evt. klachten omtrent de behandeling der stukken als met met oog op de belangen der philatelisten.
3. In verband hiermede wordt bij het betrokken personeel nogmaals met klem aangedrongen, aan de stempeling de nodige aandacht te besteden, vooral indien het betreft stukken, voorzien van zegels met philatelistische waarde.
4. Ten slotte is het nodig gebleken, nog eens te herinneren aan het gebruik van de stempel "**Poste-rijen**". Op kantoren waaraan deze stempel is verstrekt, worden zegels, gehecht op stukken waarvan de stempeling ten kantore van afzending is verzuimd, nog meermalen ten onrechte met anilinetint onbruikbaar gemaakt. Ook dit geeft aanleiding tot klachten van postzegelverzamelaars.
5. De drn en toezicht-ambten worden verzocht aan het vorenstaande nodige aandacht te schenken.

Dienstorder No H.525 van 17 september 1947: Onbruikbaarmaking frankeerzegels voor de verzending.

1. Bij de behandeling van correspondentie in de posttreinen zijn de laatste tijd vele stukken aangetroffen, waarvan de frankeerzegels niet waren afgestempeld.
2. Er dient op te worden gelet, dat alle daarvoor in aanmerking komende stukken vóór de verzending van een afdruk van de dagtekeningstempel worden voorzien en dat daarbij tevens de frankeerzegels onbruikbaar worden gemaakt.

Dienstorder No H.559 van 1 oktober 1947: "Station restante" stukken.

1. De aandacht wordt er op gevestigd, dat de Ned Spoorwegen zich niet kunnen belasten met de aflevering van poststukken voorzien van de aanduiding "station restante".
2. Terzake wordt verwezen naar art 137a van de Postgids.
3. Ter postbezorgde zendingen als vorenbedoeld dienen met de nodige toelichting aan de afzender te worden teruggezonden, dan wel, bij onbekendheid van de afzender, aan het Hoofdbestuur bureel 4D (onbestelbare stukken) te worden gezonden.
4. De shds en pagn behoren v z n te worden ingelicht.

Dienstorder No H.562 van 1 oktober 1947: Afstempeling schutbladen ziekenfonds couponboekjes.

1. Blijkens ontvangen klachten van de zijde der bedrijfsverenigingen komt het nog herhaaldelijk voor, dat verzuimd wordt bij de verkoop van ziekenfondscouponboekjes een afdruk van de dagtekeningstempel op het schutblad dezer boekjes te plaatsen.
2. De aandacht wordt er op gevestigd, dat dergelijke ongestempelde schutbladen door de bedrijfsverenigingen aan de betrokken werkgevers moeten worden teruggezonden, hetgeen extra last en kosten meebrengt.
3. Het betrokken personeel wordt daarom nogmaals met nadruk verzocht er op te letten, dat geen boekjes met ongestempelde schutbladen worden verkocht.
4. Voor zover nodig wordt opgemerkt, dat de boekjes, welke aan stationhouders en postagenten worden verstrekt, vóór de toezending aan deze postinrichtingen te bestemder plaatse van een afdruk van de dagtekeningstempel van het hoofdkantoor behoren te worden voorzien (artikelen 1317A en 1393 VP2).

Dienstorder No H.629bis van 29 oktober 1947: Stempeling.

1. Ten vervolge op do. H 511/1947, waarin gewezen werd op het belang van een zorgvuldige stempeling van de correspondentie, wordt er voor zover nodig de aandacht op gevestigd, dat voor het verkrijgen van duidelijke en nette stempelafdrukken, als eerste eis geldt, dat ook het stempelmateriaal zich in goede staat bevindt. Daar het materieel in het algemeen nog niet van zo goede kwaliteit is als voorheen, moet aan het onderhoud bijzondere zorg worden besteed.
2. In dit verband wordt medegedeeld, dat het bepaalde in art 142 der VPTT 1 zodanig dient te worden opgevat, dat de stempels dagelijks, zo nodig meermalen per dag, op de in dit art aangegeven wijze behoren te worden gereinigd.
3. Vuil geworden stempelkussens kunnen zoveel mogelijk worden gereinigd door afwrijving met oud papier. De stempelinkt behoort -ter voorkoming van te zware stempelafdrukken- bij kleine hoeveelheden op het kussen te worden uitgestreken.
4. Beschadigde of versleten stempelkussens en die, welke de inkt niet opnemen, behoren door nieuwe te worden vervangen. Voor rubber stempelplaten, welke hard zijn geworden, moeten nieuwe platen worden aangevraagd, terwijl de hard geworden platen, aan het cmgz dienen te worden toegezonden.
5. Bij niet gebruik behoren de stempelkussens voor zoveel mogelijk te worden afgedekt.

Aangezien voor de, vervaardiging van de benodigde deksels thans geen materiaal voorhanden is, wordt de wijze van afdekking aan het inzicht van de directeuren en toezichtambtenaren overgelaten.

Dienstorder No H.138 van 25 februari 1948: Afstempeling van stukken op verzoek.

1. Blijkens ontvangen inlichtingen komt het voor, dat in strijd met de desbetreffende bepalingen, wordt voldaan aan verzoeken van het publiek om afstempeling van frankeerzegels, gehecht op stukken, welke niet voor verzending waren bestemd en welke stukken na afstempeling der zegels aan de aanbieders werden teruggegeven.
2. In verband met de mogelijkheid, dat van dergelijke stukken misbruik wordt gemaakt, wordt met nadruk in herinnering gebracht, dat postzegels, welke op verzoek van het publiek worden afgestempeld, in het algemeen niet mogen zijn opgeplakt; zij mogen wel op een strookje zijn gehecht. Afstempeling voor verzamelaarsdoeleinden van op poststukken gehechte zegels mag slechts geschieden, indien de stukken bestemd zijn om te worden verzonden (vgl art 18, 2e lid, van de Postgids). Teruggaaf van de stukken aan de aanbieder, na de afstempeling, is niet geoorloofd.

Dienstorder No H.702 van 29 september 1948: Aanvragen Jaarkarakters.

De voor het jaar 1949 benodigde jaarkarakters (metalen 1949, rubber 49 en rubber 1949) behoren *uitsluitend per model 109* bij de Cmgzd te worden aangevraagd.

Dienstorder No H.730 van 13 oktober 1948: Stempeling van stukken.

1. Het blijkt voor te komen, dat door het publiek wordt verzocht ter verzending aangeboden of toegezonden stukken van een afdruk van de dagtekeningstempel te voorzien, waarin een andere datum en/of uuraanduiding is vermeld dan die, welke in verband met het tijdstip van aanbieding of de ontvangst van de stukken, daarop moet worden gesteld.
2. De aandacht wordt er op gevestigd, dat de stempelafdruk het tijdstip van terpostbezorging moet aangeven, zodat aan dergelijke verzoeken in geen geval mag worden voldaan.

Dienstorder No H.821 van 24 november 1948: Beporting correspondentie.

1. Ongefrankeerde of ontoereikend gefrankeerde stukken, verzonden in rechtstreekse luchtpostbrievenmalen, afkomstig van de postagenten aan boord van schepen worden door het Expeditiebureau Amsterdam CS, waaraan deze brievenmalen zijn gericht, voorzien van de letter **T** gevolgd door het te heffen port in Nederlandse munt.
2. Bij de uitreiking van deze stukken, welke zijn te herkennen aan de afdruk van de stempel "Post-agent Amsterdam/Rotterdam-Batavia" c.q. "Batavia-Amsterdam/Rotterdam" dan we aan een afdruk van de scheepsstempel, dient derhalve het daarop aangeduide bedrag van de geadresseerde te worden ingevorderd.

Dienstorder No H.4 van 5 januari 1949: Afstempeling antwoordcoupons.

1. Gebleken is dat misverstand bestaat over de afstempeling van antwoordcoupons, welke door het publiek op de hulpkantoren worden gevraagd.
2. In verband hiermede wordt medegedeeld, dat de antwoordcoupons, welke worden aangevraagd door hulpkantoren, die deze coupons niet ten verkoop in voorraad hebben (art 64, 1e lid der VPH), door de hoofdkantoren vóór de toezending aan deze hulpkantoren van een afdruk van de dagtekeningstempel moeten zijn voorzien. Daarentegen moeten de antwoordcoupons, die door de hoofdkantoren ten verkoop in voorraad worden verstrekt aan die hulpkantoren, welke daarvoor door de Inspecteuren zijn aangewezen, niet door de hoofdkantoren, doch door de hulpkantoren bij de verkoop aan het publiek ter bestemde plaatse van een afdruk van de dagtekeningstempel worden voorzien.

Dienstorder No H.142 van 9 maart 1949: Borstels voor het schoonhouden van stempels.

1. In het cmgz zijn onder nr 04-8501 voorradig borstels; welke bij uitstek geschikt zijn voor het schoonhouden van stempels.
2. In verband met het grote belang van een zorgvuldige en nette stempeling van de correspondentie is besloten voor elke postinrichting één exemplaar van deze borstels beschikbaar te stellen. Voor de hoofd-kkt van de 3e t/m 7e klasse kunnen echter 2 borstels beschikbaar worden gesteld, voor de hoofd-kkt van de 1e en 2e klasse 4 stuks en voor de ongeclassificeerde hoofd-kkt 20 stuks.
3. Voortaan dienen voor het schoonmaken van stempels uitsluitend deze borstels te worden gebezigd.
4. De directeuren behoren het voor hun kantoor en ressort thans beschikbaar gestelde aantal borstels op de in lid 3 van art 174 der VPTT 1 aangegeven wijze aan te vragen. In de aanvraag dient naar deze do. te worden verwezen en het onder 1 vermelde nr van de borstels te worden opgegeven.

Dienstorder No H.202 van 30 maart 1949: Giro. Afstempeling bijzondere bewijzen van storting.

1. Door agenten van een dagblad worden bij het aanbieden van stortingen ten gunste van de postrekening van dit dagblad naast de gewone stortingsformulieren bijzondere bewijzen van storting overgelegd, teneinde deze door de loketambtenaren te laten voorzien van een afdruk van de dagtekeningstempel.
2. Deze handelwijze is onjuist, de loketambtenaren dienen zich derhalve van bedoelde stempeling te onthouden.

Dienstorder No H.257bis van 26 april 1949: Grenswijzigingen.

Door de op 23 dezer plaats gevonden hebbende grenscorrecties zijn onder meer de volgende plaatsen bij het Nederlandse gebied gevoegd:

Susterseel, Wehr, Tuddern, Hangen (Lb) en *Havert*, welke gelegen zijn in de nabijheid van Sittard;

Wyler, in de nabijheid van Groesbeek;

Elsen, in de nabijheid van Lobith en *Süderwick* in de nabijheid van Dinxperlo.

Het met de expeditie belaste personeel wordt verzocht de correspondentie bestemd voor de plaatsen in de nabijheid van Sittard voorlopig aan dit kantoor te zenden en die voor de overige plaatsen aan het expeditiebureau Arnhem Station.

Dienstorder No H.361 van 8 juni 1949: Stempeling frankeerzegels.

1. Door een toevallige omstandigheid is aan het licht gekomen, dat de stempeling van de op de te verzenden stukken gehechte frankeerzegels nog steeds te wensen overlaat.
2. In verband hiermede wordt nogmaals met nadruk de aandacht van het betrokken personeel gevestigd op de noodzaak, aan het stempelen van bedoelde frankeerzegels de meest mogelijke zorg te besteden.
3. Door het personeel, belast met de voorsortering, expeditie of bestelling van correspondentie, behoort mede te worden nagegaan; of de op stukken gehechte frankeerzegels behoorlijk zijn gestempeld. De door hen opgemerkte, niet of niet voldoende gestempelde frankeerzegels, moeten alsnog met de dagtekeningstempel, c.q. met de stempel Posterijen, dan wel door middel van twee schuine elkaar snijdende strepen in inkt of inktpotlood onbruikbaar worden gemaakt (art. 343 der VP 1 en art. 196A VPH).
4. Het met leiding en toezicht belaste personeel wordt verzocht aan deze aangelegenheid mede aandacht te schenken.
5. De stationhouders en de ten plattelande dienstdoende bestellers behoren voor zoveel nodig te worden ingelicht.

Dienstorder No H.437 van 13 juli 1949: Frankeermachines. Stempelen van stukken.

1. In bepaalde gevallen behoren door middel van een frankeermachine gefrankeerde stukken over de waardeafdruk van een afdruk van de dagtekeningstempel te worden voorzien.
Aangezien het ongeldig maken van de waardeafdruk herhaaldelijk wordt verzuimd, worden hierna de gevallen in herinnering gebracht, waarin de bedoelde stempeling behoort te geschieden:
  - a. voor alle stukken, enz. waarop in de stempelafdruk van de frankeermachine de datumstempel ontbreekt (art. 76, lid 3 van de Postgids);
  - b. voor alle stukken, enz. waarop de stempelafdruk is aangebracht op een opgeplakte strook, tenzij op die strook mede een afdruk van de datumstempel der machine is aangebracht en de strook bovendien is gebruikt als adresstrook (art. 76, lid 2, van de Postgids);
  - c. voor de omslagen, kaartformulieren, stortingsbiljetten en postwisselformulieren, welke door de gebruiker te voren als bijlage waren verzonden voor terugzending of overmaking van gelden aan hemzelf, (art. 76, lid 3 van de Postgids);
  - d. voor alle stukken ter postbezorgd op een ander kantoor dan waaronder de desbetreffende machine ressorteert (art. 76, lid 3 van de Postgids).
2. Afgezien van het vorenstaande moeten voortaan alle los in de brievenbus geworpen door middel van een frankeermachine gefrankeerde stukken ten kantore van terpostbezorging van een afdruk van de dagtekeningstempel worden voorzien.
3. De afdruk van de dagtekeningstempel moet zodanig worden aangebracht, dat de waarde aanduiding in de stempelafdruk leesbaar blijft (art. 76, lid 2 van de Postgids).
4. Bij ontvangst ten kantore van bestemming van stukken, bedoeld onder 1, sub a t/m c, alsmede van die, bedoeld onder d, wanneer vaststaat, dat zij zijn ter postbezorgd op een ander kantoor dan waaronder de desbetreffende frankeermachine ressorteert, moet daarop, bij het ontbreken van een afdruk van de dagtekeningstempel van het kantoor van afzending, voortaan het bepaalde in art. 343 van de V P 1 toepassing vinden. De afdruk van de stempel "Posterijen" moet zodanig worden aangebracht, dat de waardeafdruk leesbaar blijft. Op de kantoren, waaraan geen stempel "Poste-

rijen" is verstrekt, moet de waardeafdruk van twee schuine elkaar snijdende strepen in inkt of inkt-potlood worden voorzien.

5. Op nauwgezette toepassing van het vorenstaande wordt aangedrongen.

Dienstorder No H.445 van 13 juli 1949: Grenscorrecties.

1. Ten vervolge op do. 257bis/1949, wordt ter kennis gebracht, dat in de gebieden, welke in verband met de recente grenscorrecties op 23 April j.l. aan het Nederlandse grondgebied zijn toegevoegd, de volgende P(T)(T)-inrichtingen en de tot de bestelkring daarvan behorende buurtschappen zijn gelegen:
hulp-PTT-kantoor Wehr, met de buurtschappen Susterseel en Rillensberg;
hulp-PT-kantoor Höngen, met de buurtschappen Groot- en Klein Wehrhagen en Heilder;
hulp-PT-kantoor Havert, met de buurtschappen Schalbruch, Isenbruch, Lind, Stein bij Havert en Millen;
hulp P en T-kantoor met celgesprekken dienst Elten, met de buurtschappen Heidkant, Hoog-Elten, Hallberg, Feldhuisen;
PTT-station Susterseel (geen eigen bestelling), in verbinding met het hulpkantoor te Wehr;
PTT-station Tüddern;
TT-station Millen.
2. De kantoren/poststations Tüddern, Wehr, Höngen en Havert ressorteren voor de postdienst onder het hoofdkantoor te Sittard; deze kantoren/stations alsmede Susterseel en Millen behoren voor de telegraafdienst onder het post- en telegraafkantoor Maastricht; en voor de telefoondienst onder het telefoonkantoor Maastricht.
Het kantoor te Elten ressorteert voor de postdienst onder het hoofdkantoor Lobith-Tolkamer, voor de telegraafdienst onder het post- en telegraafkantoor te Arnhem en voor de telefoondienst onder het telefoonkantoor Arnhem.
3. Voorts wordt medegedeeld, dat de buurtschap Wyler behoort tot de bestelkring van het hulppost-telegraaf- en telefoonkantoor Groesbeek en de buurtschap Süderwick tot die van het hulppost- en telegraafkantoor te Dinxperlo.

Dienstorder No H.467 van 27 juli 1949: Stempeling van stukken, welke worden na- of teruggezonden, als onbestelbaar opgezonden aan het Hoofdbestuur, verkeerd zijn verzonden, enz.

1. Het is gebleken, dat bovenbedoelde stukken herhaaldelijk niet op de juiste wijze worden gestempeld.
2. Deze stukken behoren aan de achterzijde te worden voorzien van een afdruk van de dagtekenings-tempel.
Bij verkeerd verzonden stukken geschiedt dit ten kantore, waar de fout wordt opgemerkt.
3. In herinnering wordt gebracht, dat ook alle aangetekende, expresse- en poste-restante stukken bij aankomst op de boven aangegeven wijze behoren te worden gestempeld (VP 1 artikelen 158, 340 en 405).
4. Bij in *kaartvorm* verzonden stukken wordt de stempelafdruk in alle bovenstaande gevallen aangebracht op de *adreszijde*. Komen op het linkergedeelte hiervan mededelingen voor, dan behoort de afdruk zoveel mogelijk te worden geplaatst op het rechtergedeelte van die zijde.

Dienstorder No H.582 van 21 september 1949: Frankeermachines. Stempelen van stukken.

Ten vervolge op do. 437/1949 wordt medegedeeld, dat ook de door middel van een frankeermachine gefrankeerde gewone en aangetekende stukken, postwissels en adreskaarten van postpakketten, indien van deze stukken en postpakketten expresse-bestelling wordt verlangd, voortaan ten kantore van terpostbezorging van een afdruk van de dagtekeningstempel over de waardeafdruk van de frankeermachines moeten worden voorzien.

Dienstorder No H.607 van 28 september 1949: Aanvragen jaarkarakters.

De voor het jaar 1950 benodigde jaarkarakters (metalen 1950, rubber 50 en rubber 1950) behoren *uitsluitend per model 109* bij de Cmgzd te worden aangevraagd.

Dienstorder No H.608 van 28 september 1949: Schrijfwijze plaatsnamen.

1. In aansluiting op do. 445/1949 wordt medegedeeld, dat -blijkens van het Ministerie van Binnenlandse Zaken ontvangen inlichtingen- de schrijfwijze van de plaats Susterseel moet zijn Susterseel.
2. In verband hiermede zal laatstgenoemde schrijfwijze ook in de 'PTT-dienst worden gebezigd.

Dienstorder No H.630 van 12 oktober 1949: Ongeoorloofd gebruik van formulieren tot mededeling van adreswijziging.

1. Zoals reeds bij do. 777/1946 ter kennis werd gebracht blijkt het voor te komen, dat formulieren tot mededeling van adreswijziging door het publiek voor een ander doel worden gebezigd, dan waarvoor ze worden verkrijgbaar gesteld.

2. Door het vermelden van gefingeerde straatnamen en huis-, postrekening- of postbusnummers werden bedoelde formulieren gebezigd voor het overbrengen van een schaakzet.
3. De aandacht wordt er daarom nogmaals op gevestigd, dat het hier gesignaleerde gebruik van deze formulieren niet is goorloofd. Bij de controle van de poststukken dienen de ambtenaren in het bijzonder op vorenbedoelde kaartformulieren te letten.
4. Indien exemplaren worden aangetroffen, welke klaarblijkelijk voor bedoelde schaakcorrespondentie worden gebruikt, moeten deze met port worden belast.

Dienstorder No H.713 van 16 november 1949: Luchtpostdienst. *Invoering luchtbrieven.*

1. Met ingang van 1 December as zal de gelegenheid worden opengesteld tot verzending van door de postdienst uitgegeven luchtpostbladen (zogenoemde LUCHTBRIEVEN) tegen een speciaal tarief van 30 ct (port en luchtrecht tezamen) naar alle bestemmingen.
2. Van deze luchtbrieven zal met voordeel gebruik kunnen worden gemaakt voor de verzending van luchtpostcorrespondentie naar die bestemmingen, waarvoor een luchtrecht van meer dan 10 ct per 5 gram geldt.
3. Zoals op het formulier is aangegeven is het verboden in luchtbrieven iets in te sluiten; is zulks toch geschied dan behoren zij per boot c.q. trein te worden verzonden, tenzij de frankering voldoende is voor de verzending per vliegtuig met toepassing van het gewone tarief.
4. De luchtbrieven kunnen worden aangetekend en -naar de landen waarheen zulks is toegelaten- per expresse worden verzonden. In deze gevallen behoren de luchtbrieven uiteraard te worden bijgefrankeerd.
5. De verkoopprijs van de luchtbrieven is vastgesteld op 30 ct. Door de controleur te Haarlem zal dezer dagen ambtshalve een eerste voorraad aan de kantoren worden toegezonden. Zij moeten in het register P 100 A worden geboekt onder de rubriek Postwaarden in een blanco kolom.
6. Met de verkoop mag niet vóór 30 November worden begonnen. De directeuren gelieven er voor te zorgen, dat de luchtbrieven uiterlijk op die datum op de tot hun ressort behorende postinrichtingen voorhanden zijn.

Dienstorder No H.271 van 12 april 1950: Frankering correspondentie afkomstig uit Nieuw-Guinea.

1. In verband met gerezen moeilijkheden bij de distributie van Nieuw-Guinea-postzegels, zijn de Indonesische postwaarden tot 1 April j.l. geldig gebleven voor de frankering van stukken, welke uit Nieuw-Guinea zijn verzonden.
2. Met ingang van genoemde datum behoren vorenbedoelde stukken evenwel met Nieuw-Guinea-zegels te worden gefrankeerd. Stukken, welke volgens de dagtekeningstempel op 1 April of daarna zijn verzonden en nog voorzien zijn van Indonesische frankeerzegels, behoren derhalve onder heffing van port aan de geadresseerden te worden uitgereikt.

Dienstorder No H.396 van 31 mei 1950: Verzending. *Correspondentie voor Suederwick Duitsland.*

1. De aandacht van het met de expeditie belaste personeel wordt er op gevestigd dat bij de vorig jaar plaats gehad hebbende grenscorrecties niet het gehele dorp Suederwick doch slechts een gedeelte van deze plaats bij het Nederlandse gebied (Dinxperlo) is gevoegd.
2. De stukken bestemd voor Suederwick (Duitsland) al dan niet met de toevoeging "Westfalen", "Kreis Borken" of "bei Bocholt" en gefrankeerd volgens het internationale tarief dienen derhalve niet aan Dinxperlo doch naar Duitsland te worden gezonden.

Dienstorder No H.399 van 31 mei 1950: Stempeling frankeerzegels.

1. Ofschoon er reeds in do. 361/1949 de aandacht op werd gevestigd, dat aan de afstempeling van de op de te verzenden stukken gehechte frankeerzegels de meest mogelijke zorg dient te worden besteed, laat zulks nog steeds te wensen over. Gebleken is nl, dat door het publiek nog veel correspondentie wordt ontvangen, waarvan de frankeerzegels niet zijn afgestempeld.
2. In verband hiermede wordt deze aangelegenheid opnieuw met nadruk in herinnering gebracht.
3. Het met leiding en toezicht belaste personeel wordt verzocht aan de afstempeling van de te verzenden correspondentie bijzondere zorg te besteden.
4. De stationhouders en de ten plattelande dienstdoende bestellers behoren voor zoveel nodig te worden ingelicht.

Dienstorder No H.508 van 12 juli 1950: Stempelrapporten.

1. Voor zover zulks op de kantoren nog niet plaatsvindt, behoort voortaan door middel van een stempeelrapport controle te worden uitgeoefend op de juistheid van de afdrukken van de in gebruik zijnde dagtekeningstempels, en van de daarvoor in aanmerking komende rubber datumstempel(s).
2. De controleafdrukken van de dagtekeningstempels zonder uur aanduiding en die van de daarvoor in aanmerking komende rubber datumstempel(s) dienen op het rapport te worden gesteld bij de

aanvang van de dagdienst; die van de dagtekeningstempels met uur aanduiding telkenmale onmiddellijk nadat de stempel is verzet.

3. Het verzetten van de datum- en uur aanduiding behoort c.q. plaats te vinden bij het in gebruik nemen van de stempel; het verzetten van de uur aanduiding voorts bij de aanvang van elk uur, gedurende de tijd, dat de stempel in gebruik is.
4. Voor de onder 1 bedoelde rapporten dient door de hoofd- en bijkantoren zoveel mogelijk van het formulier P 15 gebruik te worden gemaakt.
5. Ten gebruike op de hulpkantoren, poststations en postagentschappen is een stempelrapport in boekvorm, model P 15A, aangemaakt. Voor elk hulpkantoor poststation en postagentschap behoren 2 boekjes P 15A een voor de even en een voor de oneven maanden te worden gebezigd, welke maandelijks moeten worden omgewisseld.
6. Na de verwisseling der modellen P 15A vindt ten hoofdkantore steekproefsgewijze controle plaats op de juiste datum- en uur aanduiding en op de netheid van de afdrukken.
7. De boekjes P 15A kunnen op de gebruikelijke wijze bij het centraal magazijn worden aangevraagd. Verzocht wordt hulpkantoren, poststations en postagentschappen van de benodigde boekjes te voorzien.

Dienstorder No H.617 van 23 augustus 1950: Afstempeling grote hoeveelheden drukwerken.

1. Het blijkt voor te komen, dat grote hoeveelheden drukwerken (prentbriefkaarten) door de kantoren van terpostbezorging ter verwerking worden toegezonden. aan een groot expeditiebureel zonder dat de stukken van een afdruk van de dagtekeningstempel zijn voorzien.
2. De aandacht wordt er voor zoveel nodig op gevestigd, dat de stempeling steeds en uitsluitend moet plaats vinden op het kantoor van terpostbezorging.

Dienstorder No H.814 van 8 november 1950: Regelschroeven voor hamer- en handdagtekeningstempels.

1. De voorraad regelschroeven voor hamer- en handdagtekeningstempels is uitgeput. Aan alle telefoon districtsdirecteuren en telefoondirecteuren Rotterdam en Amsterdam zijn uit de laatste levering enkele exemplaren toegezonden.
2. Bedoelde directeuren is verzocht deze regelschroeven aan de TPI-specialist (Technische Dienst Post Inrichtingen) van hun district c.q. kantoor ter hand te stellen en deze alléén in noodgevallen te doen verstrekken. Inmiddels is tot bestelling van een groot kwantum overgegaan, waarvan de levering eind November a.s. zal plaats vinden.
3. Aanvragen hiervoor kunnen te zijner tijd aan Ccmgzd worden ingezonden. De lopende aanvragen zullen als vervallen worden beschouwd.

Dienstorder No H.137 van 28 februari 1951: Stempeling aangetekenden op de kantoren van bestemming.

1. Voor de aangetekende stukken, waarvan de uitreiking aan huis plaats vindt, kan het stempelen bij aankomst, zoals dit in art 158 van de V P 1 is voorgeschreven, voortaan achterwege blijven.
2. De afdruk van de dagtekeningstempel moet derhalve nog slechts worden geplaatst op die aange-tekenden, welke niet in de bestelling worden opgenomen en op die, waarvan de uitreiking aan huis tevergeefs is beproefd, voor zoveel, wat laatstbedoelde stukken betreft, stempeling althans nodig is met het oog op het verzenden van de duplicaat kennisgevingen van aankomst.

Dienstorder No H.344 van 9 mei 1951: Aanschaffing rubber stempels.

1. Onder de in punt 87, sub 4 d van de VCHVD vermelde stempels, welke **niet** rechtstreeks mogen worden aangeschaft, moeten uitsluitend worden verstaan alle metalen stempels en voorts rubber stempels voor tijdelijke postinrichtingen en verdere gelegenheidsstempels.
2. Rubber stempels voor algemeen kantoorgebruik dienen in het vervolg door de hoofden van dienst rechtstreeks te worden aangeschaft.

Dienstorder No H.477 van 4 juli 1951: Frankeerzegels van f 2,50, f 5,- en f 10,-.

Gebleken is, dat sommige kantoren ongestempelde frankeerzegels van f 2,50, f 5,- en f 10,- worden verkocht op vertoon van een lidmaatschapskaart van een vereniging van postzegelverzamelaars. De aandacht van de met de verkoop van frankeerzegels belaste ambtenaren wordt er op gevestigd, dat verstrekking van ongestempelde exemplaren die waarden *uitsluitend* mag geschieden overeenkomstig het bepaalde in punt 1 van do 1/1951.

Dienstorder No H.498 van 11 juli 1951: Controle op de frankering en de stempeling van ontvangen stukken.

1. De sedert enige maanden op de kantoren genomen proef met het controleren van de frankering en de stempeling van de ontvangen correspondentie, nadat deze door de bestellers is gezet, heeft een gunstig resultaat opgeleverd. In verband hiermede wordt deze maatregel bestendigd.

2. Volledigheidshalve volgt hieronder een overzicht van de wijze waarop bedoelde controle wordt uitgeoefend.
3. De bestellers gaan dagelijks na het zetten van hun loop zoveel mogelijk na of zich bij de te bestellen correspondentie stukken bevinden:
  - a. welke ten onrechte niet, dan wel onvoldoende zijn gestempeld;
  - b. waarop een duidelijke aanwijzing voorkomt, dat van de geadresseerde port moet worden ingevorderd; welke ongefrankeerd zijn; welke -hoewel gefrankeerd als brief van enkelvoudig gewicht- merkbaar zwaarder zijn dan 20 gram (en dientengevolge onvoldoende zijn gefrankeerd), zonder dat de hier bedoelde stukken van portzegels ter verantwoording van het verschuldigde port zijn voorzien. Zij stellen de onder a en b genoemde stukken ter hand aan de daarvoor aangewezen ambtenaar om in het ontbrekende te voorzien.
4. Elke dag vóór het uitgaan van de bestellingen wordt de gezette correspondentie van tenminste 1 besteller of zoveel meer als nodig is om elke besteller tenminste eenmaal per maand te controleren, bovendien door een daartoe aangewezen ambtenaar gecontroleerd.
5. De resultaten van de controles door de bestellers en van de controle, bedoeld onder 4 worden op een legger aangetekend. Uit deze legger wordt na afloop van elke kalendermaand een opgaaf samengesteld, vermeldende het bevonden aantal alsnog beportte stukken en het bedrag van het deswege verschuldigde port, alsmede het aantal aangetroffen stukken dat niet of onvoldoende was gestempeld.
De beheerders en kantoorhouders zenden eenzelfde opgaaf aan de directeur van het hoofdkantoor.
De directeurs van tot een inspectie-afdeling behorende kantoren zenden, de opgaaf, waarin de gegevens van het ressort moeten zijn begrepen, aan de afdelings-inspecteur, die hieruit een verzamelopgaaf voor de Centrale Afdeling PE (Post Exploitatie) van het Hoofdbestuur doet samenstellen.
De directeurs van de niet tot een inspectie-afdeling behorende kantoren zenden een soortgelijke opgaaf rechtstreeks aan genoemde afdeling.
6. De controle behoort zodanig te geschieden, dat dienstuitbreiding, alsmede vertraging in het uitgaan van de bestellingen, wordt voorkomen.

Dienstorder No H.539 van 25 juli 1951: Verzending. *Stempeling van onjuist verzonden correspondentie.*

1. Bij de behandeling van klachten van het publiek omtrent vertraagde overkomst van correspondentie, wordt zeer veel hinder ondervonden van de omstandigheid dat op de kantoren waar verkeer verzonden correspondentie wordt ontvangen, verzuimd wordt vóór de doorzending op de stukken de voorgeschreven afdruk van de dagtekeningstempel te plaatsen.
2. Het bepaalde in de artikelen 347, 2e lid en 229, 3e lid der VP 1 wordt dan ook met nadruk onder de aandacht van het betrokken personeel gebracht.

Dienstorder No H.576 van 8 augustus 1951: Controle op de frankering en de stempeling van ontvangen stukken.

1. Bij do 498/1951 is voorgeschreven dat elke dag vóór het uitgaan van de bestellingen de gezette correspondentie van tenminste 1 besteller of zoveel meer als nodig is om elke besteller tenminste eenmaal per maand te controleren door een daartoe aangewezen ambtenaar moet worden gecontroleerd, doch dat deze controle geen dienstuitbreiding, noch vertraging in het uitgaan van de bestelling ten gevolge mag hebben.
2. In aansluiting hieraan wordt medegedeeld, dat de afdelings-inspecteurs en de directeurs van de niet in inspectie-verband opgenomen kantoren bevoegd zijn toestemming te verlenen de controle achterwege te laten in de gevallen, dat zulks naar hun oordeel gewettigd moet worden geacht, bijvoorbeeld bij bijzondere drukte, ziekte van personeel, e d.
3. Eveneens kan door de afdelings-inspecteurs en de vorengenoemde directeurs toestemming worden verleend, de controle niet dagelijks te doen uitvoeren, doch bijvoorbeeld te beperken tot enkele dagen per week, indien het geringe aantal (hoofd)bestellers daartoe aanleiding geeft.

Dienstorder No H.658 van 5 september 1951: Stempeling van (brief)pakjes. *Beschadiging.*

1. Het blijkt de laatste tijd herhaaldelijk voor te komen, dat stukken (voornamelijk briefpakjes) ernstig worden beschadigd door ruwe of onoordeelkundige stempeling.
2. In verband hiermede wordt het betrokken personeel er met nadruk op gewezen, dat bij het stempe-len van stukken de nodige voorzichtigheid dient te worden betracht.

In voorkomende gevallen dient zo mogelijk van een handrol dagtekeningstempel of van een hand-dagtekeningstempel gebruik te worden gemaakt (vgl art 234 van de VP 1).

3. Voorts heeft het de aandacht getrokken, dat vaak wordt nagelaten op beschadigde stukken een korte aantekening te stellen, zoals is voorgeschreven in de artikelen 345 van de VP 1 en 193 van de VPH.

Het betrokken personeel wordt verzocht ook hieraan de nodige aandacht te schenken.

Dienstorder No H.747bis van 10 oktober 1951: Frankeerzegels van f 15,- en f 25,-.

1. Uitgegeven zullen worden postzegels in de waarden van f 15,- en f 25,-. Deze zegels zijn in de eerste plaats aangemaakt voor de frankering van de daarvoor in aanmerking komende luchtpostzendingen.
2. De voorstelling voor beide waarden is dezelfde namelijk een zeemeeuw, vliegende boven een landschap, waarin o.a. een brug over een kanaal, duinen en zee voorkomen. Het ontwerp is ontstaan in samenwerking tussen de heer J. Bons te Amsterdam en de Aesthetische dienst van het Staatsbedrijf der PTT. De oorspronkelijke gravure is van de drukkerij Enschedé (graveur W. Z. van Dijk).
De druk is van Joh Enschedé en Zonen, Grafische Inrichting NV te Haarlem.
3. De kleur van het zegel van f 15,- is bruinachtig zwart, die van het zegel van f 25,- grijsblauw. De grootte van de zegels is 25 x 36 mm, de beeldgrootte bedraagt 21½ x 32½ mm. De zegels zijn uitgevoerd in plaatdruk in vellen van 25 stuks.
4. De directeurs van de kantoren, waar aan deze zegels voor frankeerdoeleinden behoefte bestaat, kunnen een eerste voorraad, rekening houdende met die behoefte, per dienstbriefkaart aan het Hbs, Centr Afd PE, aanvragen.
5. Omtrent de verkoop aan verzamelaars en postzegelhandelaren volgt nader bericht.

Dienstorder No H.883bis van 28 november 1951: Dagtekeningstempels.

1. Wanneer naar de mening van een ambtenaar van de technische dienst, belast met het onderhoud en het toezicht op het posttechnisch materieel, een dagtekeningstempel voor vervanging, c.q. herstelling, in aanmerking komt, zal door hem een formulier model KMC 114 worden ingevuld en aan de betrokken directeur/beheerder/kantoorhouder/stationhouder/postagent, ter hand worden gesteld. De beheerder/kantoorhouder/stationhouder/postagent zendt bedoeld formulier, na het voor "gezien" te hebben getekend, terstond door aan de directeur van het hoofdkantoor.
2. Ingeval de directeur van mening is, dat de stempel moet worden vervangen of hersteld, behoort het formulier KMC 114, c.q. vergezeld van een formulier 80 (waarbij een stempel ter vervanging van het versleten exemplaar wordt aangevraagd) dan wel een verzoek om herstelling, c.q. door tussenkomst van de afdelingsinspecteur, aan het Hoofd van de KMC (afd TPI) te worden ingezonden.
3. Is de directeur van mening, dat vervanging c.q. herstelling nog niet aan de orde is, dan behoort het formulier KMC 114 met de nodige toelichting, zonder bijlage, langs de in punt 2 vermelde weg aan het Hoofd van de KMC te worden doorgezonden.

Dienstorder No H.959 van 19 december 1951: Stempeling frankeerzegels.

1. Gebleken is, dat het stempelen van frankeerzegels, gehecht op aangetekende stukken herhaaldelijk wordt nagelaten.
2. Het betrokken personeel wordt daarom met nadruk verzocht, zowel bij de aanbidding, als bij de ontvangst van aangetekende stukken, aan de stempeling van de op deze stukken gehechte frankeerzegels bijzondere aandacht te schenken.
3. Voor zover nodig wordt verwezen naar het bepaalde in art 348, 2de lid, sub b, YP I, ingevolge welk artikel bij verzuimen als bedoeld een nota P 61 moet worden gezonden.
4. De stationhouders en postagenten behoren terzake te worden ingelicht.

Dienstorder No H.119 van 13 februari 1952: Frankeerzegels van f 15,- en f 25,-.

1. Ten vervolge op do. 747/1951 en Circulaire P 3224 wordt medegedeeld, dat de luchtpostzegels van f 15,- en f 25,- niet aan de loketten voor verzamelaars verkrijgbaar worden gesteld.
2. Echter kan aan postzegelverzamelaars op de hierna vermelde voorwaarden één **ONGestempeld** exemplaar van elk der beide zegels tegen betaling worden verstrekt.
3. De verstrekking mag uitsluitend plaats vinden aan verzamelaars die lid zijn van:
  - a. de Vereeniging van Postzegelverzamelaars "Friesland" te Leeuwarden;
  - b. de Postzegelvereniging "Contact scheidt Kracht" te Bennebroek;
  - c. de Zeister Philatelisten Vereeniging te Zeist;
  - d. een vereniging van postzegelverzamelaars, die is aangesloten bij de Nederlandsche Bond van Vereenigingen van Postzegelverzamelaars.
4. Door de leden van een der genoemde verenigingen, die op verstrekking der zegels prijs stellen, moet bij de directeur van het postkantoor, waaronder hun woonplaats ressorteert een ingevuld en

ondertekend formulier worden ingeleverd, dat mede moet zijn ondertekend: voor de verzamelaars die lid zijn van de sub a, b en c genoemde vereniging, door de secretaris van de betrokken vereniging;

voor de verzamelaars die lid zijn van een vereniging, welke is aangesloten bij ;

de Ned. Bond van Ver. van Postzegelverzamelaars, door de Secretaris van die Bond, de Heer J. C. Norenburg.

Op bedoeld formulier dient door de verzamelaar te zijn verklaard, "dat de (beide) ongestempelde luchtpostzegel(s) van f 15,- en/of f 25,- door hem zijn ontvangen van de Directeur van het Postkantoor te ..... dat die zegel(s) onmiddellijk zal/zullen worden opgenomen en zal/zullen blijven berusten in zijn in Nederland aanwezige verzameling en dat hij niet op andere wijze, bijvoorbeeld door tussenkomst van een andere vereniging in het bezit is gekomen of zal trachten te komen van (een) zegel(s) als de onderwerpelijke, zolang de beperkende bepalingen met betrekking tot de verstrekking dezer zegels van kracht blijven".

5. Indien de verklaring, ook wat de mede-ondertekening door de secretaris betreft, wordt accoord bevonden, kan/kunnen de (beide) zegel(s) aan de verzamelaar tegen betaling worden verstrekt. Desgewenst kunnen verzamelaars voor het verkrijgen van vorenbedoelde zegels en voor het inleveren van bedoelde verklaring gebruik maken van de tussenkomst van de beheerder, kantoor- of stationhouder, indien in hun woonplaats geen hoofdkantoor, doch wel een bij- of hulpkantoor of een poststation is gevestigd.
6. Het is niet geoorloofd te voldoen aan eventuele verzoeken om de door een aantal verzamelaars aangevraagde zegels gezamenlijk (bijvoorbeeld aan een der bestuursleden van de vereniging) toe te zenden of te overhandigen.
7. De zegels kunnen zo nodig met verwijzing naar deze do. bij de Controleur worden aangevraagd.
8. De ingeleverde formulieren moeten worden voorzien van een afdruk van de dagtekeningstempel en worden ingeschreven op de in circulaire P 3224 bedoelde lijst en daarbij worden bewaard.
9. Indien aanvragen om verstrekking van één ongestempeld exemplaar van vorengenoemde zegels worden ontvangen van verzamelaars, die niet bij een vereniging van postzegelverzamelaars zijn aangesloten, behoren de aanvragers naar het Hoofdbestuur, Centrale afdeling PE, te worden verwezen.
10. Circulaire P 3238 komt door deze do. te vervallen.

Dienstorder No H.417bis van 20 mei 1952: Verkoop frankeerzegels van f 2,50 en hoger.

Met verwijzing naar het "Overzicht van nog van kracht zijnde vóór 1952 uitgegeven dienstorders" punt 1, 1e, sub c (blz 6) en do 119/1952, punt 4, wordt medegedeeld, dat in verband met het aftreden van de heer J. C. Norenburg als Secretaris van de Ned. Bond van Ver. van Postzegelverzamelaars de verstrekking van frankeerzegels van f 2,50 en hoger aan verzamelaars, die lid zijn van een vereniging van Postzegelverzamelaars, aangesloten bij de Ned. Bond van Ver. van Postzegelverzamelaars, uitsluitend mag plaats vinden tegen inlevering van een ingevuld formulier, dat door de tijdelijke Secretaris van genoemde Bond, de Heer H. G. van de Westeringh en door het lid waarvoor de zegels zijn bestemd moet zijn ondertekend.

Dienstorder No H.418 van 20 mei 1952: Frankeermachines. Stempeling van stukken.

1. Gebleken is, dat op de kantoren van terpostbezorging meermalen wordt verzuimd de stukken, welke door middel van een frankeermachine zijn gefrankeerd en welke los in de brievenbus worden aangetroffen, over de afdruk van de waardestempel te voorzien van een afdruk van de dagtekeningstempel. In verband hiermede wordt het bepaalde in art 76 van de Postgids, deel I A betreffende de stempeling van deze stukken in herinnering gebracht.
2. Indien op de kantoren van bestemming stukken worden opgemerkt, welke ten onrechte op het kantoor van afzending niet van een afdruk van de dagtekeningstempel zijn voorzien, dienen zij aldaar over de afdruk van de waardestempel te worden voorzien van een afdruk van de stempel "Posterijen" c.q. van twee elkaar snijdende strepen in inkt of inktpotlood (art 343 van de VP 1).
3. Ter voorkoming van geldelijk nadeel voor het bedrijf wordt op een nauwgezette toepassing van de terzake bestaande voorschriften aangedrongen.

Dienstorder No H.712 van 10 september 1952: Gebruik van een frankeermachine bij het beporten van stukken te Amsterdam.

1. Ten postkantore te Amsterdam worden sedert enige tijd de uit te reiken stukken, welke met port zijn belast niet meer van portzegels voorzien, doch van een afdruk van een speciaal daarvoor bestemde frankeermachine. De afdruk is blauw van kleur en houdt het inschrift "Amsterdam Te betalen ..... cent port" in.
2. Verzocht wordt in voorkomende gevallen (bijvoorbeeld bij na- of teruggezonden met port belaste stukken) met het vorenstaande rekening te houden.

Dienstorder No H.777bis van 1 oktober 1952: Verkoop frankeerzegels van f 2,50 en hoger.

Met verwijzing naar het "Overzicht van de nog van kracht zijnde vóór 1952 uitgegeven dienstorders", punt 1, 1°, sub c (blz 6), do 119/1952, punt 4 en do 417bis/1952, wordt medegedeeld, dat in verband met het aftreden van de tijdelijke Secretaris van de Nederlandsche Bond van Vereenigingen van Postzegelverzamelaars, de Heer H. G. van de Westeringh, de verstrekking van de frankeerzegels van f 2,50 en hoger aan verzamelaars, die lid zijn van een vereniging van postzegelverzamelaars, aangesloten bij bovengenoemde Bond, uitsluitend mag plaats vinden tegen inlevering van een ingevuld formulier, dat door de nieuw benoemde 2de Secretaris van genoemde Bond, de Heer D. O. Kirchner, Rietzangerlaan 5 te 's-Gravenhage en door het lid waarvoor de zegels zijn bestemd, moet zijn ondertekend.

Dienstorder No H.300 van 8 april 1953: Stempelinkt.

1. Gebleken is, dat de mogelijkheid bestaat de stempelafdrukken, waarmede de frankeerzegels onbruikbaar worden gemaakt, te verwijderen wanneer de stempelinkt niet aan alle eisen voldoet die daaraan zijn gesteld. Daarom wordt het navolgende met nadruk onder de aandacht gebracht:
  - a. Uitsluitend moet gebruikt worden zwarte stempelinkt, samenstelling 1948, die door de Centrale Magazijndienst aan de kantoren wordt verstrekt (de datum van samenstelling is op de flessen vermeld). Stempelinkt van andere samenstelling moet worden weggedaan;
  - b. Zorgvuldige behandeling van de inkt, stempels en stempelkussens is noodzakelijk om de onuitwisbaarheid te verzekeren, een zwarte en scherpe afdruk te verkrijgen en het verbleken van de inkt tegen te gaan.
  - c. De goed gesloten fles moet vóór het gebruik geschud, worden, waarna de inkt zo zuinig mogelijk op het van te voren schoongemaakte stempelkussen moet worden aangebracht.
  - d. De inkt moet koel (kamertemperatuur) worden bewaard. Verwarming van de inkt of het in de zon zetten is verboden.
  - e. Het is strikt verboden aan de inkt een of andere vloeistof toe te voegen; *ze mag dus nimmer verdund worden.*
  - f. De voorraad inkt mag niet groter zijn dan voor behoefte van een half jaar.
2. Wanneer ondanks deze voorzorgen zich verschijnselen van verdikking van de inkt voordoen, moet zo spoedig mogelijk nieuwe inkt worden aangevraagd.

Dienstorder No H.330 van 22 april 1953: Opheffing beperkende bepalingen ten aanzien van de verkoop van frankeerzegels van hoge waarden.

1. De beperkende bepalingen ten aanzien van de verkoop van ongestempelde, voor de frankering geldige frankeerzegels van Nederland van de waarden van f 2.50 en hoger zijn opgeheven.
2. In verband hiermede zijn de ongestempelde frankeerzegels van f 2.50, f 5.-, f 10.- en de luchtpostzegels van f 15.- en f 25.- met ingang van heden normaal voor het publiek verkrijgbaar. De aandacht wordt er op gevestigd, dat de luchtpostzegels van f 15.- en f 25.- uitsluitend mogen worden gebezigd voor de frankering van luchtpostzendingen. De legger voor het noteren van het verbruik van frankeerzegels van f 15.- en f 25.- en het model P 99 komen te vervallen.

Dienstorder No H.362 van 28 april 1953: Dagtekeningstempels.

In verband met de verplaatsing van de afdeling TPI (Technische Dienst Postinrichtingen) naar de CWP (Centrale Werkplaats), Binckhorstlaan 36 wordt punt 50 van het "Overzicht van nog van kracht zijnde vóór 1953 uitgegeven dienstorders" vervangen door het navolgende:

1. Wanneer naar de mening van de TPI-specialist (de ambt. van de Technische Dienst belast met het onderhoud en het toezicht op het technische postmaterieel) een dagtekeningstempel voor:
  - a. herstelling door de CWP;
  - b. vervanging;in aanmerking komt, zal door hem een formulier model KMC 114 worden opgemaakt en aan de betrokken dr/bhr/kth/shd/pag ter hand worden gesteld. De bhr/kth/shd/pag zendt dit formulier, na het voorzien te hebben van zijn advies en het te bestemder plaatse te hebben ondertekend, terstond door aan de directeur van het hoofdkantoor.
2. In geval sub a wordt door de directeur gehandeld overeenkomstig het bepaalde in do 361/1953 punt 3. Het desbetreffende formulier KMC 114 wordt door hem rechtstreeks gezonden aan de CA PE, bureel I, van het Hbs.
3. Gaat de directeur accoord met het advies genoemd in sub b hier voren, dan wordt door hem terzake een formulier 80 opgemaakt, dat met het onderwerpelijke formulier KMC 114 c.q. door tussenkomst van de afdelings-inspecteur naar de CA PE, bureel I, van het Hbs wordt gezonden. Gaat de directeur niet accoord met dit advies, dan behoort het formulier KMC 114 door hem met de nodige toelichting zonder bijlage c.q. via de afdelings-inspecteur eveneens te worden gezonden naar de CA PE, bureel I, van het Hbs.

Dienstorder No H.728 van 9 september 1953: Onderhoud metalen stempels en rubberstempelplaten.

1. In afwijking van het bepaalde in het 1e lid van art 142 VPTT 1 behoort voor het reinigen van metalen stempels voortaan gebruik te worden gemaakt van een mengsel, bestaande uit zuivere petroleum en 5% zuurvrije olie (nr 8030 van hoofdstuk 48 van de naamlijst van PTT-goederen), welk mengsel vooraf wordt gereedgemaakt en in een bus met schroefsluiting of in een goed gesloten fles of kruik wordt bewaard.
Aan de petroleum mag beslist geen andere vloeistof worden toegevoegd. Nadat de stempels met een stevige borstel, voorzien van koperdraadharen, grondig zijn bewerkt, moeten zij in genoemde oplossing goed worden nagespoeld, opdat alle papierresten worden verwijderd.
2. Rubberstempelplaten, die te zacht, te hard of ongelijk zijn geworden, moeten door nieuwe worden vervangen.

Mededeling in het Nederlandsch Maandblad voor Philatelie van december 1953: Sedert enige maanden worden de nieuwe typenraderstempels voor hulppostkantoren wederom afgeleverd zonder de, sinds de laatste 35 jaar gebruikelijke, toevoeging van de afgekorte provincienaam achter de plaatsnaam, terwijl voorts aan enige kleinere kantoren en agentschappen bij wijze van proef rubber in plaats van metalen kantoornaamstempels verstrekt worden. Het slagen van deze proef is uiteraard afhankelijk van de levensduur en kostenverhouding tussen beide soorten.

Dienstorder No H.315 van 27 april 1954: Aanvraag jaarkarakters.

1. In afwijking van het bepaalde in het 3e lid van art 263 VPTT 1 (nieuw) behoren de directeuren der in inspectieverband opgenomen kantoren de ten behoeve van hun kantoor en ressort benodigde nieuwe jaarkarakters voortaan vóór 15 October van elk jaar per dienstbriefkaart bij de betrokken afdelings-inspecteur aan te vragen. In deze aanvraag worden tevens afzonderlijk vermeld de benodigde aantallen jaarkarakters voor poststempel- en postwisselstempelmachines.
2. De afdelings-inspecteuren vragen de voor hun afdeling benodigde aantallen vóór 1 November van elk jaar per formulier 80 aan bij het hoofdbestuur, bureel PE 1. De formulieren 80 dragen als verzendadres het betrokken inspectiebureau en gaan vergezeld van een aan de hand van de van de directeuren ontvangen opgaven samengestelde gespecificeerde verzamelopgaaft in duplo.
3. De door de Cnz gereed te maken zending voor de afdelings-inspecteuren wordt samengesteld uit aan de directeuren geadresseerde zendingen, overeenkomstig de gegevens van de in punt 2 hiervoor genoemde verzamelopgaaft. De doorzending geschiedt vanwege de afdelings-inspecteuren.

Dienstorder No H.526 van 14 juli 1954: Stempeling verkeerd verzonden stukken.

1. Het blijkt herhaaldelijk voor te komen, dat verzuimd wordt om verkeerd verzonden stukken vóór de doorzending van een afdruk van de dagtekeningstempel te voorzien. Bij de behandeling van klachten over vertraging van correspondentie kan de aanwezigheid van dergelijke stempelafdrukken een belangrijke aanwijzing vormen omtrent de oorzaak der vertraging.
2. Het betrokken personeel wordt dan ook verzocht rekening te houden met hetgeen terzake is bepaald in art 347 VP 1.

Dienstorder No H.224 van 31 maart 1955: Minimum afmetingen van poststukken.

1. Met ingang van 1 Juli a.s. zullen de minimum afmetingen van kleine poststukken zoals visitekaartjes in omslag en dergelijke 7 x 10 cm bedragen, zowel in het binnenlands als in het internationale verkeer.
2. Wat de in het binnenlands verkeer te verzenden visitekaartjes betreft, gelden deze minimum afmetingen echter eerst van 1 Februari 1956 af.
3. In verband met de machinale vervaardiging van omslagen voor naam- of visitekaartjes, zal echter zowel in het binnenlands verkeer (van 1 Februari 1956 af) als in het internationale verkeer (van 1 Juli 1955 af) tegen de verzending van naam- of visitekaartjes, indien de omslagen waarin zij zijn gesloten langs de kortste zijde ten minste 6,8 cm zijn, geen bezwaar worden gemaakt. Verzending in het internationale verkeer geschiedt dan echter op risico van de afzender.

Dienstorder No H.657 van 8 september 1955: Aanvraag jaarkarakters.

1. Teneinde de TPI-specialisten in de gelegenheid te stellen de jaarkarakters in de daarvoor in aanmerking komende dagtekeningstempels tijdig pasklaar te kunnen maken, wordt de aflevering aan de kantoren van bedoelde karakters vervroegd.
Met deze maatregel wordt beoogd het plaatsen van duidelijke en nette stempelafdrukken te bevorderen.
2. Rekening houdende met het vorenstaande behoren de desbetreffende aanvragen, in afwijking van het bepaalde in het derde lid van art 263 der VPTT 1, door de postdistrictdirecteuren vóór 1 October a.s. per formulier Alg 80 bij de CAPE, bureel PE 1 te worden ingediend. De overige directeuren

gelieven vóór 17 September a.s. per dienstbriefkaart aan de postdistrictdirecteur opgaaf te doen van de voor het hoofdkantoor en de overige postinrichtingen in het ressort benodigde aantallen.

Dienstorder No H.694 van 29 september 1955: Controle op de frankering en de stempeling van ontvangen stukken.

1. In art 385, 1e lid, van de VP 1 is voorgeschreven, dat de bestellers na het zetten van hun loop zoveel mogelijk controle op de frankering en de stempeling van de te bestellen stukken moeten uitvoeren.
2. Gebleken is, dat aan de praktische toepassing van dit voorschrift in sommige gevallen, bezwaren zijn verbonden. Daar het echter van groot belang is, dat op de frankering en de stempeling der stukken regelmatig en nauwlettend toezicht wordt gehouden (zie art 43 der VP 1) wordt -met wijziging in zoverre van het in punt 1 vermelde- bepaald, dat de bedoelde controle voortaan zal plaats vinden: *gedurende de voorbereiding van de bestelling en zo mogelijk ook na het zetten.*
3. Op de kantoren, waar de correspondentie wordt voorgesorteerd, behoort de controle uiteraard ook zoveel mogelijk door de voorsorteerders te geschieden. Op de meeste van deze kantoren wordt hieraan reeds voldaan. Voor zover zulks evenwel nog niet het geval is, wordt verzocht hieraan in het vervolg de nodige aandacht te schenken.
4. Voorts wordt medegedeeld, dat de samenstelling en inzending van de in art 385 der VP 1 bedoelde *verzamelopgaaf* (vermeldende het bevonden aantal alsnog beportte stukken en het bedrag van het deswege verschuldigde port, alsmede het aantal aangetroffen stukken, dat niet of onvoldoende was gestempeld), door de postdistrictdirecteuren aan de Centrale Directie met ingang van 1 October 1955 achterwege kan blijven.
5. De inzending van de opgaaf van het bedrag der verantwoorde porten wegens niet of onvoldoend gefrankeerde stukken (punt 101, lid 7 der VCHVD) wordt gehandhaafd. De in het 9e lid van genoemd voorschrift bedoelde verzamelopgaaf behoort door de postdistrictdirecteuren voortaan jaarlijks voor 15 Januari -gesplitst in maandtotalen- aan de Centrale Directie te worden ingezonden.

Dienstorder No H.816 van 10 november 1955: Stempeling bij aankomst van expresse-stukken.

In afwijking van het bepaalde in artikel 340 van de VP 1 is voor de kantoren Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht bepaald, dat de stempeling bij aankomst van expresse-stukken achterwege kan worden gelaten.

Dienstorder No H.48 van 26 januari 1956: Aanvraag jaarkarakters.

1. Teneinde de TPI-specialisten in de gelegenheid te stellen de jaarkarakters in de daarvoor in aanmerking komende dagtekeningstempels tijdig pasklaar te kunnen maken (zie do. 657/1955), behoren de aanvragen voor jaarkarakters voortaan door de postdistrictdirecteuren vóór *1 juli* van elk jaar per formulier Alg 80 bij de CAPE bureau 1 te worden ingediend.
2. De overige directeuren doen vóór *15 juni* van elk jaar per dienstbriefkaart aan de postdistrictdirecteur opgaaf van de voor het hoofdkantoor en de overige postinrichtingen in het ressort benodigde aantallen.

Dienstorder No H.191 van 22 maart 1956: Minimum afmetingen van poststukken.

1. Met verwijzing naar do. 224/1955 wordt er voor zover nodig aan herinnerd, dat sedert 1 februari 1956 ook voor alle in het **BINNENLANDS** verkeer te verzenden stukken (dus met inbegrip van visitekaartjes) de minimum afmetingen 7 x 10 cm gelden.
2. Geen bezwaar behoeft echter te worden gemaakt tegen de verzending in het BINNENLANDS verkeer van visitekaartjes, waarvan de kortste zijde van de omslag tenminste 6,8 cm en de langste zijde ten minste 10 cm is.
Naar het buitenland zijn deze stukken op risico van de afzender toegelaten. Naar België zijn zij echter niet toegelaten.
3. Kleinere stukken dan bedoeld in punt 2 behoren, overeenkomstig art 64 van de Postgids, deel 1 A, met de nodige toelichting aan de afzenders te worden teruggegeven.

Dienstorder No H.361 van 31 mei 1956: Stempeling verkeerd verzonden stukken.

1. Het blijkt herhaaldelijk voor te komen, dat verzuimd wordt om verkeerd verzonden stukken vóór de doorzending van een afdruk van de dagtekeningstempel te voorzien. Bij de behandeling van klachten over vertraging van correspondentie kan de aanwezigheid van dergelijke stempelafdrukken een belangrijke aanwijzing vormen omtrent de oorzaak der vertraging.
2. Het betrokken personeel wordt dan ook verzocht rekening te houden met hetgeen terzake is bepaald in art 347 VP 1.

Dienstorder No H.399 van 14 juni 1956: Frankering door middel van stempelmachines.

1. Onlangs zijn op een der kantoren belast met de frankering van stukken door middel van een stempelmachine (art 90 Postgids, deel 1 A) voor het binnenland bestemde drukwerken van 54 gram,

waarvoor de afzender het verschuldigde port van 4 cent per exemplaar had voldaan, ten onrechte voorzien van een frankeerwaarde van 2 cent.

2. Gebleken is, dat in enige gevallen op de plaats van bestemming de stukken tegen heffing van port zijn uitgereikt, hetgeen een gerechtvaardigde klacht van de afzender tot gevolg heeft gehad.
3. In verband hiermede wordt er voor zover nodig de aandacht op gevestigd, dat -indien met een stempelmachine gefrankeerde stukken worden aangetroffen waarop de frankeerwaarde te laag is afgedrukt- de stukken niet met port moeten worden belast, doch het kantoor van stempeling van de onjuiste frankering in kennis moet worden gesteld.

Dienstorder No H.380 van 14 juni 1957: Frankeermachines. Stempeling van stukken.

1. Gebleken is dat op de kantoren van terpostbezorging herhaaldelijk wordt verzuimd op de stukken, voorzien van een door middel van een frankeermachine gefrankeerde strook, over de afdruk van de waardestempel een afdruk van de dagtekeningstempel aan te brengen.
2. In verband hiermede wordt het bepaalde in het 3e lid van art 79 van de Postgids (deel 1 A) betreffende de stempeling van zodanige stukken in herinnering gebracht.

Dienstorder No H.719 van 14 november 1957: Dagtekeningstempels. Onderhoud.

1. Het heeft de aandacht getrokken dat de laatste tijd meerdere malen dagtekeningstempels, welke slechts betrekkelijk korte tijd in gebruik zijn, door de TPI-specialisten moeten worden afgekeurd.
2. Bij een terzake ingesteld onderzoek is gebleken, dat de beschadiging van de stempels is veroorzaakt door inwerking van zuren. Een op de Centrale Werkplaats (CWP) genomen proef met verzuurde trichloor wijst ook in deze richting.
3. De conclusie is daarom gewettigd dat het schoonhouden der metalen stempels niet steeds geschiedt overeenkomstig de terzake gegeven richtlijnen.
4. In verband met het vorenstaande worden de voorschriften ten aanzien van het dagelijks schoonhouden van metalen stempels (art 278 VPTT 1 en 34, voorlaatste lid VPH) met nadruk onder de aandacht gebracht.

Dienstorder No H.592 van 20 november 1958: Stempelinkt voor metalen stempels.

In de CMZ-voorraad worden opgenomen onder naamlijstnummer 48-5005 flesjes van ½ liter zwarte stempelinkt voor metalen stempels, uitsluitend bestemd voor die postinrichtingen en dienstonderdelen, welke ½ liter zwarte stempelinkt niet binnen de voorgeschreven bewaringstermijn van een half jaar opgebruiken.

Dienstorder No 5 van 7 januari 1960: Rangschikking en indeling in klassen van de hoofdkantoren.

1. Bij beschikking van de directeur-generaal d.d. 21 december 1959, nr 18792, zijn de hoofdkantoren op grond van de uitkomsten over het jaar 1958 met ingang van 1 januari 1960 in klassen ingedeeld als hieronder is aangegeven:

<i>Eerste klasse</i>		
Alkmaar	Deventer	Leiden
Amersfoort	Dordrecht	Nijmegen
Apeldoorn	Eindhoven	Tilburg
Breda	Enschede	
Delft	Hilversum	

<i>Tweede klasse</i>		
Almelo	Heerlen	Schiedam
Assen	Den Helder	Venlo
Bergen op Zoom	Helmond	Vlaardingen
Bussum	Hengelo (Ov)	Zaandam
Doetinchem	Kampen	Zeist
Goes	Roosendaal	Zutphen
Gouda	Roermond	

<i>Derde klasse</i>		
Beverwijk	Meppel	Steenwijk
Emmen	Oss	Wageningen
Gorinchem	Sittard	Winschoten
Hoorn	Sneek	

Vierde klasse

Alphen a/d Rijn	Hoogeveen	Veendam
Baarn	Hoogezand	Veenendaal
Bilthoven	Hulst	Velp (Gld)
Dedemsvaart	Kerkrade	Vlissingen
Dieren	Laren (NH)	Waalwijk
Dokkum	Middelharnis	Wassenaar
Doorn	Oldenzaal	Weert
Drachten	Oud Beijerland PTT	Winterswijk
Ede	Schagen	Woerden
Enkhuizen	Soest (Ut)	Wormerveer
Geleen	Stadskanaal	IJmuiden
Harlingen	Terborg	Zaltbommel
Heerenveen	Terneuzen	Zierikzee
Hillegom	Tiel	
Hoensbroek-Treebeek	Valkenburg (Lb)	

Vijfde klasse

Aalsmeer	Epe	Ommen
Aalten	Geldermalsen	Oosterbeek
Barneveld	Harderwijk	Purmerend
Bolsward	Hoofddorp-	Putten (Gld)
Boxmeer	Haarlemmermeer	Sliedrecht PTT
Boxtel	Huizen	Tegelen
Breskens	Katwijk aan Zee	Uden
Breukelen	Koog Zaandijk	Veghel
Brielle	Leerdam	Venray
Brunssum	Lochem	Vorden
Coevorden	Maassluis	Weesp
Culemborg	Noordwijk-Binnen	Zandvoort
Delfzijl	Nunspeet	Zwijndrecht
Driebergen	Nijkerk	
Elst (Gld)	Nijverdal	

Zesde klasse

Appingedam	Gorredijk	Raalte
Axel	Groenlo	Raamsdonksveer
Beek (Lb)	Haaksbergen	Rhenen
Bennekom	Hardenberg	Rijssen
Bodegraven	Haren (Gn)	Sassenheim
Borne	Hattem	Schoonhoven
Cuyk	Hoek van Holland	Steenbergen
Deurne	Horst	Tholen PTT
Doesburg	Joure	Uithuizen PTT
Dongen	Kaatsheuvel	Voorschoten
Echt	Lemmer	Vriezenveen
Eibergen	Lichtenvoorde	Winsum (Gn) PTT
Ermelo	Lisse	Wolvega
Franeker	Naaldwijk	Workum
Geldrop	Neder Hardinxveld PTT	Zevenaar
Gennep	Oisterwijk	Zoetermeer
Goor	Oosterhout	

Zevende klasse

Bergum	Meerssen	Sas van Gent
Boskoop	Monster	Schijndel
Delden	Oedenrode St	Ter Apel
Gemert	Olst	Twello
's-Gravenzande	Oostburg PTT	Vaals
Halfweg	Oudenbosch	Vianen
Heerde	Oude Pekela	Waddinxveen
Hellevoetsluis	Oudewater	Yerseke
Lobith Tolkamer	Renkum	Zevenbergen

De aanduiding "PTT" achter de naam van een kantoor duidt aan, dat het telefoonnet ter plaatse nog niet is geautomatiseerd.

De nieuwe klasse van het postkantoor IJmuiden gaat in bij het vacant komen van de directie van dit kantoor.

2. De rangschikking heeft plaatsgevonden volgens de uitkomsten van het verkeer van de post- en telegraafdienst.

Met medetelling van de factoren voor de telefoondienst zouden de kantoren Neder Hardinxveld, Sliedrecht, Tholen, Uithuizen en Winsum (Gn) in de naast hogere klasse en het kantoor Oostburg in de vijfde klasse zijn ingedeeld.

Aan de directeuren van deze kantoren wordt, zo zij het salaris, verbonden aan die hogere klasse niet genieten, vanaf 1 januari 1960 tot het tijdstip van de automatisering van de telefoondienst een toelage toegekend ten bedrage van het verschil tussen het aan hun rang verbonden salaris en dat, hetwelk zij in de hogere klasse zouden genieten.

3. Bij de bovenvermelde rangschikking zijn de factoren op de volgende wijze in punten uitgedrukt:
elke ambtenaar: 1 punt

bedrijfsontvangsten:

a. posterijen, elke f 27 200,-	1 punt
b. telegrafie, elke f 10 200,-	1 punt
c. telefonie, elke f 5 800,-	1 punt
geldelijke omzet: elke f 2 720 000,-	1 punt
inschrijvingen posterijen: elke 33 000	1 punt
telegrammen: elke 13 200	1 punt
telefoongesprekken: elke 23 800	1 punt

4. De puntentallen werden tot op één decimaal nauwkeurig berekend.
5. Het puntental voor de factoren voor de telefoondienst, t.w. telefoonpersoneel, bedrijfsontvangsten telefonie en gesprekken is weder voor 1/4 berekend.
6. De punten voor geldelijke omzet en inschrijvingen posterijen werden samengeteld, in het totaal aantal punten van elk kantoor werd de helft van de door vorenbedoelde samentelling verkregen som opgenomen.
7. De verkeersuitkomsten van de bijkantoren met beperkte dienstuitvoering, alsmede die van de stadspostagentschappen werden ten volle bij het hoofdkantoor geteld.
8. Van het overige ressort zijn de punten voor de bedrijfsontvangsten posterijen, geldelijke omzet, het aantal postinschrijvingen en het personeel voor de post- en telegraafdienst, voor de helft aan die van het betrokken hoofdkantoor toegevoegd.
9. Het eindtotaal van alle aldus verkregen punten werd tenslotte voor elk kantoor met 10 vermenigvuldigd.
10. Naar de op deze wijze verkregen aantallen punten heeft de klasse-indeling *op dezelfde wijze plaatsgevonden als bij de rangschikking en indeling in klassen, welke met ingang van 1 jan. 1955 van kracht is geworden*, namelijk:
eerste klasse boven 2500
tweede klasse boven 1350 tot en met 2500
derde klasse boven 1070 tot en met 1350
vierde klasse boven 530 tot en met 1070
vijfde klasse boven 360 tot en met 530
zesde klasse boven 230 tot en met 360
zevende klasse tot en met 230.

Dienstorder No H.252 van 26 mei 1961: Treinbrieven. *Expresse treinbrieven voor België.*

1. Ingaande 1 juni a.s. wordt - bij wijze van proef - de gelegenheid opengesteld om aan de bagagebureaus der Nederlandsche Spoorwegen EXPRESSE-treinbrieven/briefkaarten voor België aan te bieden die via Roosendaal naar de bestemming worden vervoerd.
2. De voorwaarden waaraan deze brieven/briefkaarten moeten voldoen zijn gelijk aan die welke gelden voor expresse treinbrieven in het binnenlands verkeer en in het internationaal verkeer via Schiphol (vgl art 110 PTT-gids, deel IA).
De afzender is echter verplicht het adres aan te vullen met de aanwijzing "via Station Roosendaal".
De brieven zullen van Roosendaal uit worden doorgezonden met elke trein naar Antwerpen-Centraal, alwaar hersortering en doorzending, eveneens per eerstvolgende trein, in België geschiedt.

Dienstorder No H.375 van 27 juli 1961: Stempeling filatelistische stukken.

1. De in art. 14 van de Postgids, deel 1A bedoelde loketten zullen in het vervolg tevens zijn opengesteld voor de aanbieding van kleine hoeveelheden stukken, waarvoor met het oog op verzamelersdoeleinden een zorgvuldige en lichte stempeling van de daarop gehechte frankeerzegel(s) wordt gewenst.

2. Voor zover nodig wordt er de aandacht op gevestigd dat de in punt 1 bedoelde stukken:
  - a. ook al worden deze aan andere loketten aangeboden met bijzondere zorg behoren te worden behandeld en gestempeld;
  - b. na de stempeling niet bij de nog te stempelen gewone stukken doch bij de te sorteren stukken behoren te worden gevoegd.

Dienstorder No H.2 van 4 januari 1962: Expresse stukken.

1. Bij de behandeling van klachten over vertraging van expresse stukken wordt herhaaldelijk geconstateerd, dat deze stukken op de kantoren van bestemming bij aankomst niet worden voorzien van een afdruk van de dagtekeningstempel. Voorts is het opgevallen, dat expresse stukken, die door middel van een frankeermachine zijn gefrankeerd, op de kantoren van terpostbezorging niet steeds worden gestempeld.
2. Aangezien door deze verzuimen het onderzoek naar de oorzaak van vertragingen wordt bemoeilijkt wordt verzocht aan de desbetreffende voorschriften de nodige aandacht te schenken (zie de artikelen 340 VP 1 en 79 van de Postgids, deel I A; art 340 VP 1 geldt niet voor de kantoren te Amsterdam, Rotterdam, 's-Gravenhage en Utrecht).

Dienstorder No H.426 van 23 augustus 1962: Verkoop van luminescerende postzegels van 4, 8 en 12 cent en briefkaarten van 8 cent met luminescerende opdruk.

1. Ten postkantore te Gouda zal binnenkort een proef beginnen met een z.g. opzet-machine, welke de daarvoor in aanmerking komende ter postbezorgde stukken die gefrankeerd zijn met op luminescerend papier gedrukte postzegels alsmede de ter postbezorgde van rijkswege uitgegeven briefkaarten van 8 cent, welke naast de zegelafdruk zijn voorzien van een met luminescerende inkt gedrukte balk, automatisch opzet.
2. In verband daarmee zal op genoemd kantoor met ingang van 27 augustus a.s. worden begonnen met de verkoop aan het publiek van de in punt 1 bedoelde briefkaarten, alsmede van de daar bedoelde postzegels in de waarden van 4, 8 en 12 cent (het luminescerend papier draagt geen watermerk).
3. Voor het welslagen van de proef is het nodig, dat de postzegels en briefkaarten met luminescentie alleen ten postkantore te Gouda worden gebruikt voor de frankering van aldaar geposte stukken. Door de directeur van het postkantoor aldaar zal dan ook niet worden voldaan aan verzoeken van elders wonenden om toezending van een of meer postzegels en briefkaarten als vorenbedoeld.
4. Ten gerieve van postzegelverzamelaars enz. zullen de bovenbedoelde zegels en briefkaarten op de daarvoor bepaalde uren verkrijgbaar zijn aan de kantoren waar een bijzonder loket voor de verkoop van postwaarden aan verzamelaars is opengesteld. Op deze kantoren zal de verkoop niet vóór 27 augustus a.s. aanvangen.

Dienstorder No H.330 van 27 juni 1963: Grenscorrecties (ingående 1 augustus 1963).

1. Op 1 augustus a.s. zullen de grenscorrecties plaatsvinden, die tussen het Koninkrijk der Nederlanden en de Bondsrepubliek Duitsland zijn overeengekomen bij de terzake gesloten verdragen, enz.
2. In verband hiermede zal ingaande genoemde datum de dienstuitvoering op de volgende PTT-richtingen door de Nederlandse PTT worden beëindigd en overgenomen door de Deutsche Bundespost:
  - a. de hulppostkantoren Elten, Havert, Höngen en Wehr;
  - b. de plattelands poststations Süsterseel en Tudderren (Tüddern);
  - c. de telegraafstations Millen en Wehrhagen.

3. Omtrent de als gevolg hiervan nodig gebleken PTT -maatregelen volgen hieronder nadere inlichtingen.

De opgave is niet volledig; voor zover nodig zal de CD (tsl 6138) om verdere gegevens kunnen worden verzocht. De directeuren van de postdistricten Arnhem en Maastricht zullen de daarvoor in aanmerking komende kantoren in hun ambtsgebied op de hoogte stellen van de maatregelen van uitsluitend regionale aard.

A. POSTDIENST

1) *Posttarieven, enz.*

Voor het postverkeer met het betrokken grensgebied zullen met ingang van 1 augustus a.s. de tarieven en verzendingsvoorwaarden enz. van toepassing zijn, welke gelden in het algemeen internationale postverkeer met West-Duitsland.

2) *Postvervoer*

Het postvervoer naar het betrokken grensgebied zal na de overdracht geschieden op de normale voor overig West-Duitsland geldende wijze (via Arnhem, Oldenzaal enz).

3) *Pakketpost*

Gedurende de week van 25 t/m 31 juli a.s. zal de verzending van pakketpost naar het betrokken grensgebied uitsluitend geschieden onder het voorbehoud, dat de zendingen aan de afzenders zullen worden teruggezonden, wanneer de uitreiking aan de geadresseerde niet meer tijdig door de Nederlandse postdienst heeft kunnen plaats vinden.

De afzenders behoren hierop bij de aanbieding te worden gewezen.

4) *Verrekenzendingen*

Voor verrekenzendingen (zowel per brief- als pakketpost): zie sub 3).

5) *Kwitanties*

De voor het betrokken grensgebied ter invordering ontvangen kwitanties worden normaal behandeld, behoudens dat uit te stellen kwitanties waarvan de herhaalde aanbieding op of na 1 augustus zou moeten plaats vinden, aan het kantoor van afzending met een toelichting terzake zullen worden teruggezonden. Bij het aannemen van borderellen behoren de aanbieders hierop voor zover nodig te worden gewezen.

6) *Postwissels*

Postwissels, die in het betrokken grensgebied op 31 juli 1963 niet tot uitbetaling zullen zijn gekomen, worden zo mogelijk aan de afzenders teruggezonden met een toelichtende aantekening. Bij de aanneming van postwissels, bestemd voor het over te dragen grensgebied, zullen de afzenders hierop voor zover nodig moeten worden gewezen.

Dienstorder No H.568 van 7 november 1963: Gebruik dagtekeningstempels.

Teneinde verwarring te voorkomen dient bij dagtekeningstempels, waarin na de dag aanduiding geen punt is opgenomen, voortaan gedurende de eerste drie dagen van elke maand gebruik te worden gemaakt van het rader der tientallen.

Van het rader der eenheden dient alsdan het liggende streepje te worden gebruikt.

Dienstorder No H.129 van 12 maart 1964: Stempeling berichten betreffende overlijden.

In het vervolg dient ernaar te worden gestreefd, dat voor het stempelen van berichten betreffende overlijden, die als zodanig uiterlijk goed zijn te onderkennen, geen gebruik wordt gemaakt van de stempelmachine.

Dienstorder No H.383 van 16 juli 1964: R-stroken t.b.v. verzamelaars.

Aan verzoeken om verstrekking van gebruikte en ongebruikte R-stroken onder andere ten behoeve van verzamelingen mag niet worden voldaan.

Dienstorder No H.419 van 28 juli 1966: Portzegels (*afschaffing op proef*).

1. Het ligt in het voornemen de portzegels af te schaffen en te vervangen door frankeerzegels van de normale uitgifte.

Voorlopig zal bij wijze van proef m.i.v. 1 augustus a.s. hiertoe worden overgegaan. Echter dienen eerst de nog op de kantoren aanwezige portzegels te worden opgebruikt.

2. De desbetreffende frankeerzegels dienen op de betrokken stukken en bescheiden te worden vastgehecht op een zodanige plaats, dat bij het publiek geen misverstand kan ontstaan met betrekking tot de vraag wie de zegel(s) aanbracht: de afzender dan wel de postdienst. Hoewel de dagtekeningstempel waarmede de betrokken frankeerzegels onbruikbaar worden gemaakt, ter zake reeds een aanwijzing vormt (de kantoornaam in de dagtekeningstempel is immers die van het kantoor van bestemming van het stuk), wordt het wenselijk geacht dat de plaats waar de zegels worden geplakt van te voren duidelijk door de postdienst zal zijn aangeduid door de letter **T** in rood. Vertrouwd wordt, dat deze voorzorgen elk misverstand in dit verband voorkomen.

Waar geen misverstand dienaangaande zal kunnen ontstaan, zal de letter **T** natuurlijk achterwege kunnen blijven, b.v. bij:

- stukken uit het buitenland;
- adreskaarten P 2305 (ongefrankeerde postpakketten);
- omslagen P 4623/P 4624 (vensteromslagen);
- buitenlandse adreskaarten;
- formulieren P 2404 (geleidekaart voor aan douanerechten onderworpen briefpostzendingen);
- formulieren P 1402 (antwoordstukken).

3. In verband met vorenstaande zal de letter **T**, die in het internationaal verkeer ten aanzien van de portheffing de gebruikelijke aanduiding vormt, ook in het binnenlandse verkeer worden ingevoerd. Verzocht wordt het te heffen portbedrag (in cijfers) op de binnenlandse stukken voortaan te doen voorafgaan door de letter **T** in rood.

4. De kantoren met een zogenoemd verzamelaars loket behoren ten behoeve van de verkoop aan filatelisten een voldoende voorraad portzegels te reserveren.

Dienstorder No H.747 van 30 december 1966: Stempel "spoedbehandeling loketdienst".

1. De wijzigingen t.a.v. de dienstuitvoering op zaterdag zoals die op 17 september j.l. zijn ingevoerd, hielden enerzijds een beperking en anderzijds een uitbreiding in.
De beperking kwam tot uitdrukking in een vermindering van het aantal opengestelde kantoren. Als uitbreiding kan de verruiming van het aantal op zaterdag mogelijke handelingen worden gezien. Deze verruiming was in feite een aanvulling van een sinds juli 1961 (invoering van de 5-daagse werkweek) bestaande leemte:
De bezitter van een betalingsstuk, dat geen spoedkarakter had kon daarvan op zaterdag geen uitbetaling verkrijgen, omdat hij daaraan zelf geen spoedkarakter kon verlenen. Dit laatste is thans, door 50 cent te betalen, wel mogelijk.
2. Teneinde het publiek onder de aandacht te brengen, dat de handelingen, waarvoor zij 50 cent. betalen, als spoedhandelingen beschouwd moeten worden, is besloten voor deze handelingen een stempel met tekst "**spoedbehandeling loketdienst**" te gebruiken. De stempel behoeft alleen te worden afgedrukt op de stukken/bescheiden, die het publiek bij het verrichten van handelingen, waarvoor 50 cent betaald wordt, (terug) ontvangt. Deze stempels zijn reeds ambtshalve aan de opengestelde kantoren toegezonden.
3. Een afdruk van bedoelde stempel behoort -behalve in de gevallen, waarin geen zaterdagrecht verschuldigd is- geplaatst te worden bij:
  - het aannemen van aangetekende stukken en postpakketten: op het bewijs van terpostbezorging;
  - het uitreiken van aangetekende stukken, postpakketten en pakjes, waarvan vóór zaterdag een kennisgeving bij de geadresseerde is achtergelaten: op het aangetekende stuk, het postpakket of het pakje;
  - het aannemen van een kwitantieborderel: op het ontvangstbewijs;
  - het aannemen van binnenlandse en buitenlandse postwissels: op het bewijs van storting;
  - het aannemen van een girostorting: op het bewijs van storting.Op de stukken die in handen van de PTT -dienst blijven behoeft de stempel dus niet te worden afgedrukt.

Dienstorder No H.749 van 30 december 1966: Proef met opzet -stempelmachine te Rotterdam; verstrekking van fosforescerende waarden.

1. Op het districtspostkantoor Rotterdam zal in april/mei 1967 een aanvang worden gemaakt met een proefneming met een zogenoemde opzet -stempelmachine, die ter postbezorgde zendingen automatisch zal opzetten aan de hand van op fosforescerend papier gedrukte postzegels dan wel aan de hand van een op de stukken aangebrachte fosforescerende opdruk.
2. De aanmaak van fosforescerende postzegels blijft voorlopig beperkt tot de waarden: 12, 15, 20 en 45 cent (van deze waarden worden ook rollen vervaardigd voor de automaten en de zegelafgifte apparaten), terwijl van de postwaarden met zegelopdruk alleen de rijksbriefkaart van 15 cent en het luchtpostblad van een fosforescerende opdruk zullen worden voorzien.
3. De fosforescerende postwaarden dienen gedurende de proefneming in de postdistricten 's-Gravenhage en Rotterdam aan de loketten van alle kantoren te worden verkocht.
De directeuren van deze kantoren gelieven er zorg voor te dragen, dat deze postwaarden mede voorhanden zijn op de tot hun ressort behorende bij- en hulpkantoren, poststations, postagentschappen, alsmede bij de bestellers, belast met de behandeling van postzaken aan huis tijdens de bestelling.
4. De directeuren wordt verzocht in januari de in punt 2 genoemde postwaarden op de gebruikelijke wijze aan te vragen, d.w.z. als betrof het niet-fosforescerende postwaarden (Hoofd controle postwaarden Haarlem draagt dan zorg voor toezending van fosforescerend materiaal). Na ontvangst dienen zij onmiddellijk de nog in de kassen voorradige niet-fosforescerende postwaarden te vervangen.
5. Ten gerieve van postzegelverzamelaars zullen bovengenoemde fosforescerende postzegels mede verkrijgbaar gesteld worden bij de Filatelistische Dienst van het districtspostkantoor 's-Gravenhage en op de kantoren, waar een loket is opengesteld voor de verkoop van postwaarden aan verzamelaars.

Dienstorder No H.328 van 15 juni 1967: Bedrijfsvorm van postinrichtingen.

1. In do. 473/1966 betreffende wijziging in de openstelling werd bepaald, dat in de benaming van de bedrijfsvormen de letters ptt dienen te worden opgenomen. Als uitvloeisel daarvan zouden de hoofd- en bijkantoren moeten worden aangeduid met pttktn en bijptktn. Teneinde te geraken tot een eenvoudiger en meer met het spraakgebruik overeenkomende benaming van de bedrijfsvormen, is besloten voortaan de aanduiding tt weg te laten. Een overzicht van de te gebruiken benamingen met de daarbij behorende verkorting volgt hierna:

Bedrijfsvorm

Districtspostkantoor
Postkantoor
Bijpostkantoor met bestelling
Bijpostkantoor zonder bestelling
Bijpostkantoor vooruitgeschoven loket
Hulppostkantoor
Poststation
Postagentschap

Verkorting

dpkt
pkt
bijpkt met bslg
bijpkt zonder bslg
bijpktvl
hulppkt
ps
pags

Indien noodzakelijk behoort voor de bedrijfsvorm postagentschap c.q. de verkorting daarvan het voorvoegsel "plattelands-" en/of "stads-" te worden geplaatst.

2. In verband met het vorenstaande behoren voortaan de hierna vermelde functieaanduidingen te worden gebruikt:

Functie

Directeur van een postdistrict (o.m. belast met het beheer van het districtspostkantoor),
Directeur van een postkantoor
Beheerder van een bijpostkantoor met/zonder bestelling
Kantoorhouder van een hulppostkantoor
Stationhouder van een poststation
Postagent

Verkorting

pddr
pdr
bhr
kth
shd
pag

3. Voor wat betreft de meervoudsvorm van de dienstverkortingen wordt verwezen naar punt 4 van de "Inleiding" van het boekwerk "PTT -verkortingen".
4. Bij EXTERNE CONTACTEN behoort een districtspostkantoor, postkantoor, bijpostkantoor, hulppostkantoor of poststation te worden aangeduid met de benaming "postkantoor". Een postagentschap dient echter als "postagentschap" te blijven aangeduid.
In de bij de dienst in gebruik zijnde boekwerken, lijsten enz. zullen uiteraard de in punt 1 genoemde aanduidingen ter onderscheiding van de verschillende bedrijfsvormen worden gebruikt.
5. De benaming van de "LIJST VAN TELEGRAAF- EN TELEFOONKANTOREN IN NEDERLAND" zal bij de eerstvolgende herdruk worden gewijzigd in "LIJST VANKANTOREN BELAST MET DE UITVOERING VAN DE TELEGRAAF- EN TELEFOONDIENTST".

Dienstorder No H.570 van 12 oktober 1967: Wijziging aanduidingen CS en Station.

1. Het adres van de zakken met brief- c.q. pakketpost, alsmede het adres van bundels briefpost, waarin (tevens) zendingen zijn opgenomen bestemd voor kantoren gelegen buiten het uitgangengebied van het kantoor waaraan de zakken c.q. bundels zijn gericht, wordt -afhankelijk van het (knooppunt)kantoor van bestemming -tot dusver voorzien van de toevoeging CS of Station achter de naam van het kantoor (b.v. Amsterdam C.S., Eindhoven-Station).Teneinde hierin meer eenheid te brengen worden deze aanduidingen vervangen door "Exp" (als afkorting van"Expeditie").
Onder deze regeling valt tevens de nog gebruikte adressering "s-Gravenhage-Passe".
2. In de gevallen, waarin thans achter "CS" of "Station" nog een nadere aanduiding wordt gesteld als b.v. "buitenland", "Inklaring", "Luchtpost", "Veldpost" dient dit voortaan achter de kantoornaam te geschieden b.v. Amsterdam Luchtpost, Rotterdam Inklaring, Utrecht Veldpost enz.
3. De thans nog voorhanden voorbedrukte adreslabels en bundelstroken, waarop de aanduiding CS of Station voorkomt, kunnen tot en met 30 december a.s. worden opgebruikt.
4. De aanduiding "uitgangen" c.q. "+ uitgangen" achter de naam van een knooppunt kantoor op de adreslabels van zakken brief- c.q. pakketpost, alsmede op de bundelstroken welke uitsluitend zendingen voor het eigen uitgangengebied inhouden, blijft gehandhaafd.
5. Geen wijziging wordt gebracht in de samenstelling van de depêches, met dien verstande echter, dat de thans op de maskers van deze zendingen voorkomende aanduidingen als "CS", "Station" of "Passe" dienen te worden vervangen door "Exp".
6. Op de speciale adreslabels voor balen ledige zakken (P 4730) dient voortaan alleen het kantoor van bestemming te worden vermeld, dus zonder de toevoeging CS, Station of Zdp (*Zakkendepot*).
7. Om bij het gebruik van de aanduiding "Exp" verwarring te voorkomen met de aanduiding "Expresse" wordt het bestaande voorschrift, dat de aanwezigheid van expresse-stukken c.q. pakketten in een zak moet worden aangegeven door het op de daarvoor bestemde plaats van het masker plakken van de strook P 4578 "Expresse-Spoedbestelling" (art. 264, 265 en 551 VP 1 c.q. art. 176 en 268 VPH) met nadruk in herinnering gebracht.
8. Tegelijkertijd zullen ook de toevoegingen CS of Station als aanduiding van een afzendend kantoor vervallen.

Bij het invullen van passen en bij de verificatie bij ontvangst en doorzending van dépêches, VD's en A-zakken dient hiermede in voornoemde gevallen rekening te worden gehouden.

Op de expeditiekantoren zullen de in gebruik zijnde stempels, waarbij in de gravure "CS" of "Station" is opgenomen, worden vervangen door nieuwe stempels zonder bedoelde aanduidingen, terwijl aan de eventuele in het stations postgebouw gehuisveste bijkantoren nieuwe stempels zullen worden verstrekt waarbij in de gravure "CS" of "Station" is vervangen door de naam van het plein, de straat of laan waaraan het gebouw is gelegen.

Voor de bestelling van de nieuwe stempels wordt het nodige verricht. Als streefdatum voor de ingebruikneming ervan is aangehouden 1 januari 1968.

9. In verband met de aan de gang zijnde proef met een nieuw en verbeterd model zegeltang zullen de zegeltangen waarbij in de inscriptie "CS" of "Stn" is opgenomen voorlopig in gebruik blijven. Indien een dergelijke tang als gevolg van een defect dient te worden vervangen kan uiteraard een nieuw exemplaar zonder genoemde aanduidingen worden aangevraagd. In voorkomend geval dient het gewenste volgnummer van de tang te worden opgegeven.

Dienstorder No H.652 van 16 november 1967: Nieuwe kantoor naamstempels.

1. De metalen kantoor naamstempels (ktnss) opgenomen in hoofdstuk 48 naamlijst ptt goederen onder de nrs. 3760, 3762 en 3764 t/m 3766 zullen van bedoelde lijst worden afgevoerd.
2. Voortaan zullen alle kantoor naamstempels van rubber worden vervaardigd. In tegenstelling met de rubber kantoor naamstempels die -in afwachting van een nadere regeling -werden verstrekt, zullen in de nieuwe kantoor naamstempels geen dubbele plaatsnaamaanduidingen meer voorkomen d.w.z. de naam van de postinrichting zal in voorkomend geval niet meer worden voorafgegaan of gevolgd door de naam van het hoofdkantoor waaronder de postinrichting ressorteert.
3. Dubbele aanduidingen zoals bijv.: " 's-Gravenhage-Appelstraat" enz. zullen echter worden gehandhaafd voor de stads bijpostkantoren en stadspostagentschappen.
4. Het ligt niet in de bedoeling de oude in gebruik zijnde kantoor naamstempels gelijktijdig door nieuwe te vervangen. Hiertoe zal eerst worden overgegaan wanneer een kantoor naamstempel t.g.v. afkeuring buiten gebruik moet worden gesteld en bij eventuele wijziging van de bedrijvsvorm van een postinrichting.
5. De eerste verstrekking van de nieuwe kantoor naamstempels geschiedt door de Centrale Directie (CD), bureel PE 1. In voorkomend geval dient de stempel niet meer per fml Alg. 4161 te worden aangevraagd maar per brief.

Vernieuwing van een verstrekte kantoor naamstempel kan ter plaatse geschieden. Er behoort nauwlettend op te worden toegezien dat de afdruk van het nieuw aangemaakte exemplaar niet afwijkt van de afdruk van de door de CD verstrekte stempel.

Dienstorder No H.104 van 15 februari 1968: Schrijfwijze van de naam van postinrichtingen.

1. Voor het aanduiden van sommige postinrichtingen wordt niet altijd de officiële schrijfwijze van de naam van de gemeente c.q. het onderdeel van de gemeente, waar de postinrichting is gevestigd, aangehouden. Het gebruik van een verkeerde schrijfwijze in de boekwerken, lijsten enz., welke door het bedrijf worden uitgegeven, is daar onder meer een oorzaak van.
2. Zo bleek de in bijl. A van de PTT -gids, deel 1b vermelde schrijfwijze van de naam van de hierna vermelde postinrichtingen niet juist te zijn:

Schrijfwijze van de naam van de postinrichting in bijlage A van de PTT-gids, deel 1 B

Officiële schrijfwijze

Blaakschependijk
de Cocksdorp
de Heen
de Hoef
de Krim
de Kwakel
de Lier
de Lutte
de Meern
den Andel
den Dolder
den Helder
den Hout
den Hulst
de Weere

Blaaksedijk
De Cocksdorp
De Heen
De Hoef
De Krim
De Kwakel
De Lier
De Lutte
De Meern
Den Andel
Den Dolder
Den Helder
Den Hout
Den Hulst
De Weere

de Wijk
's-Graveland
Kapel Avezaath
Kerk Avezaath
't Loo bij Bergeyk
de Nieuwendijk
Nieuwkuyk
Raamsdonkdorp
Schayk
Someren Eind
St Hubert
Terapelkanaal
2e Exloërmond
Wanroy
Zevenbergschenhoek

De Wijk
's-Graveland
Kapel-Avezaath
Kerk-Avezaath
Loo (bij Bergeyk)
Nieuwendijk
Nieuwkuijk
Raamsdonk (dorp)
Schaijk
Someren-Eind
St. Hubert
Ter Apelkanaal
Tweede Exloërmond
Wanroij
Zevenbergschen Hoek

Bovendien wordt de officiële schrijfwijze Nijholtpa voor de gelijkmatige buurtschap niet altijd gebruikt.

3. Voor het aanduiden van de in punt 2 vermelde postinrichtingen en het buurtschap dient in het vervolg de officiële schrijfwijze te worden aangehouden.
4. In de boekwerken, lijsten enz., welke door het bedrijf worden uitgegeven, zullen de vermeldingen voor zover nodig met het vorenstaande in overeenstemming worden gebracht.
5. Zo spoedig mogelijk volgt een nadere opgaaf van nog een aantal postinrichtingen, waarvoor niet altijd de officiële schrijfwijze wordt aangehouden.

Dienstorder No H.167 van 14 maart 1968: Schrijfwijze van de naam van postinrichtingen.

1. In aansluiting op do. 104/1968 wordt medegedeeld, dat ook de naam van de hierna vermelde postinrichtingen veelal niet juist wordt geschreven:

Schrijfwijze van de naam van de postinrichting in bijlage A van de PTT-gids, deel 1 B

Officiële schrijfwijze

de Haukes
de Koog
den Hoorn (Texel)
den Oever
de Rijk
Egmond Binnen
Noord Scharwoude
Oldeholtpade
Sint Oedenrode
Zuid-Oost-Beemster
Zuid Scharwoude

De Haukes
De Koog
Den Hoorn
Den Oever
De Rijk
Egmond-Binnen
Noord-Scharwoude
Oldeholtpa
Sint-Oedenrode
Zuidoostbeemster
Zuid-Scharwoude

2. Verzocht wordt voor het aanduiden van de in punt 1 vermelde postinrichtingen in het vervolg de officiële schrijfwijze aan te houden.
3. In de boekwerken, lijsten enz., welke door het bedrijf worden uitgegeven, zullen de vermeldingen voor zover nodig met het vorenstaande in overeenstemming worden gebracht.

Dienstorder No H.206 van 28 maart 1968: Schrijfwijze van de naam van postinrichtingen; wijziging benaming postinrichtingen.

1. In aansluiting op dos. 104/1968 en 167/1968 wordt medegedeeld, dat ook de naam van de hierna vermelde postinrichtingen veelal niet juist wordt geschreven:

Schrijfwijze van de naam van de postinrichting in bijlage A van de PTT-gids, deel 1 B

Officiële schrijfwijze

Emmercompascuum Zuid
Heiningen
Huybergen
Oud Vossemeer
de Schijf
St. Michielsgestel

Emmer-Compascuum Zuid
Heijningen
Huijbergen
Oud-Vossemeer
Schijf
Sint-Michielsgestel

2. Voorts is de benaming "Emmercompasuum Noord" voor het hulppostkantoor te Emmer-Compasuum gewijzigd in "Emmer-Compasuum" en de benaming "de Knijpe" voor het hulppostkantoor te Benedenknijpe gewijzigd in "Benedenknijpe".
Met ingang van 1 april 1968 wordt de benaming "Jubbega" voor het hulppostkantoor te Jubbega-Schurega gewijzigd in "Jubbega-Schurega".
3. Voor het aanduiden van de in de punten 1 en 2 hier voren bedoelde postinrichtingen behoort in het vervolg de officiële schrijfwijze te worden aangehouden.
4. In de boekwerken, lijsten enz., welke door het bedrijf worden uitgegeven, zullen de vermeldingen voor zover nodig met de vorenstaande in overeenstemming worden gebracht.

Dienstorder No H.352 van 20 juni 1968: Schrijfwijze van de naam van postinrichtingen.

1. In aansluiting op dos. 104/1968, 167/1968 en 206/1968 wordt medegedeeld, dat ook de naam van de hierna vermelde postinrichtingen veelal niet juist wordt geschreven:

Schrijfwijze van de naam van de postinrichting in bijlage A van de PTT-gids, deel 1 B

Officiële schrijfwijze

Heijthuijsen
IJsselsteijn (Lb)

Heythuysen
Ysselsteyn (Lb)

2. Voor het aanduiden van de in punt 1 genoemde postinrichtingen behoort in het vervolg de officiële schrijfwijze te worden aangehouden.
3. In de boekwerken, lijsten enz., welke door het bedrijf worden uitgegeven, zullen de vermeldingen voor zover nodig met de vorenstaande in overeenstemming worden gebracht.

Dienstorder No H.399 van 18 juli 1968: Schrijfwijze van de naam van postinrichtingen.

1. In aansluiting op dos. 104, 167, 206 en 352/1968 wordt medegedeeld dat ook de naam van de hierna vermelde postinrichtingen veelal niet juist wordt geschreven:

Schrijfwijze van de naam van de postinrichting in bijlage A van de PTT-gids, deel 1 b

Officiële schrijfwijze

de Lage Vuursche
Tienray

Lage Vuursche
Tienraij

2. Voor het aanduiden van de in punt 1 genoemde postinrichtingen behoort in het vervolg de officiële schrijfwijze te worden aangehouden.
3. In boekwerken, lijsten, enz., welke door het bedrijf worden uitgegeven, zullen de vermeldingen voor zover nodig met het vorenstaande in overeenstemming worden gebracht.

Dienstorder No H.543 van 3 oktober 1968: Stempel: "Expresse".

1. De aandacht wordt erop gevestigd dat voortaan ook in het binnenlands verkeer uitsluitend de strook P 4578 "Spoedbestelling-Expres" dient te worden gebruikt voor stukken waarvan spoedbestelling wordt verlangd (zie het bij aanvullingsblad 30 gewijzigde art. 208 VP 1).
2. De op de kantoren aanwezige stempels "Expresse" dienen naar de CD: bureel PE 1 te worden opgezonden.

Dienstorder No H.544 van 3 oktober 1968: Portheffing (nieuwe methode van invordering portbedragen).

1. Met ingang van 21 oktober a.s. zal een nieuwe wijze van invordering en vaststelling van portbedragen worden ingevoerd.
2. Daarbij zal ten kantore van bestemming aan het ongefrankeerde c.q. ontoereikend gefrankeerde stuk een kaartformulier (P 1306) worden gehecht, waarin de geadresseerde van het stuk wordt verzocht het portbedrag te voldoen door op de kaart postzegels tot dat bedrag te plakken en deze kaart daarna aan het postkantoor terug te zenden.
3. De portstukken met aangehechte kaarten worden voortaan zonder meer in de brievenbus van de geadresseerde gedeponeerd. Het invorderen van het verschuldigde port ten huize van de geadresseerde komt dus te vervallen.
Het gevolg hiervan is dat de besteldienst wordt vereenvoudigd en versneld en dat de bedrijfslasten, verbonden aan de portheffing, worden verlaagd.
4. In verband hiermede is t.a.v. de ongefrankeerde en ontoereikend gefrankeerde stukken, *verzonden in het binnenlandse verkeer*, aanleiding gevonden de huidige wijze van berekening van het portbedrag te herzien. In plaats van tweemaal het ontbrekende port met een minimum van 15 cent zal in het vervolg slechts het aan de frankering ontbrekende port in rekening worden gebracht, echter verhoogd tot 10 cent of het eerstvolgende veelvoud van 10 cent.

Voor een ongefrankeerde binnenlandse briefkaart betekent dit dus een portbedrag van 20 cent (15 cent verhoogd tot 20 cent); voor een ongefrankeerde binnenlandse brief van enkelvoudig gewicht een portbedrag van 30 cent (20 cent verhoogd tot het eerstvolgende veelvoud van 10 cent); voor een abusievelijk als drukwerk met 12 cent gefrankeerde brief een portbedrag van 10 cent (8 cent verhoogd tot 10 cent).

5. In de wijze van berekening van het port voor ongefrankeerde of ontoereikend gefrankeerde *stukken uit het buitenland* (vgl do. 447/68) komt *geen wijziging*. Wel wordt ook voor uit het buitenland ontvangen stukken eveneens de nieuwe invorderings*methode* van kracht. Hiervoor blijft dus van kracht de regeling, dat tweemaal het ontbrekende bedrag wordt geheven met een minimum van 15 cent.
6. Nadere uitvoeringsmaatregelen zullen per circulaire worden bekendgemaakt.
7. Een eerste voorraad van de benodigde formulieren zal ambtshalve aan de kantoren worden verstrekt. De hoofdkantoren dienen hun ressort te bevoorraden.
Na de ambtshalve verstrekking kunnen de formulieren op de gebruikelijke wijze worden aangevraagd bij het Centraal Magazijn. De formulieren P 2158, P 4623, P 4624 en Alg. 4010 vervallen. Deze kunnen bij het oude materieel worden gevoegd.

Dienstorder No H.681 van 5 december 1968: R-stroken t.b.v. verzamelaars.

1. Het blijkt steeds weer voor te komen dat aan de kantoren (schriftelijke) verzoeken worden gericht om toezending van R -stroken.
2. In verband hiermede wordt er met nadruk de aandacht op gevestigd dat aan verzoeken om verstrekking van gebruikte en ongebruikte R-stroken, o.a. ten behoeve van verzamelingen, NIET mag worden voldaan (vgl ook do. 383/1964).

Dienstorder No H.20 van 9 januari 1969: Internationale antwoordcoupons; stempeling na ontvangst van directeur zegelwaarden.

1. De in art. 4 van de VP 1 opgenomen verplichting om de van de directeur zegelwaarden ontvangen internationale antwoordcoupons onmiddellijk na ontvangst te voorzien van een afdruk van de kantoor-naamstempel, wordt hierbij ingetrokken.
2. Bij verkoop en inwisseling van antwoordcoupons blijft uiteraard het aanbrengen van een duidelijk leesbare afdruk van de dagtekeningstempel op de daarvoor op het formulier aangegeven plaats noodzakelijk.

Dienstorder No H.38 van 16 januari 1969: Opzending defect, versleten en overcomplete technisch postmaterieel.

1. Het komt regelmatig voor dat buiten gebruik gestelde dagtekeningstempels, metalen kantoornaamstempels, lakstempels, datum nummerstempels en zegeltangen met een formulier Alg. 4162 naar de CMZ (Centraal Magazijn) worden opgezonden.
2. Deze werkwijze is niet juist. In punt 11 A van de "Toelichting op het gebruik van de hoofdstukken 08-09-48-49 naamlijst PTT goederen" is voorgeschreven dat bovengenoemde goederen met een toelichtende brief dienen te worden opgezonden naar de Centrale Afdeling Post Exploitatie, bureel 1.

Dienstorder No H.113 van 20 februari 1969: Verantwoording BTW bij verkoop postwaarden van Suriname, de Nederlandse Antillen en het Internationale Hof van Justitie te 's-Gravenhage.

1. Zoals reeds is bekend gemaakt, behoort van 1 januari 1969 af, bij de verkoop van bovengenoemde postwaarden aan filatelistenloketten 4 % BTW te worden berekend.
2. Deze BTW wordt vanaf genoemde datum geboekt onder de voorlopig geboekte ontvangsten met de omschrijving in rubriek VI van de kasstaat "BTW -filatelistenloketten".
3. Op 28 februari 1969 dient het totaal van de ter zake onder de voorlopig geboekte ontvangsten geboekte bedragen te worden verantwoord op een nieuw boekingshoofd "verschuldigde BTW filatelie codenummer 20573", dat moet worden vermeld in het register B en op de bijstaat B van de kasstaat onder de ontvangsten, kolom/punt 7, met een tegen boeking onder de ngvgo.
4. Bij de verkoop van bedoelde postwaarden wordt van 1 maart 1969 af de verschuldigde BTW verantwoord op de dagrekening P 3501 onder punt 10 "ontvangsten reg. B" met een omschrijving in de daarvoor bestemde rubriek. Op het formulier P 3502 (koran) wordt het dagtotaal eveneens onder de ontvangsten van het register B vermeld.

Dienstorder No H.399 van 26 juni 1969: Filatelieloketten.

1. Teneinde het dienstbetoon aan de speciale filatelieloketten zo goed mogelijk af te stemmen op de wensen én behoeften van de postzegelverzamelaars, zijn deze loketten geplaatst onder de functionele leiding van het *hoofd Filatelistische Dienst PTT*.

2. Nagegaan wordt in hoeverre de dienstverlening rond de filatelieloketten (o.m. de voorlichting van de verzamelaars) kan worden verbeterd. Omtrent het resultaat hiervan volgen t.z.t. nadere mededelingen.

Dienstorder No H.700 van 3 december 1970: Stempeling stukken voorzien van de aanduiding 'Dienst PTT'.

1. Ter bevordering van de nodige efficiency zullen m.i.v. 1 januari 1971, stukken met het opschrift 'Dienst PTT' in het algemeen niet meer worden voorzien van een afdruk van de dagtekeningstempel.
2. Stempeling van ter post bezorgde stukken met de aanduiding 'Dienst PTT' behoeft nog slechts te geschieden van de:
  - a. in een brievenbus geposte stukken;
  - b. aan het loket aangeboden stukken die een bijzondere postale behandeling vereisen (aanteekening, spoedbestelling e.d.);
  - c. aan het loket afgegeven stukken, voor zover deze stukken vanwege de afzender tot bundels zijn samengevoegd en waarbij elke bundel van een briefje met opschrift STEMPELEN is voorzien.

Dienstorder No H.765 van 24 december 1970: Stukken met opschrift 'Dienst PTT'.

Bij do. H 700/1970 is bekend gemaakt dat in het algemeen stukken met het opschrift 'Dienst PTT' niet meer zullen worden voorzien van een afdruk van de dagtekeningstempel.

De consequentie hiervan is dat voor PTT -schrifturen de aanduiding 'datum Postmerk' of 'poststempel e.d.' niet meer mag worden gebezigd.

Dienstorder No H.576 van 2 november 1971: Stempelen adreskaarten uitgereikte postpakketten.

1. Bij controle op de overkomstduur van binnenlandse- en buitenlandse postpakketten, is gebleken dat niet altijd de hand wordt gehouden aan het voorschrift de achterzijde van de adreskaarten van uitgereikte postpakketten op de datum van uitreiking van een afdruk van de dagtekeningstempel te voorzien.
2. Aangezien het vorenstaande aanleiding kan geven tot misverstand wordt goedgevonden dat, indien door plaatselijke omstandigheden het gebruik van een dagtekeningstempel niet mogelijk is, de datum van uitreiking van de postpakketten, d.m.v. een rubber datumstempel op de adreskaarten wordt vermeld.

Dienstorder No H.645 van 14 december 1971: Filatelie.

Invoering van een abonnementensysteem t.b.v. postzegelverzamelaars In Nederland.

1. Gevolg gevend aan het veelvuldig aandringen van de zijde van de Nederlandse Bond van Filatelisten-Verenigingen wordt met ingang van 1 januari 1972 ook voor ingezetenen de mogelijkheid opengesteld de nieuw verschijnende postzegels van Nederland, Suriname en van de Nederlandse Antillen onder bepaalde voorwaarden bij abonnement bij de Filatelistische Dienst te 's-Gravenhage te betrekken.
2. De voornaamste voorwaarden terzake zijn:
  - 2.1 zendingen met een factuurbedrag wegens te leveren zegels van minder dan f 10,- worden belast met f 1,- administratiekosten;
  - 2.2 verrekening van de verschuldigde bedragen wegens in abonnement te leveren postzegels zal uitsluitend mogelijk zijn bij vooruitbetaling door middel van incasso-overschrijving van de postrekening van de abonnees. Deze dienen het Hoofd van de Filatelistische Dienst daartoe te machtigen.
3. Kaartformulieren met uitvoerige inlichtingen (tevens aanvraagkaart voor een abonnement) en machtigingskaarten voor incasso-overschrijving zijn verkrijgbaar bij:
  - a. Nederlandse Bond van Filatelisten-Verenigingen, Assumburg 70, Buitenveldert, Amsterdam;
  - b. de postkantoren waar een filatelistenloket is gevestigd;
  - c. Klantenservice 0017;
  - d. Filatelistische Dienst, Prinses Beatrixlaan 11 te 's-Gravenhage.Verzocht wordt belangstellenden -voor zover nodig -te verwijzen naar deze adressen die tijdig een voorraad van beide kaartformulieren van de Filatelistische Dienst zullen ontvangen.
4. Door de Filatelistische Dienst zullen incidentele bestellingen (buiten het abonnementensysteem om) eveneens worden belast met f 1,- administratiekosten, indien het factuurbedrag beneden f 10,- blijft.

POSTSTATIONS vanaf 1923:

Dienstorder No 796 van 7 november 1923: Openstelling stations voor den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst. Ter inlichting van het publiek omtrent den duur der openstelling van de stations voor den Post-, den Telegraaf- en den Telefoondienst zijn nieuwe formulieren, model nr. 297 B., aangeemaakt. Van de directeuren, binnen wier ressort stations zijn gevestigd, worden aanvragen per dienstbriefkaart, model 49b, ter verstrekking van het benodigde aantal exemplaren tegemoet gezien. Voor vereenigde stations zijn deze opgaven in te zenden door de directeuren, waaronder de stations voor den postdienst ressorteeren. Na invulling van de daarvoor bestemde kolommen met de tijdvakken van openstelling voor elk der diensten behoort op elk station een op karton te plakken exemplaar van het formulier op een goed zichtbare plaats achter een der ramen te worden voorgehangen. Voor zoover een station voor een of twee der diensten niet is opengesteld, moeten de desbetreffende opschriften op het model 297 B onleesbaar worden gemaakt.

Dienstorder No 566 van 23 september 1925: Dienstuitvoering op stations. In voorkomende gevallen kan aan de poststations het benodigde touw, lak, pakpapier, enz., door de betrokken hoofdkantoren uit den eigen voorraad worden verstrekt.

Voor de verzegeling van depêches en c.q. bundelzakken kunnen de stationhouders eventueel gebruik maken van de lakstempels van de opgeheven hulpkantoren. Mochten deze lakstempels aan het Hoofdbestuur (8e Afdeling B) zijn gezonden, dan kunnen ze worden opgevraagd. Bijaldien oudmodel cachetten bereids zijn vernietigd, zullen nieuw model lakstempels worden verstrekt.

Dienstorder No 13 van 6 januari 1926: Toezicht op de post-, telegraaf- en telefoonstations. De post-, telegraaf- en telefoonstations behoren als regel ten minste eenmaal per jaar te worden geïnspecteerd. Overigens wordt de regeling van het toezicht overgelaten aan het beleid van de afdelingsinspecteurs, resp. directeuren der niet-geclassificeerde kantoren. Het bepaalde bij art. 307, 4e lid, der V.P. binnenland vervalt. Op overeenkomstige wijze als voor de hulpkantoren is geregeld, kan de inspectie geheel of gedeeltelijk aan de directeuren der betrokken hoofd- c.q. controlekantoren worden opgedragen. In de V.P.T. zal een nieuw artikel 27a worden opgenomen; art. 3 van bijlage II van laatstgenoemd boekwerk, zal worden aangevuld.

Dienstorder No 63 van 27 januari 1926: Toezicht op de post-, telegraaf- en telefoonstations. *Verbetering Do. 13/26.* In do. 13/1926, regels 5 en 6, moeten de woorden "niet-geclassificeerde kantoren" worden vervangen door "kantoren, welke niet tot een inspectie-afdeeling behoren".

Dienstorder No H. 609 van 3 november 1926: Dienstuitvoering op stations. *Grensrayon. Stempels.* De poststations worden, ten aanzien van het grensrayon geacht te behoren tot den kring van het kantoor, waarmede zij in verbinding zijn gesteld. In verband hiermede gelieven de betrokken directeuren er voor te zorgen, dat afschriften van de formulieren nrs 269 en 270 op de hiervoor in aanmerking komende poststations aanwezig zijn en dat deze opgaven geregeld worden bijgewerkt.

De nog bruikbare kantoornaamstempels van de opgeheven hulpkantoren worden ter beschikking van de betrokken directeuren gesteld. De In het magazijn aanwezige kantoornaamstempels zullen ambtshalve aan de betrokken hoofdkantoren, ter uitreiking aan de stationhouders, worden toegezonden.

Aan poststations, welke met spoor- of tramwegen in verbinding staan of in de route van autodiensten zijn gelegen, zullen, in door de betrokken inspecteurs resp. directeuren der niet onder afdelingsverband staande kantoren aan te wijzen gevallen, dagteekeningstempels worden verstrekt. Aanvragen om verstrekking behoren door de betrokken directeuren langs den gewonen weg te worden ingezonden.

Dienstorder No H.719 van 27 augustus 1930: Aangeteekende stukken.

Aanneming van ter aanteekening aangeboden stukken.

Behandeling van aangeteekende stukken van en voor poststations.

1. Met ingang van 1 October a.s. wordt het register 11 afgeschaft.
2. De aan te teekenen stukken moeten dan bij de aanbieding vergezeld zijn van een door of vanwege de afzender ingevuld ontvangstbewijs, formulier 11H. Deze formulieren behoren in de wachtkamers der kantoren in de nabijheid van het loket te worden neergelegd of opgehangen; te dien einde worden beschikbaar gesteld losse formulieren en zg. bloc-notes bevattende 100 exemplaren.
3. Nadat de aannemende ambtenaar onderzocht heeft of de aangeboden stukken aan de gestelde eischen voldoen, verifieert hij de juistheid van de inschrijvingen op het ontvangstbewijs, voorziet de aangenomen stukken van een strooknummer, vult vervolgens de dienstaanwijzingen op het ontvangstbewijs in; plaatst daarop een afdruk van den dagteekeningstempel en stelt dit daarna den

- aanbieder ter hand. Bij stukken zonder aangegeven waarde of zonder verrekening worden de desbetreffende gedrukte aanwijzingen op het ontvangstbewijs doorgehaald.
4. De benodigde nummerstrooken worden, aan een rol ontleend. Deze rol wordt op een klos geschoven, welke in een houten bakje draaibaar is opgesteld. In dit bakje is tevens een bevochtiger aangebracht, waarover de strook en kunnen worden getrokken; deze zijn daardoor direct voor het gebruik gereed.
  5. In afwachting van de verstrekking van deze rollen moeten de op de kantoren aanwezige vellen met nummerstrooken worden opgebruikt.
  6. In het gemis van de vorengenoemde houten bakjes kan worden voorzien door gebruikmaking van een bevochtigd sponsje.
  7. Indien de aangenomen aangeteekende stukken niet door den loketambtenaar op de briefpostadviezen worden ingeschreven, vindt de overdracht van deze stukken aan de afdeling "Verzending" plaats met behulp van lijsten 11J en 11K. Zooals uit deze formulieren blijkt, worden de gewone aangeteekende stukken bij het aantal overgedragen. De loketambtenaar vermeldt de nummerserie en de ambtenaar van verzending teekent daarop voor ontvangst van het aantal, De brieven met aangegeven waarde worden stuksgewijze overgedragen; zij kunnen dus direct na het aannemen op de lijsten 11K worden ingeschreven; bij de overdracht wordt hierop door den overnemenden ambtenaar de verzendinggelegenheden vermeld. Deze lijsten gaan na de overdracht dadelijk naar de betrokken loketten terug.
  8. Ten behoeve van hen, die veel stukken ter aanteekening aanbieden, worden op verzoek kosteloos boekjes (formulieren 11L) beschikbaar gesteld. Hierin moeten de stukken vóór de aanbieding aan het loket worden ingeschreven. De aannemende ambtenaar onderzoekt de juistheid van de inschrijvingen in dit boekje, vult daarna de dienstaanwijzingen in, plaatst in de kolom waarde en/of verrekening zoo noodig een liggende streep en in de daarvoor bestemde kolom een afdruk van den dagteekeningstempel; vervolgens wordt het boekje den aanbieder ter hand gesteld. Voor een duidelijke en volledige invulling behoort te worden zorggedragen.
  9. De afzenders, die voor gebruikmaking van de vorenbedoelde boekjes in aanmerking komen, moeten ambtshalve worden ingelicht.
  10. De gelegenheid om bij gelijktijdige aanbieding van ten minste vijf aan te teekenen stukken gebruik te maken van lijsten 11A blijft bestaan. Op deze lijsten, welke niet meer in doorschrift behoeven te worden ingevuld, wordt het gewicht van de brieven met aangegeven waarde in grammen vermeld. Bij herdruk zullen deze formulieren worden gewijzigd.
  11. Op de poststations welke met treinen, trams, enz. in verbinding zijn gesteld, alsmede op die welke op werkdagen gedurende twee of meer uren voor het publiek zijn opengesteld, zullen de ter aanteekening aangeboden stukken mede op de voren aangegeven wijze worden behandeld. Op gelijke wijze zal aldaar worden gehandeld met de aan te teekenen stukken, welke door de bestellers in hunne zakboekjes 70* zijn ingeschreven en aan de stationhouders worden overgedragen, behoudens dat voor deze stukken de invulling van een formulier 11H achterwege blijft. Tegenover de betrekkelijke inschrijving in deze boekjes wordt door den stationhouder het nummer vermeld van de opgeplakte nummerstrook en een afdruk van den dagteekeningstempel geplaatst. Voor zooveel de verzending van aangeteekende stukken betreft, worden deze poststations met hulpkantoren gelijkgesteld; in verband hiermede kunnen deze stukken door de stationhouders in de daarvoor aangewezen gevallen mede rechtstreeks aan treinen, trams enz. worden verzonden.
  12. Indien en voor zoover de in het vorige lid bedoelde poststations in de bestelling ter plaatse voorzien, zullen de aangeteekende stukken mede rechtstreeks aan deze postinrichtingen worden toegezonden. Uit het buitenland afkomstige verrekenzendingen bestemd voor bedoelde poststations moeten nochtans aan het hoofd-, bij- of hulpkantoor, waarmede het station in verbinding staat, worden toegezonden.
  13. Op de hier bedoelde poststations worden de ontvangen binnenlandsche verrekenzendingen in het zakboekje nr. 51 van het kantoor in verbinding ingeschreven.
  14. Voor zoover de briefpostzendingen van en aan deze poststations niet vergezeld zijn van een lijst 70A of 70B, - deze formulieren zullen bij herdruk worden gewijzigd, '- zal een advies 1 moeten worden ingesloten. In verband hiermede wordt de zg. losse afgifte resp. ontvangst vervangen door de afgifte resp. de ontvangst van een gesloten briefpostzending waarop de gewone voorschriften, ook die wat betreft de inschrijvingen op een pas, van toepassing zijn; de bestaande bijzondere bepalingen omtrent het gebruik van passen in het verkeer met de poststations kunnen als vervallen worden beschouwd.
  15. De postagenten en de stationhouders behooren voor zooveel noodig te worden ingelicht. De aandacht wordt er op gevestigd, dat de stationhouders, die met de behandeling van de uit te reiken aangeteekende stukken zullen worden belast, omtrent dit dienstonderdeel volledig op de

hoogte moeten worden gebracht. De geteekende kennisgevingen moeten dagelijks worden opgezonden.

16. Het benodigde materieel moet zoo spoedig doenlijk worden aangevraagd. In afwachting van de verstrekking van genummerde strooken in rolvorm aan de poststations zal aan deze, postinrichtingen, indien hiervoor geen nummerstrooken met gedrukten kantoor-naam beschikbaar zijn, verstrekking plaats hebben van vellen strooken, waarop de naam van het poststation met behulp van den poststations naamstempel moet worden afgedrukt.

Bijzondere vluchten

Dienstorder No. H.630 van 11 oktober 1933: Luchtpostdienst. Luchtpostzegel voor bijzondere vluchten.

1. Binnenkort zal een nieuwe luchtpostzegel ter waarde van 30 cent verkrijgbaar worden gesteld. Dit zegel is alleen bestemd voor de kwijting van het luchtrecht, eventueel ook van de gewone porten en rechten, verschuldigd voor de met bijzondere vluchten te verzenden correspondentie.
2. Het zegel is vervaardigd naar een ontwerp van Aart Van Dobbenburgh te Bentveld en stelt voor een vliegtuig van een der nieuwste modellen, gereed voor zijn vlucht, gezien boven een fijn begrensden horizont.
3. Het zegel, dat op steen geteekend en in rotogravure gereproduceerd is, heeft den vorm van een gelijkzijdigen driehoek en is groen van kleur; de afmeting van het beeldvlak langs elk der zijden is 3,4 cm. In de 3 banden langs de voorstelling is het inschrift aangebracht: "Luchtpostzegel voor / bijzondere vluchten / Nederland 30 ct."
4. Telkens zal in de Dienstorders worden bekendgemaakt voor welke vlucht het zegel zal dienen en gedurende welk tijdvak het verkrijgbaar zal worden gesteld.
5. Hetzelfde zegel, met vervanging van het woord "Nederland" door "Ned-Indië", zal worden gebezigd voor postvervoer met bijzondere vluchten, welke van Nederlandsch-Indië uitgaan. De kleur van dat zegel is blauw.
6. Omtrent de eerste verstrekking volgen nadere voorschriften.

Dienstorder No. H.631. van 11 oktober 1933: Luchtpostdienst. Bijzondere postvlucht Nederland-Ned.-Indië vv per vliegtuig "Postjager".

1. Op een nader te bepalen datum zal vanwege het Studie-Comité Snelpost Nederland-Indië met het vliegtuig "Postjager" een bijzondere vlucht van Nederland naar Nederlandsch-Indië en terug worden ondernomen. Het ligt in het voornemen om het traject Nederland-Ned.-Indië in ongeveer 3½ dag af te leggen.
Dit vliegtuig zal worden bestuurd door den luitenant D.L. Asjes en den vliegenier G. J. Geijsendorffer.
2. De gelegenheid wordt opengesteld om in Nederland ter post bezorgde volledig gefrankeerde gewone en aangeteekende brieven, briefkaarten en andere stukken, bestemd voor Nederlandsch-Indië met vorenbedoelden vliegtocht te doen overbrengen. De betrokken stukken zullen hier ten lande van een bijzonderen stempelafdruk worden voorzien. Brieven en doosjes met aangegeven waarde en postpakketten zijn van dit luchtvervoer uitgesloten.
3. Voor deze verzending, welke alleen op risico van de afzenders zal plaats vinden, zal boven de gewone porten en rechten hetzelfde luchtrecht verschuldigd zijn als voor het vervoer met den wettelijk schen luchtdienst Amsterdam-Bandoeng, met dien verstande, dat voor briefkaarten alsmede voor open kaarten wegens port en luchtrecht te zamen ten minste 30 cent zal moeten worden voldaan.
4. Ten blijke van het verlangen om correspondentie met den onderwerpelijken vliegtocht te doen vervoeren, behooren het luchtrecht en eventueel ook de gewone porten en rechten althans gedeeltelijk te zijn voldaan door middel van het in Do 630/1933 bedoelde luchtpostzegel voor bijzondere postvluchten.

5. Stukken, waarop dit bijzondere zegel niet voorkomt, worden in geen geval met het vliegtuig "Postjager" verzonden.
6. Door de Ned.-Indische Postadministratie zal voor het vervoer met de retourvlucht hetzelfde luchtrecht worden geheven als voor de overbrenging met de heenvlucht verschuldigd zal zijn.
7. Voorts wordt hier te lande de gelegenheid opengesteld om voor Nederland bestemde correspondentie van Ned.-Indië uit met de retourvlucht te doen overbrengen. Daartoe behooren de betrokken stukken door de afzenders te worden gesloten in een aan het Hoofd van den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst te Bandoeng gericht omslag, welke volledig voor luchtpostverzending moet zijn gefrankeerd.
8. De frankeerkosten (gewone porten en rechten alsmede luchtrecht), verschuldigd voor de terugzending met het vliegtuig "Postjager" naar Nederland, behooren door middel van een per luchtpost te verzenden postwissel aan het Hoofd van den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst te Bandoeng te worden overgemaakt. Vanwege de Ned.-Indische Postadministratie zal voor opplakking van de noodige Indische frankeer- en bijzondere luchtpostzegels worden zorggedragen.
9. De verzending uit Nederland van de stukken voor de retourvlucht en van den in de vorige zinsnede vermelden postwissel kan voorloopig geschieden met de vliegtuigen van den gewonen wekelijkschen luchtdienst Amsterdam-Bandoeng op 19 en 26 October a.s. en met het vliegtuig "Postjager" op den in punt 1 bedoelden datum.
10. Nader bericht omtrent deze aangelegenheid zal zoo spoedig mogelijk volgen.

Dienstorder No H.652bis van 18 oktober 1933: Luchtpostdienst. Bijzondere postvlucht Nederland-Ned-Indië vv per vliegtuig "Postjager".

1. Ten vervolge op do's 630 en 631/1933 wordt nader medegedeeld, dat het vliegtuig "Postjager", behoudens onvoorziene omstandigheden, op 31 October a.s. van Amsterdam-Schiphol naar Ned-Indië zal vertrekken.
2. De met vorengenoemd vliegtuig te verzenden stukken moeten door de kantoren van afzending, nadat, met inachtneming van het bepaalde in lid 4, *uitsluitend* de daarop gehechte **gewone** frankeer- en/of **gewone** luchtpostzegels met den dagtekeningstempel zijn onbruikbaar gemaakt, in een omslag P 509 voorzien van de duidelijke aanwijzing, "Postjager. Spoed", naar het Bureel Expeditie Amsterdam CS worden gezonden.
3. De betrokken correspondentie moet *uiterlijk* in den nacht van 30 op 31 October a.s. met de treinen Eindhoven-Amsterdam N en Rotterdam-Amsterdam A op het expeditiebureel Amsterdam CS worden aangebracht.
4. **In verband met de omstandigheid, dat de op de onderwerpelijke stukken gehechte "luchtpostzegels voor bijzondere postvluchten" ten expeditiebureele Amsterdam CS van een bijzonderen stempelafdruk in rood zullen worden voorzien, mogen deze bijzondere zegels ten kantore van afzending niet worden afgestempeld. Aan de directeuren wordt verzocht de noodige maatregelen te treffen, ten einde te voorkomen, dat van vorenstaanden regel wordt afgeweken.**
5. De luchtpostzegels voor bijzondere postvluchten, waarvan inmiddels een eerste voorraad aan de kantoren is verstrekt, worden in verband met het vertrek van den "Postjager" op 31 October a.s. voor het publiek verkrijgbaar gesteld van 23 tot en met 30 October a.s.
6. De directeuren dragen zorg, dat deze zegels mede voorhanden zijn bij de tot het ressort van hun kantoor behorende bij- en hulpkantoren, poststations en postagentschappen. Na het verstrijken van den in punt 5 bedoelden termijn moeten de onverkochte zegels zoo spoedig mogelijk uit de kassen worden teruggenomen.
7. De verantwoording van het geldswaardig bedrag moet geschieden op den staat P 401 onder het hoofd "Postwaarden"; de verkochte zegels moeten in ontvang worden gebracht op den bijstaat A onder I Ontvangsten, punt 1.
8. Het bedrag van de van ambtenaren terugontvangen zegels moet worden verantwoord op den bijstaat A onder II Uitgaven, punt 3, en op den staat P 401 in de kolom "Postwaarden" op den desbetreffenden regel.
9. Aangezien het in do 630/1933 aangekondigde nieuwe luchtpostzegel uitsluitend geldig zal zijn voor frankeering van met bijzondere postvluchten te verzenden stukken, zullen exemplaren van dit zegel, gehecht op stukken, welke niet met het vliegtuig "Postjager" worden overgebracht, niet mogen worden afgestempeld. Ten aanzien van deze zegels worde gehandeld overeenkomstig het bepaalde in art 57 VP 1. De betrekkelijke stukken moeten c.q. worden beschouwd als ontoereikend gefrankeerde luchtpostzendingen, waarop de ter zake geldende bepalingen toepassing moeten vinden.

Dienstorder No H.749 van 29 november 1933: Luchtpostdienst. Bijzondere postvlucht Nederland-Ned. Indië vv per KLM-vliegtuig "Zilvermeeuw".

1. In de tweede helft van de maand December zal door de Koninklijke Luchtvaart Maatschappij voor Nederland en Koloniën N.V. met het vliegtuig "Zilvermeeuw", buiten het schema van de gewone dienstregeling van den luchtdienst Amsterdam-Bandoeng een extra Kerst- en Nieuwjaarsvlucht van Nederland naar Nederlandsch-Indië en terug worden ondernomen. Het ligt in het voornemen, zoo mogelijk de heenvlucht in 5 dagen en de retourvlucht in 4 dagen af te leggen. Het vertrek van Amsterdam Schiphol zal 18 December a.s. plaats vinden, terwijl het vertrek van Batavia is bepaald op 27 December a.s.
2. De gelegenheid wordt opengesteld om in Nederland ter post bezorgde *volledig* gefrankeerde gewone en aangeteekende brieven, briefkaarten en andere stukken, *bestemd voor Ned. Indië*, met vorenbedoelde, bijzondere postvlucht te doen overbrengen. Brieven en doosjes met aangegeven waarde en postpakketten zijn van dit luchtvervoer uitgesloten.
3. Voor deze verzending, *welke alleen op risico van de azs.* zal plaats vinden, zal boven de gewone porten en rechten hetzelfde luchtrecht verschuldigd zijn als voor het vervoer met den gewonen wekelijkschen luchtdienst Amsterdam-Bandoeng, met dien verstande, dat voor briefkaarten alsmede voor open kaarten wegens port en luchtrecht tezamen 30 cent zal moeten worden voldaan.
4. Ten blijk van het verlangen om correspondentie met den onderwerpelijken vliegtocht te doen vervoeren, behooren het luchtrecht en eventueel ook de gewone porten en rechten althans gedeeltelijk te zijn voldaan door middel van het voor bijzondere postvluchten bestemde driehoekige luchtpostzegel ad. 30 cent. Stukken, waarop dit bijzondere zegel niet voorkomt, worden in geen geval met de "Zilvermeeuw" verzonden. Voorts moet op bedoelde stukken de aanwijzing "Per vliegtuig Zilvermeeuw" worden gesteld.
5. Door de Ned-Indische postadministratie zal voor het vervoer met de retourvlucht hetzelfde luchtrecht worden geheven als voor de overbrenging met de heenvlucht verschuldigd zal zijn.
6. Voorts wordt hier te lande de gelegenheid opengesteld om voor Nederland bestemde correspondentie van Ned-Indië uit met de retourvlucht van de "Zilvermeeuw" te doen overbrengen. Daartoe behooren bedoelde stukken door de azs te worden gesloten in een aan het Hoofd van den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst te Bandoeng gericht omslag, welke volledig voor luchtpostverzending moet zijn gefrankeerd.
7. De frankeerkosten (gewone porten en rechten, alsmede luchtrecht), verschuldigd voor de terugzending naar Nederland met het vliegtuig "Zilvermeeuw" behooren door middel van een per luchtpost te verzenden pw aan het Hoofd van den Post-, Telegraaf- en Telefoondienst te Bandoeng te worden overgemaakt. Het bedrag van vorenbedoelde porten en rechten kan uiteraard ook door middel van Nederlandsch-Indische frankeer- en/of luchtpostzegels op de betrokken stukken worden gekweten. In dit geval behoort voor de verantwoording althans gedeeltelijk van het driehoekige *Indische* luchtpostzegel voor bijzondere postvluchten ad 30 cent te worden gebruikgemaakt.
8. De met het vliegtuig "Zilvermeeuw" te verzenden stukken moeten door de kantoren van afzending, nadat met inachtneming van het bepaalde in lid 10 *uitsluitend* de eventueel daarop gehechte *gewone* frankeer- en/of *gewone* luchtpostzegels met den dagtekeningstempel zijn onbruikbaar gemaakt, in een omslag P 509 voorzien van de duidelijke aanwijzing "Zilvermeeuw spoed" naar het Bur Expeditie Amsterdam CS worden gezonden.
9. De betrokken correspondentie moet uiterlijk in den nacht van Zaterdag 16 op Zondag 17 December per trein Rotterdam-Amsterdam A te Amsterdam CS worden aangebracht. Stukken, welke ten Expeditie bureele aldaar na aankomst van genoemden trein worden ontvangen, zullen niet meer met het vliegtuig "Zilvermeeuw" kunnen worden verzonden.

10. In verband met de omstandigheid, dat de op de onderwerpelijke stukken gehechte "luchtpostzegels voor bijzondere postvluchten" ten Expeditiebureele Amsterdam CS van een bijzonderen stempelaafdruk in rood zullen worden voorzien, mogen deze bijzondere zegels ten kt van afzending niet worden afgestempeld. Aan de directeuren wordt verzocht de noodige maatregelen te treffen ten einde te voorkomen, dat van vorenstaanden regel wordt afgeweken.
11. De luchtpostzegels voor bijzondere postvluchten worden, in verband met het vertrek van de "Zilvermeeuw" op 18 December a.s., voor het publiek verkrijgbaar gesteld van 4 tot en met 16 December a.s.
12. Na het verstrijken van den in punt 11 genoemden termijn moeten de onverkochte zegels zoo spoedig mogelijk uit de kassen worden teruggenomen.
13. De waarde der van de ambttn terugontvangen zegels moet worden verantwoord op den bijstaat A onder II Uitgaven, punt 3, en op den staat P 401 in de kolom "Postwaarden" op den desbetreffenden regel.
14. Aangezien vorenbedoelde bijzondere luchtpostzegels uitsluitend geldig zijn voor de frankering van met bijzondere postvluchten te verzenden correspondentie zullen exemplaren van dit zegel, gehecht op stukken, welke met den gewonen wekelijkschen luchtdienst worden overgebracht, niet mogen worden afgestempeld. Ten aanzien van deze zegels worde gehandeld overeenkomstig het bepaalde in art 57 der VP 1. De desbetreffende stukken moeten eventueel worden beschouwd als ontoereikend gefrankeerde luchtpostzendingen, waarop de terzake geldende bepalingen toepassing moeten vinden.

Dienstorder No H.704bis van 21 november 1934: Luchtpostdienst. *Verzending van correspondentie van Nederland naar Suriname en Curaçao per K.L.M.-vliegtuig "Snip".*

In verband met de dit jaar plaats gehad hebbende herdenking van de 300-jarige vereeniging van Nederland en Curaçao, zal in de tweede helft van de maand December a.s. door het K.L.M.-vliegtuig "Snip" een bijzondere vlucht van Nederland naar Suriname en Curaçao worden ondernomen.

Zie verder de voorgaande dienstorders.

Dienstorder No H.739bis van 5 december 1934: Luchtpostdienst. *Bijzondere postvlucht Nederland-Ned-Indië vv per KLM-vliegtuig "Uiver".*

In de tweede helft van de maand December zal door het KLM-vliegtuig "Uiver", buiten het schema van de gewone dienstregeling van den luchtdienst Amsterdam-Bandoeng een extra-Kerst- en Nieuwjaarsvlucht van Nederland naar Nederlandsch-Indië en terug worden ondernomen. Genoemd vliegtuig zal 20 December a.s. van Schiphol vertrekken en vermoedelijk 23 December te Batavia aankomen. Het vertrek van Batavia is bepaald op 26 December; aankomst in Nederland 29 December.

Zie verder de voorgaande dienstorders.

Dienstorder No H.691bis van 3 november 1937: Luchtpostdienst. 500ste vluchten Nederland-Ned. Indië vv.

1. Ter gelegenheid van de 500ste vluchten van Nederland naar Nederlandsch-Indië (vertrek Amsterdam 13 November a.s.) en van Nederlandsch-Indië naar Nederland (vertrek Bandoeng 27 November a.s.) zullen op de met deze vluchten verzonden stukken, welke in Nederland, Ned.;Indië, Suriname en Curaçao worden ter post bezorgd, afdrucken van bijzondere stempels worden geplaatst.
2. Voor nadere bijzonderheden terzake wordt verwezen naar Circulaire P 635 d.d. 2 November 1937.

IJsvluchten

Tijdens de winter in 1956 vond een aantal zogenoemde ijsvluchten plaats.

Vlucht:	Datum vertrekstempel:	Datum aankomststempel:
Rotterdam-Schiermonnikoog	01-02-56-19	02-02-56-4N
Schiermonnikoog-Rotterdam	03-02-56-9V of 8V	geen aankomststempel
Rotterdam-Nes op Ameland	01-02-56-13	02-02-56-2N
Nes op Ameland-Rotterdam	03-02-56-11	geen aankomststempel
Rotterdam-Melissant (Z.H.)	20-02-56-1	21-02-56-15
Melissant (Z.H.)-Rotterdam	21-02-56-15	geen aankomststempel
Rotterdam-Vlieland	23-02-56-12	geen aankomststempel
Vlieland-Rotterdam	25-02-56-6V	geen aankomststempel
Rotterdam-Terschelling	23-02-56-13	geen aankomststempel
West Terschelling-Rotterdam	24-02-56-15	geen aankomststempel

In verband met het veelal ontbreken van aankomststempels is het heel moeilijk uit te maken of het betreffende stuk werkelijk per ijsvlucht werd vervoerd.

Postagentschappen vanaf 1926

Mededeeling No 424S van 13 januari 1926: Postagentschappen. Bij wijze van proef zullen op kleine schaal ten huize van daarvoor geschikte winkeliers in de steden eenvoudige postinrichtingen worden gevestigd, welke met den naam van "postagentschap" worden aangeduid.

De uitvoering van den dienst strekt zich uit tot:

- 1° den verkoop van frankeerzegels en andere postwaarden, plakzegels van 10 cent en rentezegels;
- 2° de aanneming van aangeteekende en expresse stukken;
- 3° de aanneming van binnenlandsche brieven met aangegeven waarde;
- 4° de aanneming van binnenlandsche postwissels en de uitbetaling van binnen- en buitenlandsche postwissels, voor zoover het bedrag per uit te betalen wissellager dan f 20 en de kas toereikend is;
- 5° de aanneming van borderellen met quitantiën ter invordering;
- 6° de aanneming van binnenlandsche postpakketten.

Met ingang van 18 Januari a.s. zal te *Tilburg* in de wijk *Korvel* een postagentschap worden geopend.

Mededeeling No 1522S van 2 maart 1927: Postagentschappen.

1. De dienstuitvoering op de postagentschappen wordt uitgebreid, voortaan zal de dienst op deze postinrichtingen zich kunnen uitstrekken tot:

- a. den verkoop van frankeerzegels en andere postwaarden;
  - b. " " " plakzegels van 10 cent;
  - c. " " " rentezegels;
  - d. " " " spaarbankzegels;
  - e. " " " rijwielmerken;
  - f. het leveren op aanvraag van plakzegels, hooger dan 10 cent en van statistiekzegels;
  - g. de aanneming van aangeteekende en expresse-stukken;
  - h. de aanneming van binnenlandsche brieven met aangegeven waarde;
  - i. de aanneming van binnenlandsche postpakketten, alsmede van buitenlandsche pakketten voor zooveel zulks voor de postadministratie geen bezwaar oplevert, b.v. voor België, Duitschland, Frankrijk, enz.;
  - j. de aanneming van stortingen op postrekeningen;
  - k. de aanneming van binnenlandsche postwissels en de uitbetaling van binnen- en buitenlandsche postwissels voor zoover de kas toereikend is;
  - l. de aanneming van borderellen met quitantiën ter invordering; de uitbetaling van de afrekeningen, wegens de op het postagentschap ter invordering gegeven borderellen met quitantiën, voor zoover de kas toereikend is;
  - m. de aanneming van inlagen op spaarbankboekjes (met dien verstande, dat uitgifte van boekjes niet plaats vindt, alsmede de verkrijgbaarstelling van de populaire uiteenzetting van de Rijkspostspaarbank en van de Staatsschuldboekjes.
2. De Directeur-Generaal bepaalt voor elk postagentschap afzonderlijk aan welke onderdeelen van den dienst, zal worden deelgenomen en welk maximum bedrag voor het geldverkeer – van ten hoogste f 500 per handeling - wordt gesteld.
3. In het algemeen zullen voorshands slechts postagentschappen worden gevestigd in wijken, welke anders voor vestiging van een wijkkantoor of een hulpkantoor, beide zonder bestelling, in aanmerking zouden komen en waarvan, wat den telegraafdienst betreft, verwacht mag worden, dat, bij een gering verkeer, ook de aard der gewoonlijk voorkomende telegrammen, hunne behandeling door den agent, als stationhouder, nog toelaat.

Dienstorder No 562 van 16 september 1936: Giro. Stempelen van stortingsbiljetten aangenomen op postagentschappen.

1. Voortaan moeten de stortingsformulieren, aangenomen op postagentschappen, waar de stortingen in het reg P 13* worden ingeschreven, aldaar worden voorzien van een afdruk van den dagteekeningstempel op de wijze, zooals in art 290 der V.P.H. voor hulppostkantoren is voorgeschreven. Het afdrukken van den kantoornaamstempel komt daarmee te vervallen.
2. De directeuren dragen zorg, dat de betrokken postagenten omtrent het vorenstaande worden ingelicht.